

ข่าวสาร ข้าราชการ

ISSN 0125-0906

ปีที่ ๕๖ ฉบับที่ ๖ เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๕๔

ห้องสมุดสำนักงาน ก.ช.
LIBRARY OF THE OFFICE OF CSC

อาเศียรวาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๔๔

นพกษัตริย์ร่มเกล้าชาวสยาม
ทั่วเขตคามประจักษ์คุณอดุลย์ศรี
ศรัทธาไทยเกิดทูนพระบารมี
มั่นจงรักกักดีกฎไฉน

มงคลกาลวารเฉลิมพระชันษา
๕ ธันวาคมเวียนมาอีกสมัย
พองประชา ชำราชากร รวมนดวงใจ
น้อมมาถวายพระพรชัยสุดดี

อัญเชิญคุณพระศรีรัตนตรัย
ประสิทธิ์ไ้ท้พระเกียรติก้องจำรุงยศ
ทุกขนิราศสุขเกษมเปี่ยมเปรมปรีดี
ทั้งทิวา ราตรี นิรันดร์กาล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการและลูกจ้างสำนักงาน ก.พ.
(เหมวดี บรรเทา ประพันธ์)

กรมการปกครอง

๒๕๔๔

บทบรรณาธิการ

สวัสดีครับ

มีความเคลื่อนไหวที่สำคัญยิ่งในวงราชการ ซึ่งข้าราชการ
ได้กล่าวถึงกันมากในขณะนี้และต่อไป

นั่นคือ การที่รัฐบาล ได้ประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง
มติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ เมื่อวันที่
๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และได้ขอยุติแล้วว่า ราชการไทยจะมี
๑๗ กระทรวง ๑ ทบวงโดยจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๔๕
เป็นต้นไป

เรื่องนี้จึงถือว่า เป็นการปรับเปลี่ยนประวัติศาสตร์ราชการไทย
ครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง

วารสารข้าราชการจึงขอนำเสนอสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง
ดังกล่าวมาเพื่อผู้อ่านได้เข้าใจและถ่ายทอดไปยังผู้อื่นต่อไปได้อย่างถูกต้อง

ติดตามด้วยบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับการปฏิรูป เช่น
การปฏิรูปการเมืองและการพัฒนาระบบกฎหมาย โดยท่านมีชัย ฤชุพันธุ์
และเรื่องที่น่าสนใจจากคอลัมน์ประจำครับ

นายบุญรอด สิงห์วัฒนาศิริ

บรรณาธิการ

เจ้าของ

สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.

โทร. ๐-๒๒๑๑-๙๕๕๕, ๐-๒๒๑๑-๓๓๓๓ ต่อ ๑๑๓๔

ที่ปรึกษา

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์

นายบุญปลุก ชายเกตุ

นายศุภรชต์ โชติกญาณ

นายสิมา สีมานันท์

นายเฉลิม ศรีผดุง

บรรณาธิการ

นายบุญรอด ลิงหัวตมนาศิริ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางฉันทิพย์ จำเต็มเผด็จศึก

กองบรรณาธิการ

น.ส.เอมอร อร่ามกุล

นายเอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์

น.ส.วันเพ็ญ นาคแจ้ง

น.ส.เยาวลักษณ์ กุลพานิช

นายสมพงษ์ เกษตรอำนวนย

นายวรินทร์ สุขเจริญ

น.ส.อุทุมพร เลื่องลือเจริญกิจ

นายพรชัย มาลสิทธิ์

นางอลิสรา ม่วงเล็ก

น.ส.เหมวดี บรรเทา

ผู้จัดการสวัสดิการ

นายพันธุ์เรือง พันธุ์หงส์

พิมพ์ที่

บริษัท พิมพ์ จำกัด

โทร. ๐-๒๒๓๖-๖๕๕๐-๘ แฟกซ์ ๐-๒๒๓๖-๑๐๗๔

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อเผยแพร่งานวิชาการและความเคลื่อนไหวทางด้านการบริหารงานบุคคล

๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ

๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

๔. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาข้าราชการ

ต้องการให้ข้อเสนอแนะ ถามปัญหา ระเบียบข้าราชการหรือส่งบทความแสดงความคิดเห็น

โปรดส่งไปที่

บรรณาธิการวารสารข้าราชการ
สำนักงาน ก.พ. ถ.พิษณุโลก เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

สารบัญ

หน้า

๑ บทความ

- กปร. กับการสนองพระราชดำริ
ปณทพ กลวัณรงค์ธัญ ๑
- สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ” ๑๑
- การปฏิรูปการเมือง และการพัฒนาระบบกฎหมาย
มิชัย ฤทธิพันธุ์ ๒๗
- แนวคิดเกี่ยวกับการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในภาครัฐราชการ
วิกรม มลากุล ณ อยุธยา ๔๖
- นิสิต นักศึกษาร่วมสร้างประเทศไทยใสสะอาด
พุทธรักษ์ มณีศรี ๕๓
- การศึกษา คืบคลานพุดให้สังคมไทย
ศาสตราจารย์พิเศษ เสฐียรพงษ์ วรรณปก ๕๘
- สังคมอุดมคติ
ธานินทร์ ลิขิตการ ๖๕

๒ คอลัมน์ประจำ

- คุณค่าใหม่ของข้าราชการฯ ตอน
“ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์”
สำนักงาน ก.พ. ๖๙
- มุม “เพื่อนบุคลากร”
ทป. ๗๒
- ท่อไอเสีย
เทอร์โบ ๗๘
- รู้ศัพท์รู้แสง
นางกิติยา ๘๔
- อุทาหรณ์ก่อนทำผิด
เอกศักดิ์ ตริกรุณาสวัสดิ์ ๘๕
- สื่อสารเรื่องการสอบ
แอมวดี บรรเทา ๘๙
- กฎ ระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้
ธงชัย เจษฎาวิชิต ๙๐
- อินไซด์ราชการ
‘นวย’ ๙๘

กปร.

กบการสนองพระราชดำริ

ปานเทพ กล้าณรงค์ราญ*

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ เรียกโดยย่อว่า กปร. มีวาระครบรอบ ๒๐ ปี เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๔ ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันที่รัฐบาล โดยการริเริ่มของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ได้ออก “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พุทธศักราช ๒๕๒๔” ขึ้น ซึ่งกำหนดให้มีองค์กรระดับชาติมีหน้าที่รับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อีก ๓ ครั้ง จึงได้มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พุทธศักราช ๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๓๔ และใช้มาจนถึงปัจจุบัน

คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นองค์กรระดับชาติที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหัวหน้าส่วนราชการจาก กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง ทั้งทหาร

*เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

และพลเรือน ราชอาณาจักรและรองราชอาณาจักร ประกอบเป็นคณะกรรมการ โดยมีเลขาธิการ คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ เลขาธิการ กปร. เป็น กรรมการและเลขานุการ รวมทั้งสิ้น ๑๗ คน ทั้งนี้ มีองคมนตรี เป็นที่ปรึกษา กปร. ๑ ท่าน ซึ่งปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ฯพณฯ จุลนภ สนธิวงศ์ ณ อยุธยา องคมนตรี เป็นที่ปรึกษา กปร.

อำนาจหน้าที่ กปร.

กปร. มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล ติดตามผลและประสานการดำเนินงานของ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พิจารณานุมัติแผนงาน โครงการ กิจกรรมและงบประมาณรายจ่ายเพื่อการดำเนินงานโครงการฯ พิจารณานุมัติการ เปลี่ยนแปลงโครงการและงบประมาณรายจ่ายเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชดำริ แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการต่างๆ ให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานเพื่อ สนองพระราชดำริ และมีหนังสือขอให้เจ้าหน้าที่มาช่วยราชการ ชี้แจง หรือส่งข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้

นอกจากการจัดตั้ง กปร. แล้ว ในระเบียบฯ นั้น ยังได้กำหนดให้มี สำนักงานเลขานุการ กปร. เรียกโดยย่อว่า “สน.กปร.” มีหน้าที่รับผิดชอบในด้านวิชาการ การประสานงาน และงานธุรการของ กปร. หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ กปร. มอบหมาย ซึ่งต่อมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขชื่อ สำนักงานเลขานุการ กปร. เป็น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ หรือเรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กปร.”

อำนาจหน้าที่ สำนักงาน กปร.

สำนักงาน กปร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กปร. มีอำนาจหน้าที่ในการสนองงานพระราชดำริ ตลอด จนถวายรายงานผลการดำเนินงานให้ทรงทราบ ในการสนองพระราชดำรินั้น ประกอบด้วยงานสำคัญๆ คือ การศึกษาวิเคราะห์สืบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา เพื่อนำมาพิจารณาและวิเคราะห์เสนอแนวทาง ดำเนินงานที่เหมาะสม เพื่อการจัดทำแผนงาน/โครงการ พิจารณากลับกรอง วิเคราะห์แผนงาน/โครงการ และบริหารจัดการงบประมาณค่าใช้จ่าย การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อ เสนอแนะและประกอบการพิจารณาของ กปร. บริหารจัดการ ควบคุม กำกับดูแล เร่งรัดประสานงาน สนับสนุน และติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมา จากพระราชดำริ รวมทั้งรับผิดชอบดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมพิเศษที่ได้รับพระราชทานพระราชดำริ เช่น กิจกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสอยู่เสมอว่า

พระราชดำริของพระองค์นั้น เป็นเพียงข้อเสนอแนะเท่านั้น เมื่อรัฐบาลได้ทราบแล้วก็ควรจะไปวิเคราะห์พิจารณา กลับกรองตามหลักวิชาการก่อน เมื่อมีความเป็นไปได้และมีประโยชน์ คุ่มค่าและเห็นสมควรทำ ก็เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาตัดสินใจเอง และในกรณีทีวิเคราะห์พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมก็ล้มเลิกได้

ในอดีตก่อนมีการจัดตั้งสำนักงาน กปร. นั้น การดำเนินงานสนองพระราชดำริของหน่วยงานต่าง ๆ มีปัญหาและอุปสรรคในหลายประการ คือ

๑. **การรับสนองพระราชดำริ** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริแก่บุคคลที่ตามเสด็จฯ เช่น แม่ทัพภาค หรือผู้แทนจากหน่วยราชการที่เฝ้ารับเสด็จ ทั้งจากส่วนกลางและท้องถิ่น บางหน่วยได้จัดทีมงานสำหรับโครงการตามพระราชดำริโดยเฉพาะ เช่น กรมชลประทาน แต่หลายหน่วยไม่มีทีมงานดังกล่าว จึงเกิดอุปสรรคต่าง ๆ อยู่เสมอ เพราะไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ทำให้ไม่มีทีมงานที่จะรับพระราชดำริมาประสานและจัดทำโครงการได้ด้วยความชัดเจนและรวดเร็ว เพราะในหลาย ๆ กรณี ปรากฏว่าผู้ที่ติดตามเสด็จฯ ที่ได้รับพระราชดำริส่วนใหญ่ไม่มีหน้าที่หรือความรับผิดชอบโดยตรงที่จะดำเนินการตามพระราชดำริได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. **การจัดทำโครงการ** เมื่อรับสนองพระราชดำริแล้ว บุคคล หรือหน่วยงานนั้นก็เริ่มร่างโครงการ หรือเริ่มประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้จัดทำโครงการขึ้นมาปัญหาที่เกิดขึ้น คือ พระราชดำริถูกถ่ายทอดหลายช่วงตอนกว่าจะถึงระดับผู้ปฏิบัติจริงทำให้พระราชดำริที่แท้จริงอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งเกิดขึ้นอยู่ในหลายโอกาส นอกจากนี้แล้ว การจัดเตรียมโครงการมักจะเป็นไปอย่างเร่งรีบ เพราะคิดว่าเป็นพระบรมราชโองการซึ่งจะต้องปฏิบัติโดยมิชักช้า ทำให้ขาดหลักการที่ดีไป เช่น ดำเนินการไปแล้ว แต่เพิ่งจะมาศึกษาความเหมาะสมในภายหลัง และส่วนใหญ่มักจะดำเนินการเป็นเอกเทศ ในลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ โดยไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการในพื้นที่เดียวกันไม่สอดคล้องสนับสนุนกันอย่างเหมาะสม และหน่วยงานบางหน่วยมักล้ากราบบังคมทูลฯ ให้ทรงทราบถึงข้อเท็จจริง และพยายามปรุงแต่งให้เข้าใจว่าบังเกิดผลแล้ว ซึ่งเป็นต้นเหตุให้มีพระราชดำรัสว่า “ผักชี”

๓. **การอนุมัติโครงการ** เมื่อการจัดทำโครงการเสร็จเรียบร้อย หน่วยงานที่รับผิดชอบจะเสนอเข้ากระบวนการงบประมาณ ซึ่งบางครั้งตอบสนองได้ บางครั้งมีอุปสรรค และหลายครั้งหน่วยงานมักจะรวมโครงการปกติของตนที่ถูกตัดทอนงบประมาณไปแล้ว หรือนำโครงการอื่น ๆ เข้ามาเป็นโครงการพระราชดำริด้วย ทั้ง ๆ ที่บางครั้งมีพระราชดำริเพียงเรื่องเดียวหรือจุดเดียวเท่านั้นจึงเห็นได้ว่ามีโครงการพระราชดำริเกิดขึ้นอย่างมากมาย และมีบางโครงการที่หน่วยงานนำเสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีโดยตรง โดยไม่ผ่านกระบวนการพิจารณากลับกรองที่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาในระยะยาวได้ เพราะมิได้ถูกนำเข้าบรรจุไว้ในระบบปกติ และในหลายกรณีทำให้เกิดความสับสนในการจัดสรรงบประมาณ และเกิดปัญหาที่ไม่สามารถตอบสนองงบประมาณให้ได้ทันทั่วถึง เป็นผลให้โครงการนั้น ๆ ไม่ได้ผลอย่างสมบูรณ์ตามที่ได้มีพระราชดำริไว้

๔. การติดตามประเมินผล เนื่องจาก การดำเนินงานต่างๆไม่ได้เป็นไปตามกระบวนการ และขั้นตอนที่เหมาะสมดังกล่าว อีกทั้งในบางกรณีหน่วยงานที่เป็นเจ้าของโครงการดำเนินงานไปทั้งๆที่ไม่ใช่หน้าที่หลักของตน ก่อให้เกิดความยุ่งยากสับสนในการติดตามประเมินผล และเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ ไปในพื้นที่โครงการ แต่ละหน่วยงานก็จะกราบบังคมทูลรายงานถึงความก้าวหน้าของโครงการทางด้านวัตถุ หรือด้านใดด้านหนึ่งที่หน่วยงานนั้นๆ รับผิดชอบเท่านั้น ไม่สามารถกราบบังคมทูลเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อที่จะทรงทราบและมีพระบรมราชวินิจฉัยในการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างละเอียด

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการพระราชดำริแต่เดิมมีสองลักษณะคือ เป็นโครงการที่มีลักษณะศึกษา ค้นคว้าทดลอง เป็นการส่วนพระองค์เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาที่ถูกต้องและเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น และโครงการที่มีลักษณะเข้าไปช่วยแก้ไข้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร โดยจำแนกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้ คือ

๑) โครงการตามพระราชประสงค์ เป็นโครงการซึ่งทรงศึกษาทดลองส่วนพระองค์ ทรงปรึกษาหารือผู้เชี่ยวชาญแสวงหาวิธีทดลองปฏิบัติหรือแก้ไข้ปรับปรุงและใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ในการดำเนินงานทดลอง เมื่อได้ผลจึงโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลเข้ามารับไปดำเนินการ

๒) โครงการหลวง เป็นโครงการที่มีกลุ่มชาวไทยภูเขาเป็นประชากรเป้าหมายในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำลำธาร เลิกการทำไร่เลื่อนลอยและปลูกฝิ่น รวมทั้งพัฒนาอาชีพและสงเคราะห์ชาวไทยภูเขาไปพร้อมกัน

๓) โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ เป็นโครงการที่ได้พระราชทานข้อแนะนำและแนวพระราชดำริให้ภาคเอกชนไปดำเนินการ โดยใช้ทรัพยากรดำเนินงานของภาคเอกชนเอง

๔) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เดิมเรียกว่า “โครงการตามพระราชดำริ” เป็นโครงการที่มีพระราชดำริชี้ทิศทางแนวทางหรือทรงวางแผนพัฒนาให้รัฐบาลดำเนินการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนในกรณีต่างๆโดยเป็นโครงการที่ส่งผลประโยชน์ให้แก่ประชาชนโดยตรง

ความหมายและที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในปัจจุบันมีความหมายตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พุทธศักราช ๒๕๓๔ ดังนี้

“โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หมายถึง โครงการ แผนงานหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ” โดยมีที่มาในสองลักษณะ ได้แก่

๑) จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ โดยโครงการเกิดขึ้นจากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ หรือทรงรับรู้ถึง

ปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร จึงพระราชทานพระราชดำริเป็นแนวทางดำเนินงานให้กับหน่วยงานต่าง ๆ นำไปพิจารณา วิเคราะห์ วางแผนและดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือและป้องกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ให้กับประชาชน

๒) จากการที่ราษฎรถวายฎีกาขอพระราชทานความช่วยเหลือในกรณีต่าง ๆ และต่อมาทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และมอบให้หน่วยงานต่าง ๆ รับไปดำเนินการ

จุดมุ่งหมายหลักและปรัชญาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการมีจุดมุ่งหมายหลักคือ “การพัฒนาคน” โดยให้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชหฤทัยที่มุ่งช่วยเหลือและป้องกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยทำกินอยู่ในชนบทห่างไกล ซึ่งประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน ยากจนและด้อยโอกาส โดยมีปรัชญาในการดำเนินงานคือ “พัฒนาคนให้มีความพออยู่พอกินและสามารถพึ่งตนเองได้” เป็นลำดับแรก แล้วจึงค่อยเสริมสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น

หลักการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หลักการสำคัญของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีดังนี้

- ๑) มุ่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของประชาชนให้เร็วที่สุด
- ๒) พัฒนาช่วยเหลือประชาชนเพื่อให้เขาสามารถช่วยตนเองได้
- ๓) การพัฒนาต้องเป็นไปตามขั้นตอน ตามลำดับความจำเป็นและประหยัด โดยการสร้างคามเข้มแข็งให้กับชุมชนให้พอมีพอกินพอใช้เป็นเบื้องต้นก่อน
- ๔) พัฒนาตามสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และสังคมวิทยาในแต่ละท้องถิ่น และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละภูมิภาค

- ๕) เน้นและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการพัฒนา
- ๖) พัฒนาโดยคำนึงถึงการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด
- ๗) ส่งเสริมความรู้และเทคนิควิชาการสมัยใหม่ที่เรียบง่ายและเหมาะสมกับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนเพื่อเป็น “ตัวอย่างแห่งความสำเร็จ” ให้กับประชาชนในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ

ลักษณะและรูปแบบพิเศษของการบริหารโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมีการบริหารดำเนินงานในลักษณะและรูปแบบ “พิเศษ” ดังนี้

๑) “คน” เป็นจุดมุ่งหมายและเป้าหมายหลักในการพัฒนา โดยกำหนดให้ “คนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับผลของการพัฒนา” กล่าวคือ การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมุ่งให้ทุกฝ่ายเข้ามาร่วมกันดำเนินงาน และกำหนดผลประโยชน์ของการพัฒนาว่า “คนได้รับอะไรจากการพัฒนา”

๒) การพัฒนา มีความสอดคล้องและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาส่วนรวม กล่าวคือ พระราชดำริที่พระราชทานให้ไว้เป็นแนวคิดที่ชี้นำแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ โดยผู้รับพระราชดำริโดยเฉพาะหน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐจะต้องนำมาคิดพิจารณาและวิเคราะห์เพื่อแปลงไปสู่ภาคปฏิบัติว่าจะดำเนินการอย่างไร การดำเนินงานตามแนวพระราชดำริจึงไม่ซ้ำซ้อนกับงานของรัฐบาล แต่จะสอดคล้องสนับสนุนและเอื้ออำนวยประโยชน์เป็นกระบวนการเดียวกันกับการพัฒนาตามปกติของรัฐ

๓) ลักษณะการดำเนินงานและการบริหารจัดการมีความเป็นวิชาการ ประการที่หนึ่ง ภาพรวมของโครงการมีลักษณะเป็น “โครงการนำร่อง” (Pilot Project) เริ่มต้นจากการศึกษา ค้นคว้า ทดลองวิจัยในด้านต่าง ๆ และเมื่อประสบผลสำเร็จแล้ว เรียกว่า “ตัวแบบของความสำเร็จ” ก็จะนำไปขยายผลสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตหรือเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตไปสู่สิ่งที่ดีกว่า

ประการที่สอง แนวทางดำเนินงานพัฒนามีลักษณะผสมผสานการพัฒนาทุกด้านไปพร้อมกันในลักษณะการพัฒนาแบบบูรณาการ (Integrated Development) โดยระดมสรรพกำลังของทุกหน่วยเข้าดำเนินงาน ในลักษณะสหวิทยาการซึ่งทุกฝ่ายจะดำเนินงานภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริไม่แยกหน่วยในการปฏิบัติ

ประการที่สาม รูปแบบการพัฒนานำความรู้ที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีลักษณะพิเศษเฉพาะด้านที่แตกต่างกันไป รวมทั้งใช้เทคโนโลยีง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ถ่ายทอดสู่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยคำนึงถึงความพร้อมและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

ประการที่สี่ การบริหารจัดการดำเนินงานมีความเป็นระบบและครบวงจรโดยดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการเริ่มต้นจากพระราชดำริและแปลงไปสู่ภาคปฏิบัติเป็นแผนงาน/โครงการ

ต่าง ๆ โดยมีการศึกษาวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม การวางแผนโครงการ การพิจารณา อนุมัติงบประมาณดำเนินงาน การดำเนินงานตามโครงการและการติดตามประเมินผล

ขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การรวบรวมและแจ้งให้ทราบถึงพระราชดำริ

เมื่อได้รับพระราชดำริ เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจจะต้องรวบรวมและ ประมวลพระราชดำริเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นตั้งแต่ระดับกรมถึงระดับกระทรวง พร้อมทั้งแจ้ง ให้สำนักงาน กปร. ทราบ และหากกรณีพระราชดำริจะต้องมีการดำเนินงานหลายหน่วย สำนักงาน กปร. จะเป็นผู้ประสานการดำเนินงาน

ขั้นที่ ๒ การศึกษาวิเคราะห์และจัดทำรายละเอียดโครงการ

หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อจัดทำ รายละเอียดของแผนงาน/โครงการ และกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเสนอกระทรวง ต้นสังกัดเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ขั้นที่ ๓ การพิจารณากลั่นกรองระดับกระทรวง/หรือระดับคณะกรรมการ (ถ้ามี)

กระทรวง/หรือคณะกรรมการ (ถ้ามี) พิจารณากลั่นกรองและจัดลำดับความสำคัญของ แผนงาน/โครงการ พร้อมทั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบในเบื้องต้นและนำเสนอสำนักงาน กปร. เพื่อ พิจารณาดำเนินการต่อไป

ขั้นที่ ๔ การพิจารณาของสำนักงาน กปร. และ กปร.

สำนักงาน กปร. วิเคราะห์และพิจารณากลั่นกรองแผนงาน/โครงการที่กระทรวงเสนอ และรวบรวมรายละเอียดของโครงการและวงเงินงบประมาณรายจ่ายพร้อมเสนอความเห็นให้ กปร./หรือ ประธาน กปร. เพื่อพิจารณาอนุมัติ หลังจากนั้น สำนักงาน กปร. แจ้งผลการพิจารณาให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและสำนักงบประมาณทราบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

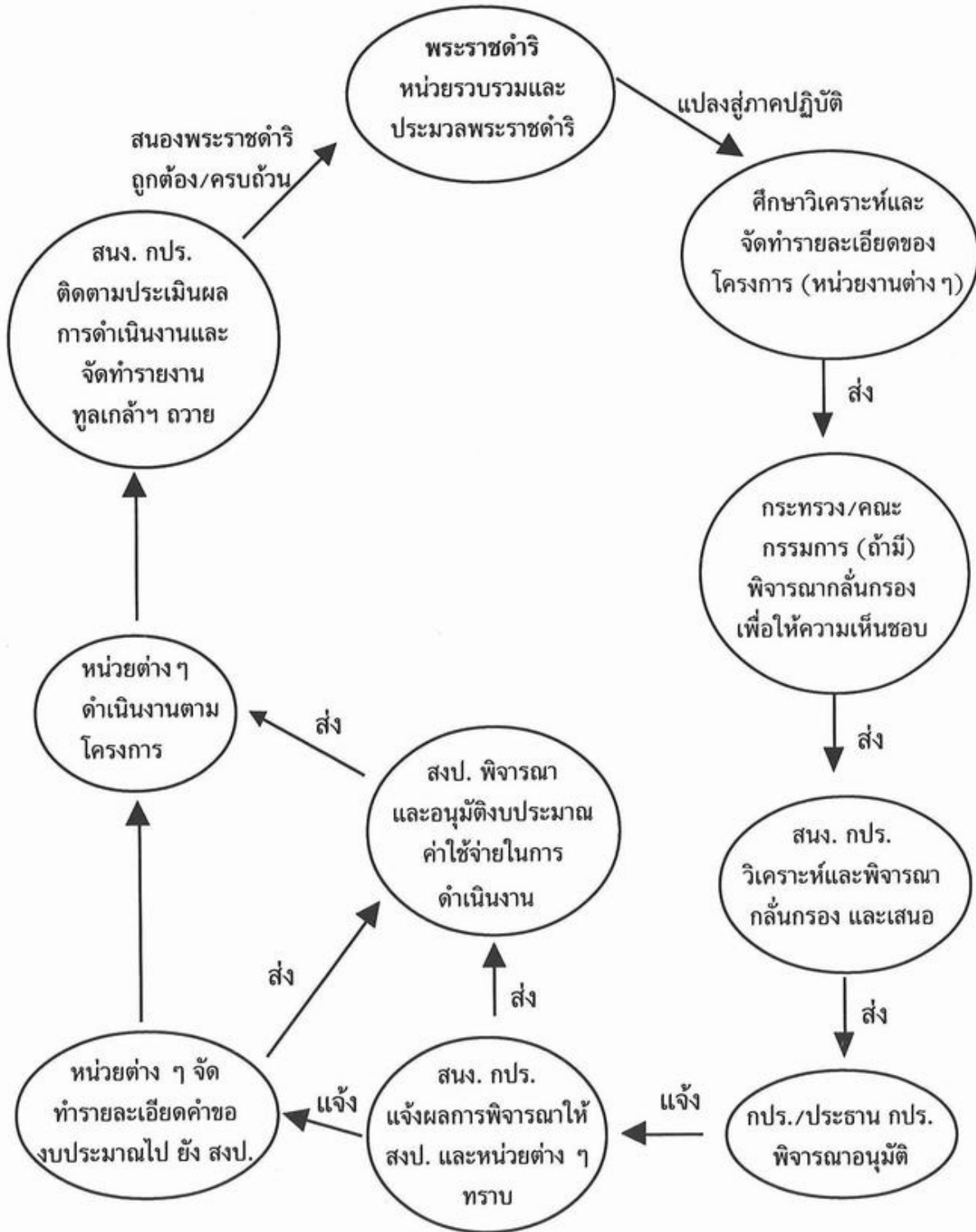
ขั้นที่ ๕ การดำเนินงานตามโครงการ

หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเสนอประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการ ให้สำนักงบประมาณพิจารณาตามระเบียบและขั้นตอนปกติของทางราชการ และดำเนินงาน โครงการตามที่กำหนดไว้

ขั้นที่ ๖ การติดตามประเมินผล

ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้รับผิดชอบโครงการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และสำนักงาน กปร. จะติดตามประเมินผลการดำเนินงานใน อีกทางหนึ่งด้วยเช่นกัน

แผนภูมิขั้นตอนการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สำคัญ ๆ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตั้งแต่เริ่มแรกถึงปีงบประมาณ ๒๕๔๔ มีจำนวน ๒,๘๓๓ โครงการ โดยมีโครงการที่สำคัญ ๆ อาทิเช่น

๑) โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

การดำเนินงานพัฒนาในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำเป็นต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามความจำเป็นและประหยัด โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้ “พออยู่พอกิน” เป็นลำดับแรกและพัฒนาต่อไปให้ประชาชนสามารถ “พึ่งตนเองได้” แต่การพัฒนาจะต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และสังคมวิทยาในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ด้วยหลักการเช่นนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้ง “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ จำนวน ๖ ศูนย์ โดยศูนย์ศึกษาการพัฒนาแห่งแรกที่จัดตั้งขึ้นในปี ๒๕๒๓ คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จังหวัดฉะเชิงเทรา และต่อมาได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จังหวัดจันทบุรี (ปี ๒๕๒๔) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ จังหวัดนราธิวาส (ปี ๒๕๒๕) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จังหวัดเชียงใหม่ (ปี ๒๕๒๕) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จังหวัดเพชรบุรี (ปี ๒๕๒๖) และศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จังหวัดสกลนคร (ปี ๒๕๒๖) ตามลำดับ

จุดมุ่งหมายหลักในการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ มุ่งให้ศูนย์ศึกษาฯ เป็น “แหล่งที่รวมการศึกษาของการพัฒนา” ในแต่ละภูมิภาคโดยดำเนินการศึกษา ค้นคว้า ทดลองวิจัย และเมื่อประสบผลสำเร็จแล้วก็นำไปขยายผลสู่ประชาชน โดยการแนะนำสาธิตและส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนนำไปใช้ประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตซึ่งนับตั้งแต่ได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ขึ้น จนถึงปัจจุบันในภาพรวมได้มีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าทดลองในเรื่องต่าง ๆ จำนวน ๓๕๗ โครงการ โดยประสบผลสำเร็จแล้วร้อยละ ๕๑.๕ และอยู่ระหว่างดำเนินการร้อยละ ๓๐.๘ ซึ่งโครงการที่ประสบผลสำเร็จแล้วได้นำไปขยายผลสู่ประชาชน ผลการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ในระยะที่ผ่านมาพบว่าประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ประชาชนที่อาศัยทำกินอยู่ในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาฯ ทุกครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนมากกว่า ๑๐,๕๓๖ บาทต่อปี ซึ่งถือว่าพ้นเส้นความยากจนมาแล้ว และมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลางค่อนข้างไปทางระดับสูงเป็นส่วนใหญ่

๒) โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสระบุรีและลพบุรี

แม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำที่สำคัญสายหนึ่ง มีความยาว ๕๑๓ กิโลเมตร และมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑๔,๕๒๐ ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่ทั่วไปในเขตลุ่มน้ำป่าสักแต่เดิมประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะในฤดูแล้งปริมาณน้ำน้อยหรือไม่มีเลย ส่วนในฤดูที่น้ำมาก น้ำในแม่น้ำป่าสักก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักและลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ตลอดจนถึงพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

จากสภาพปัญหาดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๒ ให้ทำการศึกษาความเหมาะสมของการดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสักอย่างจริงจังเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎร เนื่องจากการขาดแคลนน้ำและเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่เพาะปลูก เพื่อประโยชน์ต่อความต้องการใช้น้ำด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นและเพื่อ

บรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตลุ่มน้ำป่าสักและกรุงเทพมหานคร ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๗ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการก่อสร้างเขื่อนเก็บกักน้ำป่าสักและกรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างตัวเขื่อนและอาคารประกอบแล้วเสร็จในเดือนกันยายน ๒๕๔๒ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานชื่อว่า “เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์” ซึ่งมีความหมายว่า เขื่อนแม่น้ำป่าสักที่เก็บกักน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการดำเนินงานส่วนที่เหลือคือ การก่อสร้างระบบชลประทานจะดำเนินการระหว่างปี ๒๕๔๓ - ๒๕๔๘ ซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้นับว่าเป็นเรื่องสำคัญยิ่งเพราะผลลัพธ์ของการดำเนินงานจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่เกษตรชลประทานใหม่ ประมาณ ๑๓๕,๐๐๐ ไร่ และพื้นที่เกษตรชลประทานเดิมในทุ่งเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกตอนล่าง ประมาณ ๒,๒๐๐,๐๐๐ ไร่ อย่างไรก็ตาม ผลสัมฤทธิ์อันเห็นเป็นรูปธรรมของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ในระยะปัจจุบัน คือการที่กรุงเทพมหานครไม่ต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมจากน้ำเหนือไหลหลากในช่วงฤดูฝนเหมือนเช่นที่เคยเป็นมา

สรุป

ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปี ที่มีการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างเป็นระบบ โดยมีลักษณะเป็นโครงการที่ชัดเจน ผลของการดำเนินงาน ได้ก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อพสกนิกรชาวไทยทุกภูมิภาคเป็นที่ประจักษ์ได้ โดยผลของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริซึ่งมีเป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาคือ “คน” ได้ส่งผลให้คนมีความ “พออยู่พอกินและพึ่งตนเองได้” จนท้ายที่สุด คนเหล่านี้ได้เข้ามาเป็นกำลังสำคัญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมของตนเอง อันจะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุด

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ”
วันศุกร์ที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔
ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

.....

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการประชุมที่ต่อเนื่องจากประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การปรับบทบาทภารกิจ และโครงสร้างส่วนราชการ” เมื่อวันที่ ๔-๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ โรงแรมรอยัล คลิฟ บีช รีสอร์ท เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ซึ่ง พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานได้มอบหมายให้นายปองพล อติเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธาน ก.พ. และ

ประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ (ปรร.) เป็นผู้รับผิดชอบจัดทำข้อเสนอในการปรับบทบาทภารกิจ โครงสร้าง และการบริหารงานภาครัฐ ภายในเดือนกันยายน ๒๕๔๔ โดยตั้งเป้าหมายที่จะใช้โครงสร้างและการบริหารตามแนวคิดใหม่ ซึ่งจะเริ่มใช้บังคับเต็มรูปตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

การประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ใช้เวลา ๑ วัน ในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๔ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล โดยได้เชิญผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มที่ไปร่วมประชุมที่เมืองพัทยา และผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น ๗๗ คน ประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้บริหารภาครัฐกิจ

การดำเนินการ

๑. พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ประธานของการประชุมเชิงปฏิบัติการ กล่าวเปิดการประชุมโดยเน้นความจำเป็นที่ระบบราชการไทยจะต้องเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติ และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเลิกคิดถึงหน่วยงานของตนเอง แต่ให้พิจารณาการจัดบทบาทภารกิจ และโครงสร้าง โดยใช้หลักการทางวิชาการ หากระบบราชการไทยได้มีการจัดหน่วยงานให้อยู่ในกลุ่มที่เหมาะสมเป็นองค์กรตามภารกิจ (agenda based organization) มีการ re-manage ระบบการทำงาน และให้การบริหารงานมีความยืดหยุ่นแล้ว จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน ถึง ๒๐-๓๐% ทุกคนต้องหันมาช่วยกันปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง เพราะจะช่วยให้สังคมไทยทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประชุมในครั้งนี้ต้องการข้อสรุปให้ได้ว่ากลุ่มกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ จะมีบทบาทภารกิจอะไรบ้าง และมีโครงสร้างอย่างไร ส่วนรายละเอียดภายในกระทรวงจะไปพิจารณากันหลังจากที่การแบ่งกระทรวงมีความชัดเจนแล้ว

รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนว่าจะไม่เลิกจ้างข้าราชการ แต่จะมอบหมายงานใหม่ (re-assign) ฝึกทักษะใหม่ (re-train) และฟื้นฟูสมรรถนะใหม่ (re-habilitate) ในขณะเดียวกันรัฐบาลพยายามปรับเงินเดือนให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะเป็นไปไม่ได้ที่จะเรียกร้องให้ข้าราชการทำงานมากขึ้น มีความรับผิดชอบงานสูงขึ้น ในขณะที่ให้เงินเดือนน้อย

การจัดโครงสร้างในครั้งนี้ต้องคิดถึงหลักการ “can-do attitude” คือเราสามารถเปลี่ยนแปลงอะไรใหม่ได้บ้างให้เริ่มทำ โดยต้องยอมรับว่าจะต้องมีคำวิพากษ์วิจารณ์ อย่าอ่อนไหว ท้อแท้ ควรต้องเดินหน้า เรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่องต่อไป

๒. นายปองพล อติเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะผู้รับผิดชอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้รายงานสรุปความก้าวหน้าของการปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างส่วนราชการว่า มติที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเมื่อวันที่ ๔-๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ มอบหมายให้รวบรวมข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประชุม ไปวิเคราะห์ ทบทวนเพื่อจัดทำกรอบความคิด และจัดบทบาท ภารกิจ โครงสร้างเสนอที่ประชุมอีกครั้ง เพื่อที่จะเริ่มปรับโครงสร้างในเดือนตุลาคม ๒๕๔๔ ให้แล้วเสร็จในเดือนกันยายน ๒๕๔๕ ให้หน่วยงานใหม่ทำงานภายใต้งบประมาณปี ๒๕๔๖ นอกจากนี้ที่ประชุมได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเริ่มโครงการนำร่องผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาในเดือนตุลาคม ๒๕๔๔ ให้ ก.พ. และ ปรร. ร่วมกันเสนอบทบาทใหม่ของคณะรัฐมนตรี ให้เสนอระบบงบประมาณใหม่ ให้เร่งรัดการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้เสนอระบบข้าราชการ และระบบค่าตอบแทนใหม่

ในเรื่องการปรับบทบาท ภารกิจนั้น ได้มีคณะทำงาน ๔ คณะ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การบริหาร ความมั่นคง ได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความเห็นกับทุกฝ่ายแล้วจัดทำข้อเสนอให้ ก.พ. และ ปรร. พิจารณาในวันที่ ๑๐ ในการประชุม ก.พ. ได้มีมติเห็นชอบหลักการปฏิรูประบบราชการ และกลุ่มภารกิจ เห็นชอบให้จัดทำสายโซ่แห่งคุณภาพ (value chain) เพื่อความสำเร็จของงานในแต่ละด้าน และในการประชุม ปรร. ได้รับทราบผลการดำเนินงานของคณะทำงาน และให้นำความเห็นของที่ประชุมไปดำเนินงานต่อ

ในการประชุมร่วม ก.พ. และ ปรร. ในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๔ ที่ประชุมเห็นว่า เรื่องการปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนมาก จึงตกลงให้จัดทำข้อเสนอการจัดบทบาท ภารกิจในระดับกระทรวงก่อน เพื่อเป็นเอกสารในการพิจารณาของที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๔

๓. นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รองประธานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ได้อธิบายหลักการปฏิรูประบบราชการสู่ราชการยุคใหม่ ซึ่งประกอบด้วย

วัตถุประสงค์ของการปฏิรูประบบราชการ ๒ ประการ

- เพื่อยกระดับขีดความสามารถโดยรวมของหน่วยงานราชการให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์และสังคมในยุคเศรษฐกิจใหม่
- เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นฐานของระบบราชการทั้งในด้านความไม่มีประสิทธิภาพการทำงาน เงินเดือนค่าตอบแทน การทุจริตประพฤติมิชอบ และการขาดความโปร่งใสให้หมดไป

จุดเน้นของการปฏิรูประบบราชการ ๔ ประการ

- ปรับระบบราชการให้มีขนาดเล็กลง แต่มีประสิทธิภาพสูง
- เปิดโอกาสให้ประชาชนและประชาสังคมมีส่วนร่วมมากขึ้น
- ใช้ระบบงบประมาณแนวใหม่เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการปฏิรูประบบราชการ
- จัดระบบเงินเดือนค่าตอบแทนเพื่อสร้างข้าราชการมืออาชีพ ซื่อสัตย์และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

สาระสำคัญของการปฏิรูประบบราชการ ๗ ประการ

- ปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของระบบราชการให้มุ่งเฉพาะภารกิจหลัก และขจัดงานไม่จำเป็น
- จัดโครงสร้างหน่วยราชการให้เหมาะสม ลดการบริหารโดยคณะกรรมการ
- ปฏิรูปวิธีการบริหารจัดการ ให้เป็นการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความยืดหยุ่น
- ปฏิรูประบบบริหารงานบุคคลให้เป็นระบบเปิด การทำงานมีประสิทธิภาพ
- ปฏิรูประบบงบประมาณให้มุ่งเน้นผลงาน และใช้งบประมาณเป็นตัวขับเคลื่อนนโยบาย
- เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และตอบสนองความต้องการของประชาชน
- จัดระบบคณะรัฐมนตรีและระบบรัฐมนตรี

นอกจากนั้น ได้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นในการจัดทำโครงสร้างกระทรวงว่า จะต้องแก้ไข ปัญหาหน่วยงานที่กระจัดกระจายให้มาอยู่ในที่เดียวกัน และแก้ไขปัญหาการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการซึ่งทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพมีความซ้ำซ้อน จึงควรจัดหน่วยงานให้มีศักยภาพในการตัดสินใจได้เองในแต่ละหน่วย จัดรูปแบบการทำงานแบบ Agenda-based ต้องให้แน่ใจว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาลึกๆ ได้อย่างจริงจัง ควรทบทวนการจัดตั้งองค์การมหาชนให้ชัดเจนมากขึ้น และต้องคิดถึงบทบาทและภารกิจที่รัฐบาลต้องให้องค์กรเอกชนทำ การปฏิรูประบบราชการต้องดูภาพรวมของการพัฒนาระบบท้องถิ่นด้วย เพราะจะต้องเพิ่มบทบาทของท้องถิ่นให้เข้มแข็ง โดยส่วนกลางจะมีบทบาทด้านส่งเสริมสนับสนุน และระวังมิให้ทั้งท้องถิ่นและส่วนกลางต่างขยายตัวเพราะทำให้หน่วยราชการขยายใหญ่ต่อไป

๔. หลังจากนั้น คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ. ได้นำเสนอผลสรุปจากการประชุมที่เมืองพญาเมื่อวันที่ ๔-๕ สิงหาคม ๒๕๔๔ ซึ่งแบ่งกลุ่มภารกิจหลักของภาครัฐเป็น ๑๑ กลุ่มภารกิจ และเพื่อความสะดวกจึงจัดเป็น ๔ กลุ่มได้แก่ กลุ่มภารกิจด้านการบริหาร กลุ่มภารกิจด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มภารกิจด้านสังคม และกลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง และในส่วนของการบริหารภาครัฐให้ยึดหลัก
ธรรมาภิบาล (good governance)

ภารกิจหลักของภาครัฐ

● กลุ่มที่ ๑ กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายพัฒนาประเทศ การบริหารราชการมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรมมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารและทราบความคืบหน้าการบริหารงานภาครัฐ

- กลุ่มที่ ๒ จัดให้มีมาตรการสนับสนุน และพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย
- กลุ่มที่ ๓ จัดให้มีการสนับสนุนกิจการส่วนพระองค์และโครงการตามพระราชดำริ
- กลุ่มที่ ๔ ส่งเสริมการผลิตเพื่อสร้างรายได้และสร้างเสริมศักยภาพการแข่งขันและปกป้องผลประโยชน์ของชาติในสังคมโลก

● กลุ่มที่ ๕ ดูแล พัฒนาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เอื้อต่อการดำรงชีวิตเกิดความสมดุลในการพัฒนาและเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศอย่างยั่งยืน

● กลุ่มที่ ๖ พัฒนาองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจและการแข่งขัน

● กลุ่มที่ ๗ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการคมนาคม และขนส่งให้เอื้อต่อการดำรง

ชีวิต ความได้เปรียบในการแข่งขันและเพิ่มประสิทธิภาพการทำธุรกิจ และนำไปสู่การเป็นศูนย์กลาง
เครือข่ายการคมนาคมขนส่งของภูมิภาค

- กลุ่มที่ ๘ บริหารรายได้รายจ่ายของรัฐ จัดสรรทรัพยากรและบริหารทรัพย์สินให้มี
ประสิทธิภาพเพื่อควมมีเสถียรภาพทางการเงิน การคลัง และความมั่นคงอันยั่งยืนของประเทศ

- กลุ่มที่ ๙ พัฒนาประชากรให้มีสุขภาพ มีความรู้ ความคิดกว้างไกล มีพละนาามัยและ
ศักยภาพด้านกีฬา มีวัฒนธรรมที่ดีงามเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ เป็นสังคมแห่งความรู้คู่
คุณธรรม พร้อมนำประเทศชาติไปสู่ความมั่งคั่ง มีชื่อเสียง มีเกียรติ และมีศักดิ์ศรี สามารถดำรงตน
ร่วมกับสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

- กลุ่มที่ ๑๐ จัดระเบียบสังคม สร้างความเป็นธรรมในการดำรงชีวิต พัฒนาบรรทัดฐาน
ทางสังคม ค้ำครองและพิทักษ์สิทธิ พัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ให้มีงานทำและรายได้เป็นที่พึง
ของตนเอง และผู้อื่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาสังคม เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิต มีสวัสดิการ
ที่เหมาะสม มีเกียรติภูมิ รู้เท่าทันโลก มุ่งประโยชน์ส่วนรวม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา
ประเทศ เพื่อให้สังคมมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

- กลุ่มที่ ๑๑ กำหนดยุทธศาสตร์ความมั่นคงชาติ การรักษาอธิปไตย การจัดระเบียบสังคม
และอำนวยความสะดวก การเสริมสร้างความสงบสุขของสังคม ตลอดจนการส่งเสริมความเข้มแข็ง
ของสังคม เพื่อให้ประชาชนมีความมั่งคั่งและประเทศชาติมีความมั่นคง

ภาครัฐจะมีการจัดกลุ่มประเภทกระทรวงออกเป็น ๓ กลุ่ม

- กลุ่มกระทรวงตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (Ministries of State Policies and
Government Services) เป็นกระทรวงหลักที่ทำภารกิจหลักของประเทศ รัฐจำเป็นต้องรับผิดชอบ

- กลุ่มกระทรวงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (Ministries for Public Development
Administration Strategies) ซึ่งได้แก่ภารกิจที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสังคม
และประเทศโดยเน้นการทำงานเชิงยุทธศาสตร์

- กลุ่มกระทรวงสำหรับภารกิจเฉพาะกิจเร่งด่วนของรัฐบาล (Ministries for Critical
National Agenda) มีลักษณะที่ทำงานเร่งด่วน ซึ่งเป็นภารกิจและนโยบายของรัฐบาลที่จำเป็นต้องให้ความ
สำคัญเป็นพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนายกระดับประเด็นที่เป็น Agenda ของรัฐบาลในช่วงเวลาหนึ่งๆ

การแบ่งประเภทกระทรวงที่หลากหลาย จะทำให้มีกระทรวงที่มีขนาดใหญ่หรือกระทรวงเล็ก ซึ่ง
จะดูตามบทบาทภารกิจที่จำเป็น

โครงสร้างการบริหารงานภายในของกระทรวง

- รัฐมนตรีจะเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและเป้าหมายของงาน
- แบ่งบทบาทหน้าที่ระหว่างรัฐมนตรี และปลัดกระทรวง อธิบัติให้ชัดเจน ไม่ทับซ้อนกัน เพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้ง โดยรัฐมนตรีกำหนดนโยบาย เป้าหมายของงาน และจัดสรรทรัพยากรในการทำงานให้ ส่วนปลัดกระทรวง อธิบัติเป็นผู้บริหาร ดำเนินการตามนโยบายของรัฐมนตรี
- ในแต่ละกระทรวง มีผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าปลัดกระทรวง หลายคนดูแลงานแต่ละด้านหากเป็นกระทรวงใหญ่ และจะมีสำนักปลัดกระทรวง ดูแลงานด้านบริหาร ด้านยุทธศาสตร์ และการวางแผน
- มีทบวงอยู่ภายในกระทรวงได้โดยทำภารกิจเชิงปฏิบัติ
- ต้องเน้นการจัดโครงสร้างองค์กรที่เป็นแนวนอนให้มากขึ้น มีการตัดสินใจเบ็ดเสร็จ เพื่อลดความล่าช้า และผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อผลงาน
- สำนักนายกรัฐมนตรีต้องมีขนาดเล็ก ทำงานเชิงกลยุทธ์ และการติดตามประเมินผลเท่านั้น รองนายกรัฐมนตรีจะต้องทำงานแทนนายกรัฐมนตรีได้ทั้งหมด (นายกรัฐมนตรีจะมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีให้ปฏิบัติงานแทนได้) นายกรัฐมนตรีจะทำงานเชิงกลยุทธ์มากขึ้น
- หน่วยงานราชการต้องไม่ทำภารกิจที่เอกชนดำเนินการได้ดี

หลักการจัดโครงสร้างภายในกระทรวงจะมีหน่วยงาน

สำหรับการจัดโครงสร้างภายในกระทรวง ได้เสนอหน่วยงานภายในได้แก่ ทบวง/สำนัก กรม สำนักเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ สำนักงาน องค์การบริหารประสิทธิภาพ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ โดยมีหลักการจัดโครงสร้างภายในกระทรวงจะมีหน่วยงาน ดังนี้

- ทบวง กรม จะทำงานด้านปฏิบัติ
- มีสำนักเลขาธิการ/สำนักงานกรณีที่ต้องมีคณะกรรมการมารับผิดชอบงาน
- องค์การบริหารประสิทธิภาพ หน่วยงานที่ปฏิบัติงานเชิงบริการที่จะทำให้เกิดการบริหารงานอย่างรวดเร็ว การให้บริการที่มีประสิทธิภาพสูง ปัจจุบันมีหน่วยงานในกำกับหลายหน่วยงานเป็นลักษณะการจัดองค์กรแบบใหม่
- องค์การมหาชน เป็นหน่วยปฏิบัติที่ให้บริการประชาชน มีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พุทธศักราช ๒๕๔๒
- รัฐวิสาหกิจ

๕. ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล ประธาน อ.ก.พ. ด้านเศรษฐกิจ ได้นำเสนอสายโซ่แห่งคุณค่า (value chain) ของกลุ่มเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วย การลงทุน การผลิต และการค้า เพื่อสร้างศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก

VALUE CHAIN กลุ่มที่ 4 ส่งเสริมการผลิตเพื่อสร้างรายได้และสร้างเสริมศักยภาพ การแข่งขัน และปกป้องผลประโยชน์ของชาติในสังคมโลก...

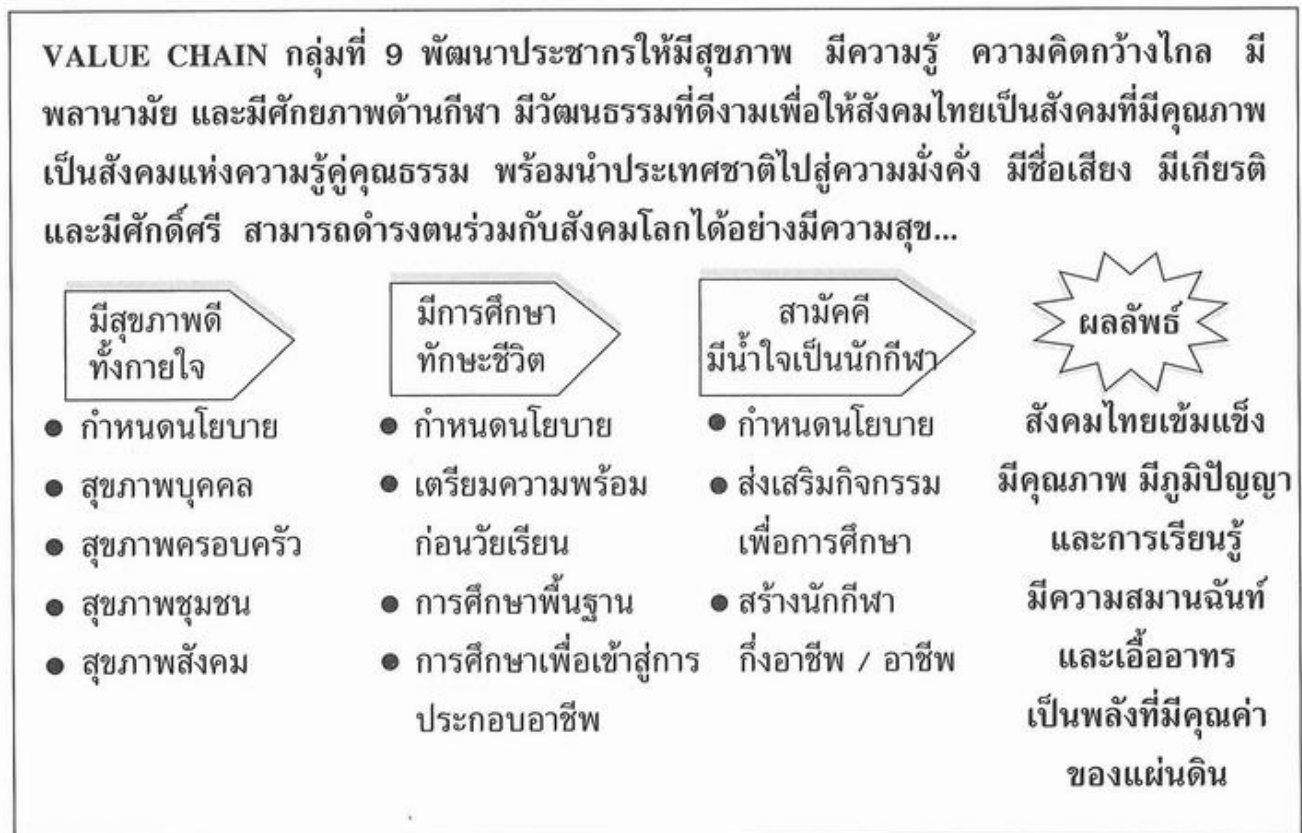
การลงทุน	การผลิต	การค้า	
<ul style="list-style-type: none">• ส่งเสริมการลงทุนในประเทศ และวางแผนการลงทุนในต่างประเทศ เพื่อขยายเครือข่ายการค้า	<ul style="list-style-type: none">• การผลิตด้านการเกษตรและการพัฒนาเกษตรกร• การผลิตด้านอุตสาหกรรมและปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม	<ul style="list-style-type: none">• การผลักดันให้ประเทศไทยเป็นผู้นำทางการค้าเอเชีย ส่งเสริมให้มีการค้าเสรีและเป็นธรรม• ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติ	<p>ศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก</p>

จากนั้น ได้นำเสนอกิจกรรมกิจกรรมภายใต้กระทรวงในกลุ่มเศรษฐกิจ ให้ที่ประชุมพิจารณาแล้ว เห็นชอบกับภารกิจตามที่เสนอ โดยมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

กลุ่มภารกิจ	กลุ่มงาน	ความเห็นที่ประชุม
การผลิตสินค้าเกษตร	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>กลุ่มพัฒนาการผลิต</p> <p>กลุ่มบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต</p> <p>กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและระบบสหกรณ์</p>	<p>งานสหกรณ์ ควรให้กระทรวงที่ดูแลแต่ละสาขาอาชีพรับผิดชอบในการกำกับดูแลเพิ่มเติมภารกิจด้านการดูแลความเพียงพอของการผลิตอาหารและการวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากดินและน้ำ</p>
การพัฒนาอุตสาหกรรมและการประกอบการขนาดย่อม	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>กลุ่มกำกับ ตรวจสอบกระบวนการผลิตและมาตรฐานอุตสาหกรรม</p> <p>กลุ่มส่งเสริมการลงทุน</p> <p>กลุ่มส่งเสริมอุตสาหกรรม</p>	<p>เพิ่มเติมภารกิจ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญการผลิตให้ได้มาตรฐาน - สนับสนุนและพัฒนาผู้ประกอบการทั้งเรื่องสหกรณ์การผลิต และวิสาหกิจชุมชน - ส่งเสริมการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต
การค้าและธุรกิจบริการ	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>กลุ่มส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เสรีและเป็นธรรม</p> <p>กลุ่มส่งเสริมธุรกิจการค้าและบริการ</p> <p>กลุ่มเจรจาการค้าและบริหารการค้าระหว่างประเทศ</p> <p>กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาตลาดเพื่อการส่งออก</p>	<p>ตัดโอนงานเจรจาการค้า (ตัวแทนการค้า) ไปไว้ที่สำนักนายกรัฐมนตรี</p>
การต่างประเทศ	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>กลุ่มความสัมพันธ์ทวิภาคี</p> <p>กลุ่มความสัมพันธ์พหุภาคี</p>	
การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>กลุ่มทรัพยากรน้ำ</p> <p>กลุ่มทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>กลุ่มทรัพยากรดินและแร่</p> <p>กลุ่มทรัพยากรป่า</p> <p>กลุ่มคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p>	<p>เพิ่มเติมภารกิจด้านการสร้างความเข้าใจและส่งเสริมให้ประชาชน/ชุมชนร่วมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

การก่อสร้างและขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มอำนวยการ กลุ่มพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการก่อสร้างและการขนส่ง กลุ่มการขนส่งทางบก กลุ่มการขนส่งทางน้ำ กลุ่มการขนส่งทางอากาศ กลุ่มอุตุนิยมวิทยา 	ในงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การก่อสร้าง และการขนส่งให้เน้นเฉพาะเรื่องการสร้างทาง
การวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และพลังงาน	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารจัดการด้าน ว&ท กลุ่มบริหารจัดการด้านพลังงาน กลุ่มปฏิบัติการ 	ให้คณะทำงานไปศึกษาว่าหน่วยงานดูแลด้านพลังงานจะแยกเป็นทบวงต่างหากหรือเป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม
การคลัง	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มอำนวยการ กลุ่มงานด้านทรัพย์สินและหนี้สิน กลุ่มงานรายได้ กลุ่มงานรายจ่าย 	เพิ่มงานประเมินราคาทรัพย์สิน (จากกรมที่ดิน) งานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ตัดจากสำนักนายกรัชมุนตรี) สำหรับงานด้านงบประมาณ ให้มีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ โดยอาจตัดงานบางส่วนที่เกี่ยวกับการอนุมัติเงินงวด เป็นต้น

๖. นายชุมพล พรประภา ประธาน อ.ก.พ. ด้านกลุ่มสังคม ได้นำเสนอสายโซ่แห่งคุณค่าของกลุ่มสังคมซึ่งประกอบด้วย มีสุขภาพดี มีการศึกษาทักษะชีวิต เสริมสร้างความลงทุน การผลิต และการค้า เพื่อสร้างศักยภาพการแข่งขันในตลาดโลก

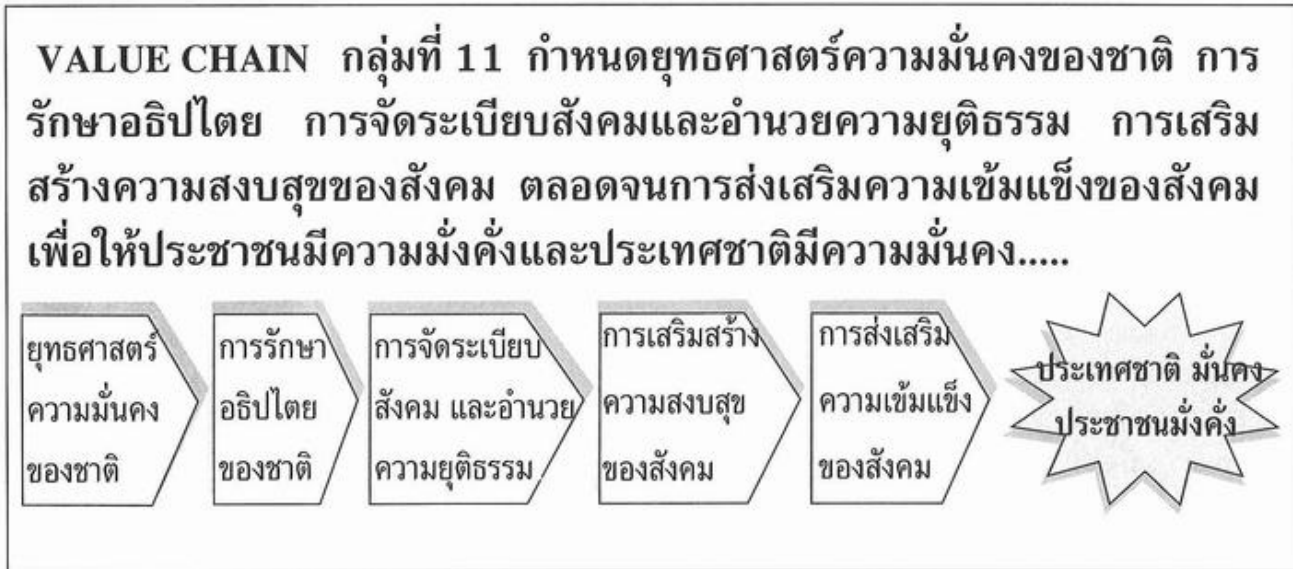
จากนั้น ได้นำเสนอกิจกรรมกิจกรรมภายใต้กระทรวงในกลุ่มสังคม ให้ที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

กลุ่มภารกิจ	กลุ่มงาน	ความเห็นที่ประชุม
การสาธารณสุข	<p>กลุ่มอำนวยการและสนับสนุนการจัดบริการสุขภาพ</p> <p>กลุ่มพัฒนาวิชาการ</p> <p>กลุ่มบริการสุขภาพ</p> <p>กลุ่มคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ</p>	
การศึกษาและวัฒนธรรม	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>ด้านการศึกษา</p> <p>กลุ่มนโยบาย</p> <p>กลุ่มการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>กลุ่มการอุดมศึกษา</p> <p>ด้านศาสนาและวัฒนธรรม</p> <p>กลุ่มศาสนาและวัฒนธรรม</p>	<p>การเตรียมความพร้อม “สู้วัยเรียน” ให้เปลี่ยนเป็น “ก่อนเข้าโรงเรียน” หรือ “ปฐมวัย” ด้านศาสนาอาจแยกสถาบันศาสนาให้เป็นอิสระ</p> <p>การจัดโครงสร้างของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมให้คำนึงถึงความเชื่อมโยงของงาน และแยกการบริหารการจัดการ การปกครองออกไป</p> <p>กรมพลศึกษา จะเป็นงานด้านการศึกษาเท่านั้น ไม่นับเรื่องกีฬา</p>
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>กลุ่มนโยบายการพัฒนาสังคมฯ</p> <p>กลุ่มส่งเสริมการพัฒนาสังคมฯ</p> <p>กลุ่มวิจัยและพัฒนาสังคมฯ</p> <p>กลุ่มบริการเฉพาะ</p>	<p>เห็นชอบในหลักการ โดยในเรื่องการพัฒนาสังคมจะเน้นที่การพัฒนามนุษย์และสร้างความเข้มแข็งของคน ครอบครัวและชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองให้ได้</p> <p>โอนงานพัฒนาสตรีและเยาวชน (จากกรมพัฒนาชุมชน)</p> <p>ควรมีเวทีให้ประชาชน และประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมด้วย</p>
การพัฒนาอาชีพและการทำงาน	<p>กลุ่มอำนวยการ</p> <p>กลุ่มส่งเสริมการมีงานทำ</p> <p>กลุ่มพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน</p> <p>กลุ่มมาตรฐานแรงงาน</p> <p>กลุ่มสร้างหลักประกันความมั่นคง</p>	<p>ให้ไปศึกษาว่า งานส่งเสริมให้ประกันกันเอง (mutuality) จะทำให้เกิดขึ้นได้ หรือไม่</p>
การกีฬาและนันทนาการ	<p>กลุ่มนโยบายและพัฒนา</p> <p>กลุ่มส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ</p>	<p>ให้เน้นภารกิจในการส่งเสริมการกีฬารูปแบบต่าง ๆ ไม่ใช่เพื่อการแข่งขัน</p>

ห้องสมุดสำนักงาน ก.พ.
LIBRARY OF THE OFFICE OF CSC

๗. พลเอกยุทธศักดิ์ ศศิประภา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม นำเสนอโครงสร้างของกระทรวงกลาโหม และแจ้งที่ประชุมถึงความคืบหน้าการปรับปรุงงานในกระทรวงกลาโหมให้มาสนับสนุนงานนอกกำลังรบ เช่น การแก้ปัญหาเสพติด ปัญหาชายแดน เป็นต้น

๘. นายสมภพ อมาตยกุล ประธาน อ.ก.พ. ด้านกลุ่มความมั่นคงและงานบริหาร นำเสนอสายโซ่แห่งคุณค่า (value chain) ของกลุ่มความมั่นคงซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติ การรักษาอธิปไตยของชาติ การจัดระเบียบสังคมและอำนวยความยุติธรรม การเสริมสร้างความสงบสุขของสังคม และการส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม เพื่อให้ประเทศชาติมั่นคงและประชาชนมีมั่งคั่ง

จากนั้น ได้นำเสนอกลุ่มภารกิจภายใต้กระทรวงในกลุ่มความมั่นคง ให้ที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

กลุ่มภารกิจ	กลุ่มงาน	ความเห็นที่ประชุม
ความมั่นคงภายใน	กลุ่มอำนาจการ กลุ่มส่งเสริมองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น กลุ่มกิจการความมั่นคงภายใน กลุ่มป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กลุ่มพัฒนาชุมชน	ให้เพิ่มกลุ่มงานอีก 1 กลุ่มคือกลุ่มพัฒนาเมืองประกอบด้วย - งานควบคุมอาคารและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - งานผังเมืองและผังนโยบายการใช้ที่ดิน - งานสนับสนุนการวางผังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อำนวยความยุติธรรมและคุ้มครองเสรีภาพ	กลุ่มอำนาจการ กลุ่มคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กลุ่มสืบสวนสอบสวนและปราบปราม กลุ่มการดำเนินคดี กลุ่มควบคุมบังคับคดี	ให้นำงานอัยการ ดำรวจ ปปส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม (ยกเว้นศาล) มารวมไว้ในกระทรวงเดียวกัน ให้ตำรวจและอัยการขึ้นตรงต่อรัฐมนตรี

๙. ศาสตราจารย์ ดร.วรงค์ จันทร์ศร ได้นำเสนอสายโซ่แห่งคุณค่า (value chain) ของราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย ฐานข้อมูล (GIS) ของจังหวัด แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัด ที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล การบริหารจัดการทรัพยากรและการประสานงาน การติดตามและประเมินผล เพื่อให้ประชาชนและรัฐสมประโยชน์ (win-win)

2. VALUE CHAIN ของราชการบริหารส่วนภูมิภาค

VALUE CHAIN รัฐจะจัดระบบราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชน และประชาชนในท้องถิ่น และสามารถนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

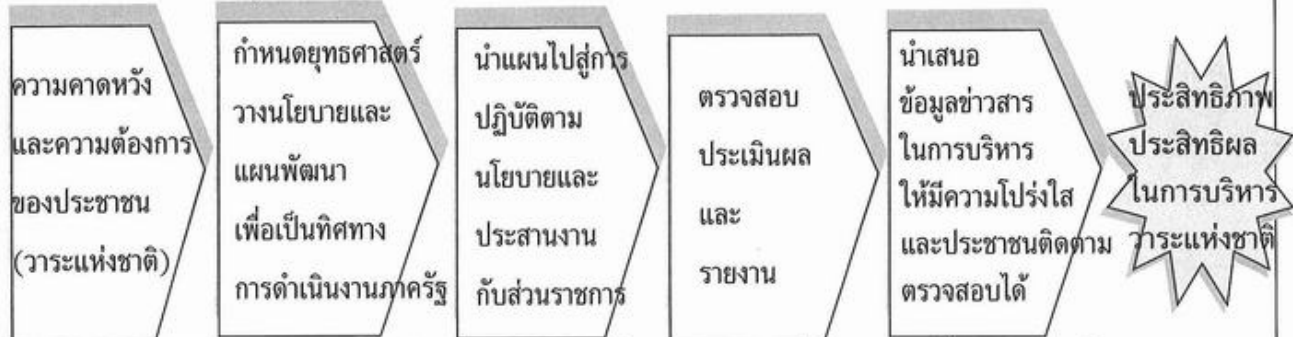

จากนั้น ได้นำเสนอกลุ่มภารกิจของจังหวัด ให้ที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

กลุ่มภารกิจ	กลุ่มงาน	ความเห็นที่ประชุม
ราชการบริหารส่วนภูมิภาค	<ul style="list-style-type: none"> กลุ่มพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร กลุ่มกำหนดยุทธศาสตร์ กลุ่มประสานกับส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น กลุ่มงานปฏิบัติการ 	งานข้อมูล GIS ควรวางระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา เพื่อใช้ในการจัดสรรทรัพยากรที่คุ้มค่า

๑๐. นายสมภพ อมาตยกุล ได้นำเสนอสายโซ่แห่งคุณค่า (value chain) ของกลุ่มงานบริหาร ซึ่งประกอบด้วย ความคาดหวังและความต้องการของประชาชน กำหนดยุทธศาสตร์-วางนโยบายและแผน-พัฒนาเพื่อเป็นทิศทางการดำเนินงานภาครัฐ นำแผนไปสู่การปฏิบัติตามนโยบายและประสานงานกับส่วนราชการ ตรวจสอบประเมินผลและรายงาน นำเสนอข้อมูลข่าวสารในการบริหารให้มีความโปร่งใสและประชาชนติดตาม ตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารวาระแห่งชาติ

VALUE CHAIN กลุ่ม 1 กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายพัฒนาประเทศ การบริหารราชการมีประสิทธิภาพโปร่งใส และเป็นธรรม มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลสัมฤทธิ์ ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารและทราบความคืบหน้าการบริหารงานภาครัฐ...

- รับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยผ่านกลไกภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน
- จัดให้มีข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการตัดสินใจ
- ใช้ข้อมูลในการกำหนด ยุทธศาสตร์ นโยบาย การพัฒนาและประสาน ส่วนราชการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์
- จัดสรรทรัพยากรด้านงบประมาณ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของฝ่ายการเมือง
- พัฒนาระบบกลไกการบริหารงานบุคคลและการจัดองค์การของระบบราชการ ให้มีลักษณะที่ยืดหยุ่น คล่องตัว และมุ่งผลสัมฤทธิ์
- ปรับปรุงและพัฒนากฎระเบียบเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหาร
- ประสานแนวคิดนโยบายและยุทธศาสตร์ของฝ่ายการเมืองไปสู่การบริหารและปฏิบัติ
- กลั่นกรอง เสนอการออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง มาตรการ เพื่อใช้ในการบริหาร
- การประสานกับทุกส่วนราชการและหน่วยงานเจ้าของเรื่องในการนำมติและนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามกำหนดเวลา
- เน้นการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดในการกึ่งที่มีความสำคัญสูงต่อประเทศหรือสังคม
- ตรวจสอบที่เพื่อสัดรับฟังความคิดเห็น ประเมินผลกระทบของนโยบายที่มีกับประชาชน
- ตรวจสอบการร้องเรียนและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ตรวจวัด ผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนา
- ประเมินศักยภาพ เพื่อนำมาปรับนโยบายและยุทธศาสตร์
- เก็บรวบรวมและนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และความคืบหน้าในการบริหารให้มีความโปร่งใส และประชาชนได้รับข้อมูลที่จำเป็น และสามารถติดตามตรวจสอบงานของรัฐได้
- มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบาย ผลการดำเนินงานข้อวินิจฉัยในเหตุการณ์ต่างๆ
- ประชาชนสามารถหาความรู้ และข้อมูลต่างๆ ได้จากการรับฟัง จากเอกสารหรือฐานข้อมูลของภาครัฐ

จากนั้น ได้นำเสนอกลุ่มการบริหารซึ่งได้แก่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ดังนี้

กลุ่มภารกิจ	กลุ่มงาน	ความเห็นที่ประชุม
ยุทธศาสตร์การ พัฒนาและการ บริหารจัดการ	กลุ่มข้อมูล สารสนเทศ กลุ่มยุทธศาสตร์และช่วยอำนวยความสะดวก ฝ่ายการเมือง กลุ่มงานบริหารการพัฒนา กลุ่มติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล กลุ่มประสานนโยบายและกิจการพิเศษ	สำนักนายกรัฐมนตรีจะมีบทบาทภารกิจในการ เป็นหน่วยยุทธศาสตร์และบริหารงานกลาง ของประเทศ ดังนั้น จึงต้องถ่ายโอนภารกิจ รองออกไปยังหน่วยงานหลัก โครงสร้างสำนักนายกรัฐมนตรีใหม่ สำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จะไม่มีกรมในความ รับผิดชอบ จะมีงานด้านตรวจราชการและ นโยบายเฉพาะบางเรื่อง งานของคณะกรรมการฯ กระจายอำนาจให้โอน ไปที่สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี งานของสำนักงานสถิติแห่งชาติและสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้รวมเป็นส่วน หนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพิ่มงานเจรจาการค้า เฉพาะตัวแทนการค้า ตัดโอนงานบริหารงบประมาณ และระเบียบ พัสดุให้กระทรวงการคลัง เหลืองานนโยบาย งบประมาณที่อยู่สำนักนายกรัฐมนตรี งานของสำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการ จราจรทางบก (ไปอยู่กระทรวงการขนส่ง) งานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการ ลงทุน (ไปอยู่กระทรวงอุตสาหกรรม) งานของสำนักงานป้องกันการฟอกเงิน (ไปอยู่กระทรวงการคลัง)

สรุปผลการประชุม

พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีให้นโยบายในการปฏิรูประบบราชการว่า จะไม่ให้
ข้าราชการออก แต่จะปรับเปลี่ยนงานและพัฒนาข้าราชการให้สามารถทำหน้าที่ใหม่ให้ได้ และที่
ประชุมให้ความเห็นชอบกับวัตถุประสงค์ ๒ ประการ จุดเน้น ๔ ประการ สาระสำคัญ ๗
ประการของการปฏิรูประบบราชการ รวมถึงแนวทางการจัดโครงสร้างกระทรวงโดยคำนึงถึง
กลุ่มภารกิจของกระทรวงที่คำนึงถึง ๑๑ กลุ่มภารกิจหลักของประเทศ หลักธรรมาภิบาล และ
สายโซ่แห่งคุณค่า ซึ่งสามารถจัดกระทรวงได้เป็น ๓ ประเภท คือ ๑) กระทรวงตามงานพื้นฐานแห่งรัฐ
๒) กระทรวงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๓) กระทรวงสำหรับภารกิจเฉพาะกิจเร่งด่วน

กระทรวง ทบวงที่ปรับปรุงใหม่เปรียบเทียบกับกระทรวง ทบวงเดิมได้ ดังนี้

เดิม	ใหม่
กลุ่มกระทรวงด้านบริหาร	
๑. สำนักนายกรัฐมนตรี	๑. สำนักนายกรัฐมนตรี
กลุ่มกระทรวงด้านเศรษฐกิจ	
๒. กระทรวงการคลัง	๒. กระทรวงการคลัง
๓. กระทรวงการต่างประเทศ	๓. กระทรวงการต่างประเทศ
๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๔. กระทรวงเกษตร
๕. กระทรวงคมนาคม	๕. กระทรวงการขนส่ง
๖. กระทรวงพาณิชย์	๖. กระทรวงการค้า
๗. กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม	๗. กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
๘. กระทรวงอุตสาหกรรม	๘. กระทรวงอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการ
	๙. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม *
กลุ่มกระทรวงด้านสังคม	
๙. กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	๑๐. กระทรวงพัฒนาอาชีพและการทำงาน
๑๐. กระทรวงศึกษาธิการ	๑๑. กระทรวงศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
๑๑. กระทรวงสาธารณสุข	๑๒. กระทรวงสาธารณสุข
๑๒. ทบวงมหาวิทยาลัย	๑๓. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*
	๑๔. ทบวงกีฬา *
กลุ่มกระทรวงด้านความมั่นคง	
๑๓. กระทรวงกลาโหม	๑๕. กระทรวงกลาโหม
๑๔. กระทรวงมหาดไทย	๑๖. กระทรวงมหาดไทย
๑๕. กระทรวงยุติธรรม	๑๗. กระทรวงยุติธรรม

* กระทรวงตั้งใหม่

ประเด็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม

๑. ระบบสหกรณ์ - ในปัจจุบันมีสหกรณ์หลายประเภท จึงควรพิจารณาจัดให้การดูแลประเภทสหกรณ์ให้สอดคล้องกับหน่วยงาน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ ควรมอบให้กระทรวงการคลัง สหกรณ์ร้านค้าให้กระทรวงการค้า สหกรณ์การเกษตร ให้กระทรวงเกษตร เป็นต้น

๒. การท่องเที่ยว - ศึกษาความเป็นไปได้ที่จะยกเป็นกระทรวงหรือทบวง และควรไปรวมเรื่อง การกีฬา นันทนาการ และวัฒนธรรมไว้ด้วยกันได้ หรือไม่

๓. การพลังงาน - ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดเป็นทบวงต่างหาก หรือจะเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม

□□□□□

การปฏิรูปการเมือง และ การพัฒนาาระบบกฎหมาย

มีชัย ฤชุพันธุ์

บทนำ

ตำแหน่ง ไม่ใช่เรื่องสำคัญที่สุดของชีวิต ส่วนที่สำคัญที่สุดของชีวิต คือ เราทำงานที่ได้รับมอบหมายดีที่สุดแล้วหรือยัง

ถ้าเราทำงานที่ได้รับมอบหมายดีที่สุด ไม่ว่าตำแหน่งอะไร เราก็ไปถึงจนได้โดยไม่จำเป็นต้องตั้งใจที่จะไป แต่ส่วนใหญ่มักจะนึกว่าเราทำงานมาก ทำไมเราไม่ได้ (ตำแหน่ง) เหมือนอย่างคนอื่น บางทีการทำงานมากแต่งานนั้นไม่สำเร็จแทนที่จะสร้างประโยชน์ให้แก่ราชการอาจจะเป็นโทษได้ ดังนั้น งานมาก ใฝ่ที่จะดีเสมอไป ขึ้นอยู่กับความตั้งใจ ความรอบรู้ ความมีปฏิภาณและมีไหวพริบในการทำงาน

มีเสียงเบาลือว่า ต้องไกลชิดผู้ใหญ่จึงจะได้ดี แต่ที่สังเกตดูหลายคนที่ได้ดี ก็ไม่ได้ไกลชิดผู้ใหญ่ แต่งานของเขาเป็นงานที่หจขบขื่นมาพูดได้ หจขบขื่นมาชื่นชมได้ ที่สำคัญคือผลงานที่เป็นที่ประจักษ์และผู้บังคับบัญชาหลักเสียงไม่ได้ที่จะต้องใช้คนนั้น ใครก็ตามที่ทำงานจนผู้บังคับบัญชาหลักเสียงไม่ได้ที่จะต้องใช้ ตำแหน่งอะไรๆ ก็เป็นได้ ก็ได้รับแต่งตั้งเสมอไป

อดีตประธานวุฒิสภา

การปฏิรูปทางการเมือง

ในปัจจุบันเราจะพบว่า มีหลายส่วนที่มีผลกระทบต่อการทำงานของข้าราชการ เราจะไม่มองถึงผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวม หรือผลกระทบต่อประเทศจะเป็นไปในทิศทางใด พยายามจะให้มองผลกระทบที่เกิดขึ้นกับข้าราชการประจำ ซึ่งจะเห็นว่าจากการปฏิรูปทางการเมืองทำให้เกิดผลกระทบ ๖ ประการ คือ

๑. ผลกระทบประการแรก : สร้างกลไกเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วมจากประชาชน รัฐธรรมนูญได้สร้างกลไกเพื่อให้เกิดความมีส่วนร่วมจากประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ รัฐธรรมนูญสร้างอะไรบางอย่างให้เกิดการมีส่วนร่วม สิ่งที่ยังสร้างขึ้นมาก็คือ

๑.๑ เรื่องประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่ถูกถกกันมานาน และเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญว่าเรื่องสำคัญๆ ต้องไปฟังเสียงประชาชนว่า เขามีความคิดเห็นอย่างไร ความจริงแนวคิดเรื่องการทำประชาพิจารณ์คือ การที่จะรับฟังแบบ Two way Communication ระหว่างรัฐกับราษฎรที่จะได้รับผลกระทบจากการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของรัฐ

ที่ผ่านมาในอดีต รัฐนี้ก็จะทำอะไรก็ถือเอาว่า ตัวทำเพื่อส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ชาวบ้านจะรู้หรือไม่รู้ ไม่สำคัญ ไม่พอใจก็เวรคืน จะให้เงินเท่าไรก็กำหนดกันไป ซึ่งโลกพัฒนาขึ้นมาจนทำอย่างนั้นอีกไม่ได้แล้ว

รัฐต้องไปบอกให้ชาวบ้านรู้ว่า

- รัฐกำลังจะทำอะไร
- ผลกระทบจะเกิดอะไรขึ้นกับชาวบ้านในแง่ดีและในแง่เสีย

ในขณะเดียวกัน ชาวบ้านต้องมีโอกาสที่จะบอกให้รัฐรับรู้ว่า

- การที่รัฐมาทำอย่างนั้น “เขาชอบหรือไม่ชอบ”
- ถ้าไม่ชอบเพราะจะเกิดอะไรขึ้นกับชีวิตของเขา อะไรมันจะเกิดขึ้นกับการดำรงชีวิตเรื่องการทำมาหากิน ในเรื่องความเป็นอยู่อย่างปกติสุข

แล้วแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ไม่ใช่เรื่องการไปนับคะแนนเสียงขอความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แต่เป็นเรื่องที่รัฐจะต้องลงไปรับรู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับชาวบ้าน เมื่อรู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับชาวบ้านแล้วต้องบอกให้เขามั่นใจว่า ในส่วนเสียนั้นรัฐจะแก้ไขอย่างไรจึงจะไม่ให้กระทบต่อวิถีชีวิตหรือการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขของเขา หรือถ้าจะกระทบ ทำอย่างไรจึงจะให้กระทบน้อยที่สุด และรัฐจะชดเชยผลกระทบนั้นได้อย่างไร ไม่ใช่เรื่องคนส่วนใหญ่เห็นด้วย คนส่วนน้อยไม่เห็นด้วย...ไม่ใช่ เพราะนั้น

เป็นอีกเรื่องหนึ่งเป็นอีกวิธีการหนึ่ง

การทำประชาพิจารณ์คือ การรับรู้แล้วนำมาแก้ไข นำกลับไปบอกเขาว่า คิดจะแก้ไขได้ด้วยวิธีใด ยกตัวอย่าง เช่น ถ้าเราทำโครงการสักโครงการหนึ่ง คน ๕๐๐ คนทั้งชุมชน จะมีคนได้รับประโยชน์ ๔๕๐ คน แต่มีคนเสียประโยชน์ ๕๐ คน คนเสียประโยชน์ ๕๐ คนนั้นคือ คนที่จะต้องเสียพื้นที่ที่อยู่มานานชั่วนาตาปี รัฐต้องไปบอกเขาว่า คน ๕๐ คนที่จะเสียประโยชน์โดยสิ้นเชิง จะได้รับการชดเชยอย่างไรมีทางไหนที่ไม่ทำให้เขาเสียประโยชน์หรือเสียประโยชน์น้อยที่สุด ถ้ามีต้องไปให้เขารู้ ซึ่งเป็นเรื่องของการพูดคุยทำความเข้าใจกัน

แต่ขณะนี้ไม่ใช่แต่ชาวบ้านไม่เข้าใจ คนที่เป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยก็ไม่เข้าใจ อย่างนี้ถือว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจะเป็นประชาธิปไตยทั้งหมด เคยได้ยินอาจารย์ในมหาวิทยาลัยบางคนยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นใหม่ ส่วนใหญ่บอกว่า “ผมเห็นอย่างนี้ ใครไม่เห็นด้วยอย่างนี้ เลวทั้งนั้น” นั่นคือลักษณะยิ่งกว่าเผด็จการตัวจริงที่มีอยู่ในโลกด้วยซ้ำไป เพราะไม่เข้าใจลึกซึ้งถึงพื้นฐานของประชาธิปไตย เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดความรู้สึกว่าอะไรไม่ดีก็มุ่งแต่ในทางที่ไม่ดี แล้วไปบอกชาวบ้านว่ามีแต่ทางไม่ดี ทางดีไม่มีเลย แล้วปลุกระดมกันขึ้นมา

ฉะนั้น จึงต้องค่อยๆ พูดจา ค่อยๆ บอกให้เขารับรู้เป็นขั้นเป็นตอน เชื่อว่าโดยพื้นเพแท้ๆ ของคนในชนบท...เข้าใจง่าย ถ้าไม่มีคนนอกเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือไม่มีประโยชน์ของคนบางกลุ่มเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ

การทำประชาพิจารณ์ต่อไปจะมีมากขึ้นในเกือบทุกเรื่อง การทำงานของรัฐจะยากขึ้น เพราะรัฐต้องใช้งบประมาณ กระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาในการทำความเข้าใจ

๑.๒ การทำประชามติ ตอนนี้อย่างยังไม่เริ่มถึงแม้จะมีกฎหมายแล้วก็ตาม ตรงนี้จะเป็นเรื่องหนักใจสำหรับเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่ไม่น้อย เพราะปัญหาที่จะให้ประชาชนตัดสินใจว่า “อะไรดีหรือไม่ดี” หรือ “จะทำอะไรหรือไม่ทำอะไร” โดยประชาชนไม่มีข้อมูลที่แท้จริงตรงไปตรงมา การตัดสินใจจะเป็นไปในลักษณะลากกันไปงัดกันมา หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สำคัญ บางทีจะย้อนกลับไปเหมือนกระบวนการเลือกตั้งที่ใช้สิทธิพลและเงินเป็นตัวชักจูง แล้วทำให้ผลแห่งประชามตินั้น บิดเบือนออกไปได้ โดยประชาชนอาจไม่เข้าใจเลยว่า ที่ลงคะแนนนั้นเพื่ออะไร จะมีผลประโยชน์อะไรกับเขา ที่สำคัญคือความคุ้นเคยต่อประโยชน์เวลาไปลงคะแนนนั้นฝังรากลึก ถ้าเป็นเรื่องการลงประชามติซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ใครมีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ประชาชนจะเกิดความรู้สึกว่า ไปลงคะแนนเสียงทำไม จึงต้องทำความเข้าใจให้เขาเกิดความรู้ว่า สิ่งเหล่านั้นแม้ในขณะที่ลงคะแนนประชามติจะไม่กระทบต่อชีวิตพวกเขา แต่ในที่สุดก็หวนกลับมากระทบ

เวลานี้เราใช้กระบวนการในการเลือกตั้งโดยคิดว่า ชาวบ้านจะรักษาประโยชน์ของตัวเอง เราว่าถ้าเป็นการเลือกตั้งระดับชาติยังห่างไกลเกินไป ก็เอาสิบเบี้ยใกล้มือเสียก่อน ขยับลงไปเรื่อยๆ จนถึงตำบล ก็นึกว่าใกล้ตัว คนจะรู้ว่าถ้าเราเลือกคนผิด...ตำบลก็ไม่เจริญ แต่ด้วยผลแห่งการถ่ายเทกระบวนการการเลือกตั้ง ในที่สุดไม่ประสบผลสำเร็จ อิทธิพลและเงินยังมีส่วนสำคัญในการเลือกตั้ง อยู่นั่นเอง

๑.๓ การเข้าซื้อถอดถอน และเสนอกฎหมายจากประชาชน ทั้งในระดับชาติ และท้องถิ่น ตรงนี้จะเป็นภาระงานของเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะฝ่ายปกครอง เพราะในที่สุดชาวบ้านจะถามว่า จะทำอย่างไร ทำด้วยวิธีใด ทำแล้วจะดีไหม ที่สำคัญคือถ้าฝ่ายปกครองไม่ลงไปดูแลไว้บ้าง ก็จะมีคน ไปล่าลายเซ็นแล้วนำมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นเครื่องมือบีบคั้นทางการเมือง ไม่ใช่การเมืองระดับชาติ เท่านั้นจะเป็นการเมืองในระดับท้องถิ่นและจะนำไปสู่ความแตกแยกในสังคมเล็กๆ นั่นเอง

ลองนึกถึงการต่อสู้กันทางการเมืองในการเลือกตั้งของการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับ เล็กๆ ซึ่งกำหนดไว้ว่า ชาวบ้านสามารถเข้าซื้อถอดถอนกรรมการ อบต. เทศมนตรีได้ ถ้าการต่อสู้ นั้นรุนแรง พอแพ้ อีกฝ่ายหนึ่งก็ไปรวบรวมชื่อเพื่อถอดถอน จะเป็นเครื่องมือประหัตประหารกัน เพราะ ฉะนั้นต้องทำความเข้าใจให้ประชาชนได้รู้ว่า อย่าตกเป็นเครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งได้ง่ายๆ

สิ่งที่เขาออกแบบตรงนี้ไว้เพื่อหวังว่า ในกรณีผู้ได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำงานแล้ว ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน ชาวบ้านจะได้ถอดถอนได้ และเรื่องที่จะเกิดเหตุการณ์ อย่างนั้นเกิดขึ้นได้น้อยมาก เหตุการณ์ที่จะเกิดเนื่องมาจากการต่อสู้ทางการเมืองน่าจะเกิดได้ง่ายกว่า และถ้าเกิดในประการหลังนี้ สังคมก็กลียุคได้ง่ายๆ เหมือนกัน

๑.๔ สิทธิต่างๆ ในรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดไว้มากมายและพยายามให้ประชาชน เข้าใจสิทธิต่างๆ เหล่านั้น ผู้เรียนกฎหมายจะรู้ว่าสิทธิมาควบคู่กับหน้าที่ไม่มีสิทธิใดๆ เลยที่จะมาโดดๆ เรามีสิทธิในการที่จะรักษาชื่อเสียงของเรา เกียรติยศของเรา ด้วยการไม่ใส่ความผู้อื่น ไม่ไปหมิ่นประมาท คนอื่น เราก็มีหน้าที่ที่จะเคารพสิทธินั้นของคนอื่น เพราะทุกคนมีสิทธิเหมือนกัน

แต่เราสังเกตเห็นหรือไม่ว่า ในสังคมเราไม่มีใครพูดถึงหน้าที่ ทุกคนมักจะพูดถึงแต่ สิทธิ แล้วสิทธิเหล่านั้นบางทีก็ใช้จนเกินขอบเขต เช่น

- บางทีเดินขบวนกันมาแล้วบอกว่า “ยากจน” เพราะฉะนั้นรัฐต้องดูแลคุ้มครอง ยกเลิกหนี้สินให้เป็นสิทธิพื้นฐาน นั่งกิน-นอนกินอยู่หน้าทำเนียบเป็นปีๆ แล้วก็นึกว่านั่นเป็นสิทธิของตัวเอง แต่ลืมนึกว่าเป็นการไม่เคารพสิทธิของคนอื่น

ที่เขาใช้ถนนหนทางเดินทางผ่านไปผ่านมาบ้างหรือ

ในยามที่บ้านเมืองใดก็ตามที่ผู้คนนึกถึงแต่สิทธิและใช้สิทธินั้นเต็มที่ บ้านเมืองก็เกิดกลียุคได้เหมือนกัน

ลองนึกถึงบ้านใกล้เรือนเคียงของเรา ถ้าเขาคิดว่า “เขามีสิทธิจะทำอะไรก็ได้ในบ้านของเขา” โดยนึกว่าเป็นบ้านของตัวเอง เปิดวิทยุคลื่น เปิดทีวีดัง ผ่านหน้าต่างไป-ผ่านหน้าต่างมา อะไรจะเกิดขึ้นกับคนอยู่ใกล้ๆ บ้านเขา

เพราะฉะนั้น การใช้สิทธิโดยไม่คำนึงถึงหน้าที่ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สังคมพัฒนาไปไม่ได้ เพราะว่าจะทำอะไรก็ติดปัญหาไปหมด

๒. ผลกระทบประการที่สอง : กระบวนการเลือกตั้งใหม่

กระบวนการเลือกตั้งที่สร้างขึ้นใหม่ บัดนี้ กระบวนการเลือกตั้งได้เปลี่ยนแปลงไป เขาไม่ไว้ใจกระทรวงมหาดไทยอีกแล้ว แล้วในที่สุด ถามว่ากระทรวงมหาดไทยหรือเจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทยหนีพ้นการดูแลรับผิดชอบในการเลือกตั้งได้หรือไม่ คำตอบคือ “ไม่” ในที่สุดเขาก็เกณฑ์คนเท่าที่จะเกณฑ์ได้จากทุกหน่วยให้ไปทำงานอยู่นั่นเอง

กระบวนการเลือกตั้งที่เกิดใหม่เป็นกระบวนการที่ค่อนข้างสับสน วุ่นวาย และหาคนรับผิดชอบได้ยาก เพราะกระบวนการนั้นมีได้ไว้วางใจใคร ทำท่าเหมือนกับไว้ใจคน ๕ คน ที่เป็น กกต. แต่เอาเข้าจริงก็ไม่ได้ไว้ใจเต็มที่ มีการคานกันไปคานกันมา และการทำงานของ กกต. เอง ก็แสดงให้เห็นว่ายากที่จะไว้ใจได้ ไม่ใช่เพราะคน ๕ คนไม่ดี แต่เพราะคน ๕ คนนั้นไม่มีวันจะทำการเลือกตั้งหรือดำเนินการเลือกตั้งทั้งประเทศได้ด้วยลำพังตนเอง ต้องใช้คนที่ recruit มา คนที่ recruit มาเป็น กกต.จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นอดีตข้าราชการมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดจำนวนไม่น้อยเป็นประธานกกต.จังหวัด มีอดีตข้าราชการจากกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ เป็น กกต. จังหวัด

เมื่ออำนาจการชี้เป็นชี้ตายไปอยู่ที่กลุ่มคนเหล่านั้น ที่ไม่รู้ว่าเป็นฐานอะไร ข้าราชการก็ไม่ใช่ อิศระก็ไม่เชิง ที่แยกว่านั่นคือ ในที่สุด กกต. จังหวัด ก็มาจากพรรคการเมืองที่สนับสนุนกันขึ้นมาบ้างน้อยบ้าง สุดแต่ว่าใครจะจับตัวใครได้ หรือใครสามารถสนับสนุนใครที่ได้รับเลือกเข้ามา

ในที่สุดคนก็เริ่มมองว่า การเลือกตั้งแบบใหม่ก็ไม่แตกต่างกันเท่าไร เพราะเวลาไปปฏิบัติจริง ใ้ว่าจะใสสะอาดบริสุทธิ์ผุดผ่องได้ แต่อาจอ่อนกว่ากระทรวงมหาดไทยทำ ตรงที่ว่า

- เมื่อเวลากระทรวงมหาดไทยทำนั้น มีกระบวนการเหนือกระทรวงมหาดไทยที่จะตรวจสอบ
- แต่เวลาที่ กกต. ทำ ไม่มีกระบวนการที่จะตรวจสอบ กกต.

เพราะ กกต. คิดเอง วางแผนเอง ออกระเบียบเอง จัดการเอง ตรวจสอบเอง
จับมาเอง สอบสวนเอง และวินิจฉัยเอง ตั้งแต่ต้นจนจบ ทำเองหมด ซึ่งผิดหลักสากล
เพราะการที่อำนาจทั้งปวงไปอยู่ที่กลุ่มคนกลุ่มเดียวย่อมเป็นอันตราย ใครจะร้องเรียนอย่างไรว่า
กระบวนการเลือกตั้งที่นั่นไม่สุจริตหรือการนับคะแนนผิดพลาด กกต. ก็ต้องบอกว่า “ถูกแล้ว”
เพราะทำมาด้วยมือ

วันหนึ่งข้างหน้ากระบวนการนี้จะต้องได้รับการดูแลว่า จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ซึ่งผม
พูดมาแต่แรกแล้วว่า ...การทำอย่างนี้ ไม่ชอบ แล้วจะเกิดปัญหา ...การดำเนินการเลือกตั้ง (ที่ถูก)
ต้องอยู่ที่หน่วยๆ หนึ่ง มี กกต. คอยกำกับควบคุม วินิจฉัยชี้ขาด วางกฎเกณฑ์ให้ทำ กกต.
ไม่ต้องไปวุ่นวายกับการพิมพ์บัตร การจัดหาคนนับคะแนน และอื่นๆ ซึ่งใช้เงินมหาศาลมาก
เป็นสามเท่าที่กระทรวงมหาดไทยเป็นคนทำ

ในที่สุด เลือกตั้งซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในแง่หนึ่งก็เป็นการดี คือ ให้หมดตัวเป็นรายๆ ไป ถ้า
จะให้เลือกตั้งหนที่ ๒ แล้วเขาก็ไม่รับสมัครใหม่ จะได้หมดเป็นตระกูล อาจจะได้ก็ได้ เพราะยอมเสีย
เงินงบประมาณแล้วทำอย่างนี้หลายๆ จังหวัด เลือกตั้งสัก ๑๐ หน ผมว่าคงหมดตัว ต่อไปจากเคยเป็นใหญ่
ผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจจะลดตัวเป็นหัวคะแนน

จากกระบวนการเลือกตั้งที่เปลี่ยนไป ทำให้การทำงานของฝ่ายปกครองต้องเปลี่ยนไป
ด้วย เพราะว่ามันนานข้างหน้าเชื่อว่า กระบวนการเลือกตั้งจะเปลี่ยนอีก เพราะคงปล่อยให้
อย่างนี้ต่อไปไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเลือกตั้งที่ทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า การจัดการเลือกตั้งที่ต้อง
เลือกตั้งใหม่และให้คนที่รู้ว่าไม่สุจริตลงไปรับเลือกตั้งใหม่ ไม่ใช่เป็นวิธีที่ดี คงจะต้องเริ่มคิดกันว่า

- ทำอย่างไร ถึงจะตัดตอนโดยไม่ต้องเลือกตั้งใหม่
- ทำอย่างไร จะทำให้คนที่ถูกสงสัยโดยมีหลักฐานอันสมควรว่า ไม่สุจริตใน
การเลือกตั้งให้พ้นออกไปจากวงการเลือกตั้ง อย่างน้อยก็ชั่วคราว
- ทำอย่างไร จึงไม่ให้ กกต. เป็นหมดทุกอย่าง ทั้งเจ้าหน้าที่ ทั้งนิติบัญญัติ
ทั้งสอบสวน ทั้งตุลาการ เป็นหมด

ซึ่งวันหนึ่งเมื่อคิดตรงนั้นออก ภาระงานจะกลับมาอยู่ที่กระทรวงทั้งหลาย ซึ่งอาจไม่ใช่
กระทรวงเดียว อาจจะเป็นหลายกระทรวง

กระบวนการเลือกตั้งมีผลกระทบไม่ใช่แต่กระบวนการเอง เมื่อเขาคิดกระบวนการที่คิด
ว่าดีที่สุดแล้ว ก็ขยายการเลือกตั้งออกไปมากขึ้นๆ ไม่รู้ว่าเป็นความตั้งใจของใครหรือเปล่า ที่อยากให้มี
การลงคะแนนกันมากๆ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยอย่างในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยอาจจะหวังว่าเมื่อ

เกิดความคุ้นเคยแล้ว การเลือกตั้งครั้งต่อไปอาจจะทำได้ง่ายและเร็ว แล้วชาวบ้านจะเข้าใจ

ผมคิดว่า เขาอ่านใจคนไทยผิด คนไทยออกจะขี้เบื่อ เลือกตั้งบ่อยๆ เขาเบื่อไม่
อยากไปใหม่ๆ อาจจะกลัวว่ามีโทษทัณฑ์ นานๆ ไปโทษก็โทษเถอะ ไม่ไปเสียดีกว่า เพราะจำคาญเต็มที
ซึ่งผิดกับคนสวิสเซอร์แลนด์ลงคะแนนทุก ๑๕ วัน ทุก ๓๐ วัน เดียวๆ ก็มาถามประชามติว่า “จะออก
กฎหมายนี้ดีไหม” จะเอาฟลูออไรด์ใส่ไปในน้ำ ประชาชนก็ตัดสินใจว่า “จะใส่หรือไม่ใส่” บางทีแม้จะ
สร้างตึกสูงๆ ก็ต้องมาถามประชาชนว่า “จะเอาหรือไม่เอา” ซึ่งลักษณะนี้เป็นประชาธิปไตยโดยตรง
ผมไม่เชื่อว่า คนไทยจะปรับอุปนิสัยให้ชอบการเลือกตั้งและรู้สึกถึงหน้าที่ของตนในการไปเลือกตั้งได้
ขนาดนั้น เพราะขนาดประเทศที่เจริญแล้วที่ไม่ใช่ประเทศสวิสฯ ก็ทำไม่ได้เหมือนกัน

๓. ผลกระทบประการที่สาม : ความมีเสถียรภาพทางการเมือง

ความมีเสถียรภาพทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญอีกประการหนึ่งของการปฏิรูป
ทางการเมือง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ให้เกิดอำนาจค่อนข้างจะเด็ดขาดอยู่ที่นายกรัฐมนตรี

เราคงได้ยินนักวิชาการออกมาพูด เมื่อนายกรัฐมนตรีหลุดพ้นจากกรณีหุ้นแล้ว ต่อ
ไปนายกรัฐมนตรีจะมีอำนาจมาก จะเป็นเผด็จการ แปลว่าชาวบ้านยังไม่สับสนเลย นักวิชาการ (ที่
ออกแบบมาเองกับมือ) สับสนแล้ว ที่ออกแบบมานั้นต้องการให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจมากเป็นเผด็จการ
กลายๆ ถึงขนาดออกแบบไว้ว่า เลือกตั้งใครที่เป็นสมาชิกสภา ไม่ว่าจะเป็ประเภทเลือกตั้งมาโดยตรง
หรือประเภทบัญชีรายชื่อก็ให้คนนั้นพ้นจากสมาชิกภาพ

- ถามว่า “อะไรคือแนวคิดที่ให้พ้นจากสมาชิกภาพ” เพื่อให้คนเหล่านั้นพึ่งพา
นายกรัฐมนตรี ไม่ออกนอกกริต-นอกรอย ไม่ออกกฏกติกา และไม่ออกนอก
คำสั่งของนายกรัฐมนตรี
- ถามว่า “ทำไม” เพราะว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่นายกรัฐมนตรีกำหนด
นายกรัฐมนตรีก็ปลดออกง่ายๆ เมื่อปลดแล้วไม่ได้กลับมาเป็นสมาชิกอีก ก็
กลายเป็นคนธรรมดาทั่วไปคนหนึ่ง

ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะกำหนดไว้ว่า ถ้าเกิดจำเป็นจะเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีขึ้นมาใหม่
คนเหล่านั้นก็มีสิทธิจะได้รับเลือกตั้งอีก แต่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรียิ่งกว่าตำแหน่งนายอำเภอเพราะมี
หนึ่งเดียว ออกไปแล้วหวังว่าจะได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีก...คงยาก

สิ่งที่เขาออกแบบไว้คือ การให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจมากและเพื่อให้นายกรัฐมนตรี
อยู่ได้ยาวนานอย่างน้อยก็สี่เทอม จึงกำหนดเอาไว้ว่า ใครก็ตามจะไปล้มนายกรัฐมนตรี

- ถ้าเป็นเรื่องของการทุจริต คือ ต้องยื่นคำร้องกล่าวหานายกรัฐมนตรี

ก่อนเพื่อให้ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบควบคุมกันไป

- และเมื่อจะยื่นการเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ จะต้องบอกด้วยว่าจะเอาใคร เป็นนายกรัฐมนตรี ถ้าเผื่อว่าล้มนายกรัฐมนตรีคนนี้ได้ ก็สามารถให้ คนนั้นเป็นนายกรัฐมนตรีทันที

ถามว่า “เขาทำอย่างนั้นทำไม จะช่วยอะไร” สิ่งที่คิดก็คือ ชาวบ้านจะได้รู้ว่าเอาคนนี้ออกแล้วจะเอาคนไหนมาแทน จะได้ว่าคนที่จะมาแทนแยกว่าคนนี้หรือดีกว่าคนนี้ ซึ่งเขาคาดว่าคนไม่ดีกว่าจริงๆ ชาวบ้านไม่สนับสนุน เพราะฉะนั้นกลไกที่วางไว้คือ

- ทำอย่างไรที่จะให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจมาก
- ทำอย่างไรให้การเมืองมีเสถียรภาพและอยู่ได้ยาวนาน

บัดนี้จะเริ่มเดินหน้าแล้ว นักวิชาการชักเริ่มกระตุกและเริ่มเอะใจ ทั้งๆ ที่ไม่ได้ผิดไปจากที่วางไว้เลย แต่เริ่มกลัว ถ้าเป็นจริงอย่างที่เขาวางไว้ (การเมืองเกิดความแข็งแกร่ง) ผลกระทบอะไรจะเกิดขึ้นกับข้าราชการประจำ ข้าราชการประจำจะต้องถูกบังคับบัญชา

- แต่ก่อนนี้เวลาการเมืองเขาสั่งอะไร ข้าราชการก็มีไม้เด็ดคือ ถ้าไม่ยอมทำ ก็ค่อยๆ ทำ กว่าที่จะถึงขั้นตอนเสนอเพื่ออนุมัติ-เพื่อพิจารณา การเมืองก็ไปแล้วกว่าจะตัดสินใจว่าจะย้ายดีหรือไม่ดี ชาวบ้านจะว่าอย่างไร การเมืองก็ไปก่อน ข้าราชการประจำใช้ไม้ยันต่อสู้อันนี้

- แต่ถ้าการเมืองแข็งแกร่งจริง อยู่ยาวนานจริง ไม้ยันก็ใช้ไม่ได้ และถ้าใช้กระบวนการเดิม คือ การชะลอในสิ่งที่ไม่เห็นด้วย เขาก็ย้ายได้

เพราะฉะนั้น การทำงานของราชการจะต้องเริ่มปรับตัวใหม่ สิ่งที่จะต้องปรับตัวใหม่ คือ

- ๑) ต้องยึดมั่นอยู่กับกฎ ระเบียบและความสุจริตให้มากที่สุด
- ๒) ต้องทำใจได้ว่า ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งที่ใดก็ราชการเหมือนกัน

หากทำใจทั้งสองอย่างนี้ได้ จะไม่มีนักการเมืองคนไหนมาข่มขู่ หรือบังคับให้ทำในสิ่งที่ผิดได้เลย แต่ด้วยจุดอ่อนของราชการที่ไม่สุจริตเสียเอง กับมุ่งหวังตำแหน่งจนเกินไป จึงถูกบังคับได้ง่าย อย่าคิดว่าเวลาทำตามใจนักการเมืองในสิ่งที่ผิดแล้วเราจะปลอดภัย เพราะเมื่อเริ่มทำครั้งแรกก็จะตกเป็นเหยื่อ ต้องทำครั้งต่อไป และเวลาที่ทำ ข้าราชการมักจะไม่น่าจะปกป้องกันตนเอง เวลานั้นการเมืองสั่ง สั่งด้วยวาจา ข้าราชการก็ทำให้ ไม่เคยมีอะไรป้องกันไว้ เมื่อเกิดเรื่อง คนก็บอกว่า “นี่มันทุจริต ไม่ชอบด้วยระเบียบ” คนที่เสรีมาก่อนเพื่อนคือ ข้าราชการ เพราะลายเซ็นทั้งหมด ข้อเสนอทั้งหมดมาจากข้าราชการทั้งนั้น เขาบอกว่า “ไม่รู้ ข้าราชการ

เสนอมาอย่างนี้ เขาก็ทำตามอย่างนี้ ข้อเสนอทั้งหมดมาจากข้าราชการทั้งนั้น เขาบอกว่า “ไม่รู้
ข้าราชการเสนอมาอย่างนี้ เขาก็ทำตามอย่างนี้ เพราะคิดว่าดีแล้ว”

มีนักการเมืองอาวุโสคนหนึ่งจำเป็นต้องสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร เขาก็สั่งว่า เรื่อง
นี้ผมเห็นว่าถ้าทำอย่างนี้ๆ แล้วจะเกิดประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตามขอให้ปลัดกระทรวง
พิจารณาใช้ดุลยพินิจเพื่อประโยชน์ของราชการที่ดีที่สุด (บอกก่อนว่า “ผมจะเอาอย่างไร
แล้วแต่คุณจะตัดสินใจ”) ความจริงวิธีการนี้ควรเป็นวิธีที่ข้าราชการประจำทำกับรัฐมนตรี แต่
เมื่อข้าราชการประจำไม่กล้า ฝ่ายการเมืองเขาก็ทำ ข้าราชการประจำยังไม่กล้าปกป้องตนเอง
ไว้บ้าง พอเกิดเหตุขึ้นมา คนที่ทำก็ติดคุก เงินทองอาจจะไม่ได้ด้วยซ้ำไป

เพราะฉะนั้น วิธีคิด-วิธีทำงานของข้าราชการจะต้องเริ่มคิดกันว่า ทำอย่างไรจึง
จะรักษาความสุจริตไว้ และทำอย่างไรถึงสามารถจะปกป้องตนเองไม่ให้ได้รับเคราะห์กรรมใน
ภายหลัง จริงๆ สิ่งที่ต้องคิดไม่ใช่คิดระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการการเมืองเท่านั้น ต้องคิด
ระหว่างข้าราชการประจำกับข้าราชการประจำด้วยเหมือนกัน เพราะท่านทั้งหลายยังไม่ได้ใหญ่ที่สุดใน
องค์กร ยังต้องอยู่ใต้บังคับบัญชา หากเจอผู้บังคับบัญชาที่ไม่ดี เขาสั่งให้ทำเวลาข้าราชการประจำ
สั่งข้าราชการประจำด้วยกัน เจ็บแสบกว่าข้าราชการการเมืองด้วยซ้ำไป

กฎ กติกาของ ป.ป.ช. เขาไม่ได้คิดถึงความสุจริตเป็นที่ตั้ง เขาคิดตัวอักษรเป็นที่ตั้ง
เพราะฉะนั้นเราต้องระมัดระวังตรงที่ตัวอักษร กฎ ระเบียบ ข้อบังคับไว้ให้มาก ที่บอกให้ทำอย่างนี้
แท้ที่จริงผิด แต่ว่าในกระบวนการขณะนี้ไม่มีทางอื่นจะทำได้ ที่ว่าผิดก็เพราะว่าบ้านเมืองเราเสียหายมาก
เพราะกฎ กติกาที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำงานโดยสุจริต เพราะกฎ กติกาเหล่านั้นออกมาเนื่องจาก
มีคนคอยทุจริตโดยวิธีการต่างๆ กันออกมาอุดช่องเหล่านั้นอุดไปอุดมา เป็นดินพอกหางหมู จนยาก
ที่ใครจะรู้ว่า ในขณะที่หนึ่งๆ มีกฎ กติกาในเรื่องหนึ่งๆ ว่าอย่างไรบ้าง ถ้าเมื่อไรระบบราชการได้
ปรับปรุงไปในทางที่ดีขึ้นกว่านี้ ตอนนั้นเราต้องเริ่มเปลี่ยนวิธีคิด เพื่อที่จะบอกให้คนที่ออกกฎ
กติการู้ว่ากฎ กติกาของที่ออกมานั้นทำให้ผมทำงานสุจริตไม่ได้ จะได้ไปเปลี่ยนแปลงกฎ กติกา
ขณะนี้ ยังไปไม่ถึงขั้นนั้น ต้องระมัดระวังตัว

ความแข็งแกร่งของการเมืองและการอยู่อย่างมีเสถียรภาพจะเกิดอะไรขึ้น สิ่ง
เกิดขึ้นแน่ๆ คือ การปฏิรูประบบราชการ

เรามีความคิดที่จะปฏิรูประบบราชการมาเป็นเวลาตั้งแต่ผมยังอยู่ในวัยหนุ่ม ก่อนจะเข้า
รับราชการด้วยซ้ำไป ในยุคจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษา ๓ ชุด ที่ปรึกษาด้าน
กฎหมายที่ปรึกษาด้านแรงงาน ที่ปรึกษาด้านบริหารราชการแผ่นดิน เริ่มมีแนวคิดว่าจะต้องปรับปรุง

ปฏิรูประบบราชการเรื่อยมา ตอนนั้นผมยังเรียนหนังสืออยู่ จนไปเรียนหนังสือที่เมืองนอกกลับมาเข้ารับราชการ วันหนึ่งผมได้เข้าไปเป็นที่ปรึกษาชุดนั้นด้วย เรื่องนี้พูดเรื่อยมาตั้งแต่ ๒๕๑๗ เกือบ ๓๐ ปีแล้ว แต่ที่ไม่สามารถทำได้สำเร็จ เพราะส่วนใหญ่รัฐบาลอยู่ในระยะสั้น แต่รัฐบาลที่อยู่ยาว เช่น รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ส่วนประกอบของรัฐบาลที่สำคัญๆ เป็นคนที่อยู่ในแวดวงราชการมาด้วยกันทั้งสิ้น ความคิดที่รู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อราชการอย่างรุนแรงจึงไม่มี การปฏิรูป การจะทำอะไร ก็ค่อยๆ ทำ

จำได้ครั้งหนึ่งว่า จะต้องแก้กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แล้วมีแนวคิดที่ว่า

- ทำอย่างไร จังหวัดจึงจะมีเอกภาพ
- ทำอย่างไร ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงจะสามารถกำกับดูแลได้ สั่งการได้

คิดแค่นั้น แทบจะวุ่นวายกันทั้งเมือง ในการคิดนั้นกระทรวงมหาดไทยจะมีทั้งได้และเสีย มีคนบอกว่าผู้ว่าฯ สั่งทุกอย่างได้แต่ต้องไม่จำกัดว่าผู้ว่าฯ ต้องมาจากกระทรวงมหาดไทย ตรงนั้นเป็นจุดระเบิด กระทรวงมหาดไทยระดมสรรพกำลังชุมนุมกันที่เมืองพัทยา ในที่สุดการแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการในคราวนั้นก็ทำได้เฉพาะในส่วนที่ไม่กระทบต่อโครงสร้างมากนัก

แต่มาบัดนี้ การเมืองไม่ได้มาจากข้าราชการประจำอีกแล้ว ความเกรงใจ ความอดทนระหว่างกันไม่มีอีกแล้ว เขามันแต่ความเขื่อหน้าย คนที่มาจากภาคธุรกิจเคยสั่งการแล้ววางใจได้ เช่น

- *เขาสั่งให้ไปจัดการเรื่องหนึ่ง พอสั่งเสร็จเขาจะลืมเรื่องนั้น แล้วภายในเวลาอันสมควรคือ ๓ วัน ๗ วัน คนนั้นก็กลับมาบอกว่า ทำเสร็จเรียบร้อยได้ผลอะไรบ้าง*
- *แต่ราชการเรา ๗ วัน เพียงคำสั่งยังไม่ถึงคนทำเลย*

ในขณะที่รัฐบาลมีนโยบายใหม่ที่เราเคยได้ยินบ้างไม่เคยได้ยินบ้าง ทอยออกมาเป็นระลอกๆ เดี่ยวๆ ก็ Workshop ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า ราชการรับไหวไหม เพราะเราไม่เคยทำงานด้วยตัวคนเดียว เราทำงานเป็นทีม ทีมที่ไม่ใช่ทีมช่วยกันทำงาน แต่เป็นทีมตรวจสอบซึ่งกันและกัน คือมีคนจำนวนมาก แต่ทำในลักษณะเส้นตรง ถ้าเราจะทำอะไรสักเรื่องหนึ่ง คนที่เริ่มต้นคือ ซี ๓ ก่อนผ่าน ซี ๕... ซี ๖... ซี ๗... ซี ๘... ซี ๙ ถึงอธิบดี... คนที่สั่งคนสุดท้าย ก็คนไทยธรรมดาๆ ทั่วไป คือมีนิสัยขี้เกียจอ่านเหมือนกัน บางทีก็ไม่ได้อ่าน สรุปคนที่ทำจริงๆ คือ ซี ๓ เดี่ยวนี้อาจจะขยับขึ้นมาเป็น ซี ๕ (เพราะซี ๓ ขยับขึ้นมาเป็นซี ๕ แล้ว) ซึ่งระบบอย่างนี้ การเมืองรับไม่ได้ เมื่อรับไม่ได้ ในขณะที่การเมืองมีสถานภาพแข็งแแกร่ง มีเสถียรภาพยาวนาน เขาปฏิรูปแน่

เมื่อคราวที่เขาไปทำ Workshop ที่เมืองพัทยาได้แนวคิดมาแล้วว่า จะทำอย่างไร เกิดแนวความคิดว่าจะให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเสมือนผู้ช่วยนายกรัฐมนตรี นั่นเป็นความคิดของคน

คิดริเริ่ม...แต่ในที่สุดคงไม่ใช่ เขาจะให้ป็นศูนย์บัญชาการในภูมิภาค การเป็นศูนย์บัญชาการคือสามารถสั่งการได้ทุกเรื่อง ในทุกคน ที่ไปอยู่ในพื้นที่ ไม่ว่าจะป็นส่วนภูมิภาคหรือส่วนกลางที่ไปตั้งอยู่ที่นั่น เรื่องนี้คงจะเกิดขึ้นภายใน ๒-๓ เดือนข้างหน้า ความจริงนายกรัฐมนตรีอยากให้เกิดขึ้นในอาทิตย์หน้า หากเป็นบริษัทคงทำได้ แต่ราชการขนาดไม่ต้องแก้กฎหมาย ผมคิดว่า ๓ เดือนทำได้ ต้องถือว่าเร็วที่สุดแล้ว ก็จะทดลอง ๕ จังหวัด ต้องการให้แก้ไขปัญหให้ได้

ลองหลับตาวาดภาพว่า ถ้าเปลี่ยนตรงนั้นคงไม่ใช่แค่ทำอะไรให้ผู้ว่าฯ มีอำนาจมาก ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ต้องเปลี่ยนองคคพยพข้างล่างเปลี่ยนกระบวนการทำงาน ลักษณะจะไม่ใช่ว่า

- เมื่อสั่งการไปแล้ว อีก ๓ เดือนจึงถามว่า ไปถึงไหนแล้ว
- ต่อไปจะเป็นว่า
- เช้า - สั่งการ
- เย็นจะถามว่า - ผู้ว่าฯ ลงมือหรือยัง
- ๓ วันต่อมาถามว่า - เสร็จหรือยัง

ถามว่า ผู้ว่าฯ เป็นใคร ไม่ใช่ “นนทก” ที่มีนิวเพชร ผู้ว่าฯ มีพวกเราทั้งหลายเป็นลูกมือ เพราะฉะนั้นผู้ว่าฯ ถูกเร่ง พวกคุณก็ถูกเร่งด้วย กระบวนการในการทำงานจะต้องจับไว อาจจะไม่เหมาะสำหรับคนซึ่งจบจากมหาวิทยาลัยใหม่ๆ แล้วเข้ามาทำงาน แต่พวกซีสูงขึ้นไปเช่นซี ๗ ซี ๘ ก็ใช้เวลานานเต็มที่ถูกครอบหมดแล้ว เป็นราชการเต็มตัวแล้ว ฉะนั้น จงเริ่มคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น จะต้องปรับปรุงตัวอย่างไรจะตั้งรับด้วยวิธีไหน

แนวคิดในการปฏิรูประบบราชการ อาจจะเป็นสิ่งที่ราชการไม่เคยคิดมาก่อน ไม่เคยคิดว่าจะเกิดขึ้นได้ในราชการ เพราะเขาจะปรับระบบราชการให้เหมือนกับบริษัท ที่จะต้องเริ่มคิดถึงต้นทุน ราชการเราไม่เคยคิดเรื่องต้นทุน เช่น ในการออกใบอนุญาตสักใบ เราไม่เคยคิดว่าจะใช้ทรัพยากรไปเท่าไร เพื่อที่จะออกใบอนุญาตนั้นให้กับชาวบ้าน ยิ่งเรื่องเวลาไม่มีข้อจำกัด เพราะข้าราชการ run ตลอดเวลา เราไม่เคยมองว่าใครทำงานช้า “เรา” ในที่นี้ หมายถึง ทั้งสังคมและทั้งราชการ

ที่ผ่านมามองว่า ทำไมรายนี้ถึงทำเร็วมีนอก-มีในกับใครหรือเปล่า ฉะนั้น คนที่คิดอ่านอะไรเร็วๆ ก็มักจะถูกเฟ่งเล็ง จึงปลุกฝังนิสัย ด้รับเดี๋ยวนี ไม่ใช่วิสัยของราชการที่จะทำเดี๋ยวนั้น ต้องเก็บใส่กระบะไว้ก่อน มีกระบะเข้า-กระบะออก บางคนก็ชื่นชมกับจำนวนที่เข้ามากกว่าจำนวนที่ออก ทั้งไว้นานๆ เวลาออกก็น่าที่ง ดูเหมือนงานมากได้ ต่อไปอาจจะมองว่า กระบะใครมีเอกสารอยู่ในนั้นน้อยที่สุด ด้วยเวลาอันรวดเร็วที่สุด ถามว่ามีผลดีสำหรับเราไหม คำตอบคือเมื่อทุกคนทำงาน

เร็วขึ้น จำนวนคนที่จะใช้ก็น้อยลง เมื่อใช้คนน้อยลงเงินที่เหลือก็มาให้คนที่ทำงาน

ต่อไปราชการไม่ใช่ระบบที่เข้าง่าย-ออกยาก หรือเข้ายาก-ออกยาก แต่จะเป็นระบบที่ออกง่าย ผลกระทบเหล่านี้้อาจจะเป็นผลกระทบที่ดีในส่วนรวมก็ได้ ถ้าการปฏิรูประบบนั้นได้มองให้รอบด้านมองไปถึงความคุ้มครองและความคุ้มกันตัวข้าราชการด้วย

ต่อไปการเมืองอาจจะเหลือพรรคไม่กี่พรรค ๒ - ๓ พรรค

- แนวคิดแต่ก่อน เวลาการเมืองเข้ามาจะถามข้าราชการประจำว่า “ควรจะวางนโยบายอย่างไร ควรจะทำเรื่องอะไร ไหนลองเสนอมานะ” แล้วรวบรวม เขียนเป็นนโยบายของรัฐบาล
- ต่อไปอาจจะไม่มี พรรคการเมืองจะแข็งขึ้น เขาคิดอ่านจนเสร็จแล้วว่าเขาจะทำอะไร ราชการจะเป็นฟันเฟืองที่สนองตอบสิ่งเหล่านั้น เรื่องที่เราจะ “คิด” “ทำเอง” จะน้อยลง การเมืองจะเป็นผู้มาบอกหมดว่า “จะต้องทำอะไร”

ซึ่งถ้าการเมืองดี สุจริต บ้านเมืองจะไปด้วยดี แต่ถ้าการเมืองไม่สุจริต บ้านเมืองจะลำบาก เพราะต่อไป ระบบราชการจะอ่อนลง ไม่แข็ง ไม่เป็นที่พึ่งเหมือนอย่างสมัยก่อน

๔. ผลกระทบประการที่สี่ : ความสับสนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในช่วง ๓-๔ ปี ที่ผ่านมา เป็นยุคที่นิยมการปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นคำว่า “การปกครองส่วนท้องถิ่น” “การกระจายอำนาจ” จึงเป็นคำถนัดที่ฮิตที่ฮิตที่ใช้ได้โดยไม่ต้อง

คำนึงถึงอะไร ขณะนี้ เราจึงมีการปกครองท้องถิ่นทุกระดับของประเทศไทยซ้ำซ้อนกัน นอกจาก
เราจะมีเทศบาล มีเมืองพิเศษ มีอบต. และมีอบจ. ทับซ้อนกันอยู่ข้างบน

รัฐธรรมนูญเขียนบังคับว่า จะต้องมีการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนท้องถิ่นตามระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่สนใจว่าท้องถิ่นนั้นพร้อมแล้วหรือยัง อำนาจที่จะกระจายไปซึ่งเดิมเคยอยู่
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคก็จะถูกกระจายไปยังส่วนท้องถิ่น อำนาจที่เคยเป็นของผู้ว่าฯ หรือนายอำเภอ
หรือหัวหน้าส่วนราชการก็ไปอยู่ที่ส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทยต้องเริ่มคิดว่า แล้วต่อไปจะทำอะไร กองที่เคยดูแลท้องถิ่นกำลัง
จะคิดแบ่งเป็นกรม ต่อไปก็ตั้งไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญบังคับไว้ว่า

- **ท้องถิ่นต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของท้องถิ่น**
- **การกำกับดูแลต้องไม่กระทบต่อเจตนารมณ์ของท้องถิ่น**

ขณะนี้ท้องถิ่นมีคณะกรรมการ (ก.) ดูแลบุคลากรของเขาเอง งบประมาณก็ส่งตรงไป
ที่จะหนักอกคือ เมื่อกระจายอำนาจลงไปโดยที่ฐานการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แข็งแรงพอที่จะรับ
อำนาจนั้นได้ การทำงาน การพิจารณาเรื่องเหล่านั้นอย่างจริงจัง จึงจะยังตกที่ฝ่ายปกครอง
แต่อำนาจไม่มี

- เขาเล่ากันว่า เมื่อมีการกระจายอำนาจเรื่องการอนุญาตการปลูกสร้างอาคาร
ให้ท้องถิ่น แล้วท้องถิ่นไม่มีสถาปนิก ก็เลยโยนกันมาระหว่างอำเภอกับ อบต.
แต่ตอนหลังตกลงกันได้ว่า ต่างคนต่างเรียกเงินเขาก็แล้วกัน ก็เลยไม่มีใครดู
ซึ่งเมื่อกระจายอำนาจลงไปมากๆ ตอนหลังชาวบ้านก็จะลำบากมากขึ้น

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบปัจจุบันคิดว่า ไม่นานคงต้องเปลี่ยนแปลง เพราะ

- เป็นไปไม่ได้ที่องค์กรเอกเทศที่เป็นนิติบุคคล ที่จะพัฒนาท้องถิ่น
มีขนาดเล็กเพียงแค่นั้น มีประชากรเพียงแค่นั้น
- ยังไม่นึกถึงตลกร้ายทั้งหลายที่ทั้งตำบลเหลือคนเพียง ๕๐-๑๐๐ คน
ทั้งหมดบ้านเหลือ ๒-๓ คน นั่นเป็นเรื่องพิเศษยกเว้นไป

แต่โดยส่วนต่างๆ ไป ขนาดและรายได้ของตำบลมีไม่เพียงพอ ที่จะสามารถตั้งเป็น
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะทำอะไรได้ ที่ผ่านมามีวันนี้จึงได้มีการแก้ไขกฎหมายการจัดตั้งสภา
ตำบลให้ไม่น้อยกว่าค่าใช้จ่ายประจำที่จะเกิดขึ้นในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

- ไม่ใช่มีรายได้ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ค่าเงินเดือน ปลัด อบต. กับพนักงานรวมกัน
แล้วต้องจ่าย ๔๕๐,๐๐๐ บาท ขาดทุนตั้งแต่แรกแล้ว

- ผมคิดว่า อบต. เล็กเกินไปและไม่สามารถจะทำอะไรให้เป็นน้ำเป็นเนื้อได้

ขนาดการปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใหญ่กว่านั้น ถ้าอำเภอไม่ใหญ่นัก ต้องใช้ระดับอำเภอ อบต. อาจจะเป็นสภาพเป็นเสมือนสภาเขตภายใน กทม. เพื่อที่จะรับฟัง รับรู้ แต่ไม่ใช่เป็นนิติบุคคล

ต่อไป อบจ. น่าจะต้องเลิก เพราะเมื่อสร้างท้องถิ่นที่แข็งแกร่งแล้ว ไม่มีเหตุผลใดๆ ที่จะเหลือ อบจ. ไว้ ตอนที่ตั้ง อบจ. ขึ้นมานั้นด้วยความคิดที่ว่า “คนทุกคนในประเทศควรมีสสิทธิในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง” เพราะฉะนั้นเมื่อมีเทศบาลหลายแห่งแล้ว คนที่อยู่นอกเขตเทศบาลจะเข้าไปอยู่ภายใต้ อบจ. แต่บัดนี้ วัตถุประสงค์นี้สัมฤทธิ์แล้ว เพราะต่อไปคนทุกคนในประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพราะฉะนั้น อบจ. ไม่มีความจำเป็นจะต้องมี

ต่อไปต้องคิดอ่านด้วยว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านจะสมควรมีต่อไป หรือไม่ จะสมควรเปลี่ยนแปลงบทบาทอย่างไร คนที่จะคิดได้ดีที่สุดคือ กรมการปกครองเพราะอยู่ใกล้ชิดกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน ต้องคิดเสียก่อนที่จะตายซากไป ว่าจะทำอย่างไรกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะถ้าจัดการให้ดีๆ จะมีประโยชน์

๕. ผลกระทบประการที่ห้า : ระบบเปิดและระบบตรวจสอบ

กฎหมายข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นผลพวงจากระบบนี้ ทำให้การทำงานของราชการจะงุบงิบต่อไปไม่ได้ ทุกคนจะต้องเปิดเผย เพราะฉะนั้น การทำบันทึกใดๆ ก็ตามเอกสารทั้งหลายทั้งปวงต้องระลึกละลึกเสมอว่า ต่อไปจะถูกเปิดเผย

กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองก็เป็นอีกกฎหมายหนึ่ง ซึ่งทำให้การทำงานต้อง

กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองก็เป็นอีกกฎหมายหนึ่ง ซึ่งทำให้การทำงานต้องมีขั้นตอนที่ถูกต้องและเปิดเผย ดุลยพินิจที่ไม่มีจำกัดจะถูกควบคุมมากขึ้น คำตอบง่ายๆ ที่ปฏิเสธต่อชาวบ้านที่เคยใช้ได้ผล ต่อไปนี้จะใช้ไม่ได้ผลและใช้ไม่ได้ด้วย ความรู้สึกที่ว่าเราเป็นผู้ปกครองต้องค่อยๆ รั้งหายไปเหลือแต่ความรู้สึกที่ว่า ทำอย่างไร เราถึงจะทำให้ชาวบ้านสะดวกสบายมีความสุขมากที่สุด การทำงานต้องมีขั้นตอนเตรียมตัวสำหรับคนตรวจสอบได้

ทัศนคติต่างๆ ในการสั่งการ ในการทำงาน ต้องเปลี่ยนแปลงใหม่หมด ต้องพร้อมที่จะถูกตรวจสอบที่เรียกว่าต้องมีความโปร่งใส

๖. ผลกระทบประการสุดท้าย : ศาลปกครอง

ผลกระทบจากศาลปกครองจะเป็นตัวสรุปว่า ในการทำงานนั้นข้าราชการทุกคนหมั่นหม่อมต่อการถูกฟ้องจากราษฎรได้เสมอ การฟ้องนั้นไม่เพียงแต่ฟ้องที่ศาลปกครอง อาจจะถูกฟ้องร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ถ้าถูกร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภานั้นว่าเป็นความโชคดี เพราะกระบวนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเขาไม่เอาเรื่อง เขาไม่หาเรื่อง เขาต้องการผลสัมฤทธิ์ว่า ทำอย่างไรจะแก้ไขปัญหานั้นได้ และถ้าเกิดจากความเข้าใจผิดเขาก็จะช่วยชี้แจงให้กับราษฎร แต่ถ้ากระบวนการที่เราทำงานไปนั้นไม่เหมาะสมไม่สมควร เขาจะปรึกษาหารือว่า จะแก้ไขกันอย่างไร

- เวลาไปศาลปกครอง (หากถูกฟ้องที่ศาลปกครอง) เราจะถูกวินิจฉัยให้แพ้กี้ต่อเมื่อเราทำผิดกฎหมาย ใช้ดุลยพินิจไม่ชอบ ผิดขั้นตอน ล่าช้าเกินสมควร
- แต่กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภานั้น แม้ทำชอบด้วยกฎหมายถูกต้องตามขั้นตอนแต่สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน เขาก็จะลงมาดูแลเรื่องจำนวนมากที่ทางราชการทำถูกขั้นตอนแต่สร้างความเดือดร้อนให้กับเขา ต่อไปนี้จะมีคนลงมาดูแล

เพราะฉะนั้น ในการทำงานจะต้องนึกถึงประโยชน์ของชาวบ้านเป็นเป้าหมาย กระบวนการในการทำงานต้องดูแลให้รอบคอบ

ผลกระทบทั้ง ๖ ประการที่ว่ามานั้น เป็นผลกระทบที่จะทำให่วิถีชีวิตของราชการ วิธีคิดของราชการต้องปรับเปลี่ยนใหม่หมด ถ้าไม่ปรับ ไม่เปลี่ยน การอยู่ในราชการจะลำบาก และต้องระมัดระวังมากขึ้น

การพัฒนาระบบกฎหมาย

บ้านเรามีกฎหมายอยู่มากมาย ไม่มีใครบอกได้ว่าตัวเลขเท่าไร คงเป็นพันฉบับ

- กฎหมายระยะหลังจะออกมาในลักษณะที่มีโทษทางอาญา เพื่อคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- กฎหมายง่ายๆ ก็มีโทษทางอาญา บอกว่าถ้าใครไม่อำนวยความสะดวกให้กับรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีโทษ

กฎหมายเหล่านี้สะสมอยู่เป็นจำนวนมาก บางเรื่องไม่ใช่แล้ว ไม่มีใครรู้แล้วใช้ไม่ได้แล้ว เพราะสถานการณ์เปลี่ยนไปแล้ว ยกตัวอย่างเช่น

- พระราชบัญญัติกำจัดการตัดขา พุทธศักราช ๒๔๕๔ เดิมนั้นยังใช้บังคับความจริงเราละเลยการปฏิบัติหน้าที่ มีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ กันมาโดยตลอดเพราะกฎหมายบอกว่า เมื่อตัดขาลอยผ่านหน้าบ้าน แปะอยู่หน้าบ้านใครเจ้าบ้านมีหน้าที่เขี่ยขึ้นมาตากแดด ๓ วัน แล้วเอาน้ำมันทอดราดจุดไฟเผาผู้ใดไม่กระทำตามนี้มีความผิด มีโทษปรับ ๑๐ บาท เมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมาเคยบอกให้กระทรวงมหาดไทยเลิกกฎหมายฉบับนี้เสีย กระทรวงมหาดไทยบอกว่า “อย่าเลิกเลยครับ เอาไว้ใช้สำหรับบอกกับชาวบ้านระดมแรงงานมาช่วยกันเขี่ยตัดขา” นั่นแปลว่าเราสอนคนให้ใช้กฎหมายผิดๆ มีไว้ข่มขู่ เพื่อจะได้เกณฑ์แรงงานมาได้ ซึ่งผิด เป็นการสร้างนิสัยให้ราษฎรไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
- คนที่อยู่ทางภาคเหนือและอีสานรู้ใหม่ว่า กฎหมายขนาดเกวียนยังใช้บังคับอยู่ถ้าถามว่า “เกวียนมีขนาดมาตรฐานเท่าไร” ผมว่าคงตอบไม่ได้ บางคนไม่รู้เลยว่ายังมีกฎหมายนี้อยู่ เกวียนต้องมีขนาดวัดระหว่างกึ่งกลางล้อที่เส้นตรงทั้งสองข้างได้ ๑.๔๕ เมตร คนโบราณถึงแม้จะห่างไกลปืนเที่ยง ไม่รู้กฎหมาย แต่ก็ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดมาก เกวียนสมัยใหม่จะไม่ได้ขนาดนั้น เพราะไม่มีใครรู้ ถึงรู้ก็ไม่อยากปฏิบัติ คนโบราณรู้ว่าความยาว ๑.๔๕ เมตร ทำไมเขาถึงกำหนด เพราะสมัยก่อนเดินทางไปด้วยทางเกวียน เศรษฐีไปเกวียนใหญ่ยากไปเกวียนเล็ก ถนนไม่รู้จะสร้างขนาดไหน หลีกกันก็ลำบาก ข้อสำคัญรอยล้อจะใช้ได้หมดถ้าขนาดเท่ากัน กฎหมายนั้นยังใช้บังคับอยู่

- กฎหมายที่เลิกใช้เพราะไม่สนใจปฏิบัติตาม ที่ออกในสมัยจอมพลสฤษดิ์ฯ ที่ห้ามสร้างบ้านเรือนและนำเรือจอดริมคลองรังสิต เดิมนี่ไม่มีใครรู้แล้ว สร้างขึ้นมาเป็นแถว
- กฎหมายโรงรับจำนำ กระทรวงมหาดไทยยังมีหน้าที่ควบคุมคณะกรรมการโรงรับจำนำเพื่อดูแลการจัดตั้งโรงรับจำนำ ในที่สุดอนุญาตให้ใครตั้งบ้าง... ไม่เพราะสงวนเอาไว้ให้เป็นอาชีพของเทศบาล ต่อไปเทศบาลมีรายได้ตรงอื่นมากกว่าที่ตั้งโรงรับจำนำ

กฎหมายจำนวนมากที่ออกด้วยทัศนคติอย่างหนึ่งและเหมาะสมในขณะที่ออก นั่นคือเรามักจะออกเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคิดวิธีที่จะทำให้รัฐเสี่ยงบประมาณในการดูแลน้อยลง เช่น เราอยากรู้อะไรก็ออกกฎหมายบังคับให้คนมาแจ้งเรา เราไม่ต้องจ้างคนไปตามใคร ใครจะทำอะไรก็มาแจ้งเรา ถ้าเขาไม่มาแจ้งให้เราทราบ เราก็ไม่รู้

กฎหมายเหล่านี้คงต้องเปลี่ยนใหม่ เพราะข้าราชการต้องทำงานแบบเข้าถึง แทนที่จะให้ราษฎรอำนวยความสะดวกราชการ จึงต้องออกกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับราษฎร แต่ก่อนนี้เราออกกฎหมายเพื่อที่จะบังคับราษฎรเป็นส่วนใหญ่เกือบ ๑๐๐% ระยะเวลา NGOs มีบทบาทมากขึ้น NGOs ออกกฎหมายบังคับรัฐบาลมากขึ้นๆ

- ต่อไปเราจะเห็นกฎหมายบังคับว่า รัฐบาลต้องทำสิ่งนี้ภายในกี่ปีๆ
- เกือบจะไม่มีแล้วที่บอกว่า ราษฎรต้องทำอะไร

เพราะฉะนั้น แนวคิดในเรื่องการพัฒนาระบบกฎหมายคือ ทำอย่างไรกฎหมายที่ออกมาแต่ละฉบับจะได้รับการตรวจสอบว่า ค้ำค้ำกับความลำบากของชาวบ้านที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น และทางราชการมีปัญญามากน้อยแค่ไหนที่จะบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ลองสำรวจดูว่า กฎหมายในระยะหลังมีกี่ฉบับที่ราชการสามารถบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายได้โดยเคร่งครัด ในที่สุดราชการจะบอกว่ามีกำลังคนเพียงเท่านั้น จะทำเท่าที่ทำได้ เพราะฉะนั้น การเลือกที่รักมักที่ชังก็จะเกิดขึ้น ความไม่เป็นธรรมในสังคมก็จะเกิดขึ้น ที่ร้ายคือเป็นบ่อเกิดแห่งคอร์รัปชัน สร้างนิสัยที่ไม่ดีให้เกิดขึ้นจนกลายเป็นวิถีคิดของคนไทย คือ กฎหมายไม่ต้องทำตามก็ได้ เพียงแต่ถ้าโชคไม่ดีก็ถูกจับ พอถูกจับก็จะร้องว่าไม่เป็นธรรม ทำไมคนอื่นทำผิดเยอะเยอะ...ไม่จับมาจับเรา นั่นเป็นการบอกอะไรบางอย่างว่า เราไม่เคยมีความรู้สึกนึกคิดว่าเรามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ยิ่งข้าราชการด้วยแล้ว (ซึ่งต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นเดียวกับชาวบ้าน) เราจะอะลุ่มอล่วยกันชาวบ้านชนไม่มาไม่ได้ แต่เวลาราชการย้ายก็เอาไม่มาได้โดยไม่รู้สึกละไร วันหนึ่งเราเกษียณอายุหรือ

เราออกจากราชการ จะรู้สึกว่ามีความหมายที่เราจะต้องปฏิบัติตามมากมายจริงๆ

เพราะฉะนั้น ต่อไปกฎหมายที่จะออก จะถูกตั้งคำถามว่า ทำไมต้องออก ไม่ออก
ได้ไหม ใช้เงินเท่าไร คุณมีคนทำแล้วหรือยัง ถ้าไม่มีคนทำแล้ว คุณจะอย่างไร คัมกับ
ความเดือดร้อนของชาวบ้านไหม ทำด้วยวิธีอื่นได้ไหม เพราะต่อไประบบโทรคมนาคมที่ใช้ระบบ
คอมพิวเตอร์จะช่วยทำให้เรารบกวพระราชกฤษฎีกา

คงจำกันได้ว่า ใครจะทำการค้าต้องไปจดทะเบียนพาณิชย์

- ถามว่า “ทำไมต้องมีกฎหมายจดทะเบียนพาณิชย์”

- เพราะทางราชการอยากจะรู้ว่า ใครทำการพาณิชย์บ้าง อยู่ที่ไหน เท่าไหร่
เราก็เกณฑ์คนทั่วประเทศมาจดทะเบียน สมัยก่อน...ใช่ เพราะคัมกับว่า ชาวบ้านก็ไป
แจ้งที่อำเภอแล้วรวบรวม ๗๐๐ อำเภอใช้คนทำทะเบียน ๗๐๐ คน ถ้าอยู่ที่จังหวัดก็ใช้แค่ ๗๐ คน

ต่อมา ใครจะทำการค้าต้องเสียภาษีการค้า สรรพากรบอกว่า “ต้องจดทะเบียน” ตกลง
เราก็มี ๒ อย่างซ้อนกัน

- ถามว่า “จดทะเบียนพาณิชย์ ต่อไปจดทำไม”

- อยากจะรู้ว่า “ใครค้าขายอะไร ถามสรรพากรไม่ได้หรือ?”

- เขาบอกว่า “สรรพากรไม่บอก เพราะมีกฎหมายบอกว่าห้ามบอก”

- คุณไม่ได้ไปถามว่า “นาย ก. ค้าขายอะไร”

- แต่ถามว่า “ในจังหวัด ก. มีคนค้าขายกี่คน”

ข้อมูลจำพวกนี้บอกได้และไม่บอกจริงๆ ก็ออกกฎหมายบังคับให้บอกได้ เราจะได้เลิก
กฎหมายที่ไปบังคับชาวบ้าน มีกฎหมายบังคับราชการด้วยตัวเอง พุดกันง่ายดี กฎหมาย
เหล่านั้นจำเป็นจะต้องได้รับการปรับปรุงและตรวจสอบ

มีคนเข้าใจผิด คิดว่าจะยกเลิกกฎหมาย ๓๐๐-๔๐๐ ฉบับ ที่พุดหมายถึงก็มีความหมาย
๓๐๐-๔๐๐ ฉบับสมควรตรวจสอบดูว่า

- ใช้บังคับอยู่หรือไม่

- บางฉบับล้าสมัยต้องปรับปรุง

- บางฉบับที่ไม่ใช้เลยและไม่มีใครตั้งใจอะไรอีกแล้วก็ยกเลิกเสีย

ระลอกแรกคงจะยกเลิกได้ ๓๐-๔๐ ฉบับ ที่ไม่มีใครตั้งใจ อีกส่วนหนึ่งประมาณ
๗๐-๘๐ ฉบับ เจ้าของตั้งใจและคนที่ตั้งใจมากที่สุดคือ กระทรวงมหาดไทย เพราะว่าเป็นคน
สนับสนุนที่จะใช้กฎหมายเหล่านั้น ในฐานะที่เป็นนายอำเภอและผู้ว่าฯ แต่พอเอาเข้าจริงก็ไม่ได้ใช้ บางที่

นายอำเภอรุ่นใหม่ ๆ จะลืมหืมตาเข้าไปว่ามีกฎหมายอย่างไรอยู่ ก็คงจะต้องไปเจรจากันว่า ทำอย่างไรถึงจะยกเลิกได้ ที่นักใจกันอยู่ไม่ใช่เพราะว่าทำความเข้าใจไม่ได้ แต่หนักใจเพราะว่ากฎหมายบางฉบับเลิกแล้วต้องยุบกองทั้งกอง ตรงนั้นที่นักหนาสาหัสเนื่องจากข้าราชการก็จะหงุดหงิดว่า อยู่ๆ มายุบกองผมทำไม เพราะบางที่ทำไปไม่คุ้มค่า ไปทำอย่างอื่นดีกว่า

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นเรื่องการปฏิรูปการเมืองและการพัฒนาระบบกฎหมาย ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวของข้าราชการที่จะต้องเตรียมตัวของท่านให้พร้อมเพื่อการปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจของตนเองและของส่วนราชการ

□□□□□

น้ำใจไมตรี
ที่มีต่อกัน
บอกความ
สัมพันธ์
ฉันเพื่อน
พี่น้อง

ธนาotarกรุงเทพ จำกัด
เพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้าน

แนวคิดเกี่ยวกับการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์* ในภาคราชการ

ป๋นรศ มลลกุล ณ อยุธยล**

บทนำ

องค์การจะดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ในองค์การ โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างฝ่ายบริหาร และฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวนี้ จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสื่อสารสร้างความเข้าใจและไว้วางใจกัน และการสื่อสารที่ดีจะเกิดขึ้นได้ก็ต้องอาศัยพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างฝ่ายต่างๆ ในองค์การ

ด้วยเหตุนี้ในหลายๆ องค์การจึงได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบดำเนินการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี และความเข้าใจในระหว่างฝ่ายต่างๆ ในองค์การ โดยเรียกงานของหน่วยงานดังกล่าวว่า การพนักงานสัมพันธ์ การแรงงานสัมพันธ์ หรือ การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ ซึ่งตรงกับคำว่า Labor-Management Relations หรือ Employee Relations และหากมองในภาพกว้างระดับประเทศ การกำกับดูแลให้สัมพันธ์ภาพระหว่างนายจ้าง หรือฝ่ายจัดการ กับลูกจ้าง หรือฝ่ายพนักงาน ก็เป็น

* สรุปคำบรรยายจากการประชุมสัมมนาเรื่องเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในระบบราชการ โดยกลุ่มเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ สำนักพัฒนากระบวนการงานบุคคลภาครัฐ สำนักงาน ก.พ.

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

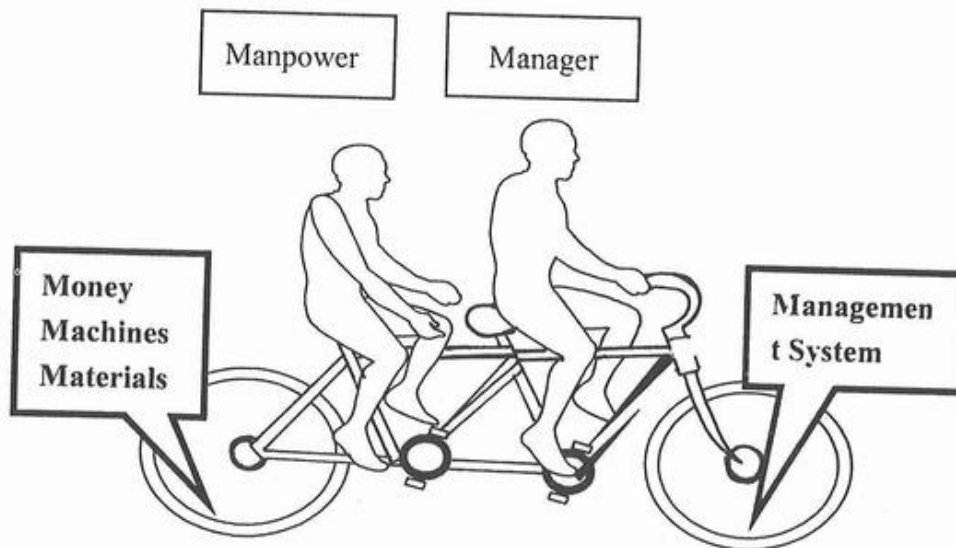
ภารกิจหนึ่งที่รัฐต้องเข้ามากำกับดูแล เพื่อให้การผลิตของประเทศเป็นไปอย่างราบรื่น เป็นธรรม โดยไม่ต้องมีความขัดแย้งรุนแรง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่รัฐต้องจัดกลไกการบริหาร เช่น กฎหมายแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และศาลแรงงาน เป็นต้น

การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ จึงนับได้ว่าเป็นงานที่สำคัญทั้งในระดับชาติ และในระดับองค์กร อย่างไรก็ตาม ในระบบราชการไทย มีหน่วยงานจำนวนน้อยมากที่ให้ความสำคัญในการดูแลเอาใจใส่ด้านการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ และหากมีการสำรวจวิจัยก็จะพบความไม่เข้าใจกัน ความอึดอัด คับข้องใจ และความไม่พอใจกันในระหว่างฝ่ายบริหารและปฏิบัติปฏิบัติงานอย่างแน่นอน

แนวคิดเกี่ยวกับการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์

แนวคิดทางการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ ถือว่าเป็นพันธกิจที่สำคัญที่สุดในการบริหาร และจำเป็นต้องมีขึ้นในภาคราชการ แต่เท่าที่ผ่านมา ภาคราชการไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร จึงอยากขอเสนอกรอบแนวคิดพื้นฐานสำหรับการเตรียมการพัฒนาการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในภาคราชการ ดังนี้

จะเกิดอะไรขึ้นหากสองคนนี้ มีสัมพันธ์ภาพที่ไม่ดีต่อกัน?

Tandem Bike

จากภาพข้างบนนี้ จะเห็นว่าจักรยานคันนี้มีคนอยู่ ๒ คน ซึ่งจะต้องร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ภาพนี้คือภาพขององค์กรที่เป็นภาพพื้นฐานที่สุด ถ้าเปรียบจักรยานเป็นประเทศไทย คนที่ขี่จักรยานข้างหน้าคือผู้บริหาร หมายถึงท่านนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ข้างหลังก็คือ

ผู้ที่ใช้แรงงานทั้งหลายที่ออกแรงงานปั่นจักรยาน ให้จักรยานคันนี้วิ่งไปข้างหน้าไป สู่จุดมุ่งหมายได้ จักรยานคันนี้อาจจะเปรียบได้กับหน่วยงานของแต่ละท่าน คนที่ขี่ข้างหน้าคือ อธิบัติ ปลัดกระทรวง ส่วนผู้ปฏิบัติงานจะนั่งข้างหลัง

ภาพที่คน ๒ คนเห็นนั้นต่างกัน คนขี่ข้างหน้าจะมองเห็นวิวถนนหนทาง ถนนเลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา แต่คนข้างหลังจะเห็นแต่หลังของคนข้างหน้า ถ้าคนข้างหน้าไม่หันกลับมาข้างหลังเลย คนข้างหน้าก็จะไม่รับรู้ความรู้สึกของคนข้างหลังว่าเขาอึดอัด คับข้องใจอย่างไร ในกรณีที่ ๒ คนเห็นอะไรไม่ตรงกัน ข้างหน้าอยากจะไปทางหนึ่ง แต่คนข้างหลังไม่เอาด้วย งานก็ไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะฉะนั้น จะเห็นว่า ถ้าสัมพันธภาพของทั้ง ๒ คนไม่ดี ไม่เข้าใจกัน องค์กรไม่สามารถทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้น เราจึงควรตระหนักว่า การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์เป็นเรื่องที่สำคัญในการบริหารงานบุคคล

ถ้าจะนึกถึงเรื่องการบริหารงานบุคคล ลองนึกง่าย ๆ เหมือนการปลูกต้นไม้เราปลูกต้นไม้เราอยากจะให้มันออกดอกออกผล เปรียบเสมือน ถ้าเราจ้างคนเข้ามาทำงาน ก็อยากจะให้เขาผลิตผลงานที่มีคุณภาพออกมาให้เรา การปลูกต้นไม้จะต้อง มีดินดี ต้องมีเมล็ดพันธุ์ดี ต้องมีน้ำรดน้ำพรวนดิน ต้องใส่ปุ๋ย ต้องมีการตัดแต่ง และที่สำคัญต้องมีการดูแลกำจัดศัตรูพืช ถ้าเปรียบการปลูกต้นไม้เสมือนการบริหารงานบุคคลจะได้ ดังนี้

ดินดี เปรียบเสมือน โครงสร้างที่ดีขององค์กร เพราะถ้าดินไม่ดี ต้นไม้ก็จะแคระแกรน เพราะฉะนั้น เนื้องานโครงสร้างขององค์กรต้องดี องค์กรจึงจะเจริญเติบโตได้ดี เมล็ดพันธุ์ดี คือการสรรหาคนเก่ง คนดี เข้ามาทำงาน แล้วเราจะต้องรดน้ำพรวนดิน รดน้ำก็เปรียบเสมือนการจ่ายเงินเดือน แต่ในขณะเดียวกัน รดน้ำอย่างเดียวยังไม่พอ จะต้องมีการพรวนดินด้วย การพรวนดินเปรียบเสมือนการให้สวัสดิการ เพื่อที่จะแสดงความเอาใจใส่ ต่อมารดน้ำพรวนดินแล้ว ถ้าเป็นต้นไม้เราต้องใส่ปุ๋ย เพราะบางต้นปลูกไปให้แต่ใบไม่มีดอกเลย บางที่เราก็ต้องใส่ปุ๋ยเร่งดอก บางที่จ้างคนมาทำงาน บางคนทำงานดีแต่ปรากฏว่าทะเลาะกับคนรอบข้างไปหมด ดังนั้น เราควรใส่ปุ๋ยให้เขา ส่งไปฝึกอบรมเรื่องมนุษยสัมพันธ์ เพื่อให้เขาเจริญงอกงามต่อไป การตัดแต่งต้นไม้ที่กิ่งมันชกจะงอกไปเกาะคนอื่น หรือว่ามันจะเหี่ยวเฉาโตต่อไปไม่ได้ ต้องตัดตกแต่งกัน ซึ่งถ้าเป็นคนเปรียบเสมือนกับเรื่องการดำเนินการทางวินัย ใครที่เริ่มจะเกาะคนอื่น ต้องมีเรื่องของวินัย หรือว่าใครที่ทำงานมาถึงเวลาตามเงื่อนไข อาจจะต้องดูเรื่องของการให้เขาออกจากงานไปอย่างมีสวัสดิภาพ สุดท้าย การดูแลกำจัดศัตรูพืชเปรียบได้กับเรื่องของการอุทธรณ์ร้องทุกข์ต่างๆ ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องการบริหารงานบุคคล ซึ่งการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยดังนี้

เหตุที่ต้องมีการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์

เหตุผลที่ต้องมีการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์มีหลายประการ ซึ่งพอสรุปได้เป็น ๓ ประการใหญ่ๆ ดังนี้

๑. ระบบใดจะอยู่รอด และดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องลดความขัดแย้งหรือแรงเสียดทาน (Friction) ระหว่างองค์ประกอบย่อยของระบบนั้น เพื่อให้ทรัพยากรที่นำเข้าไป (Inputs)

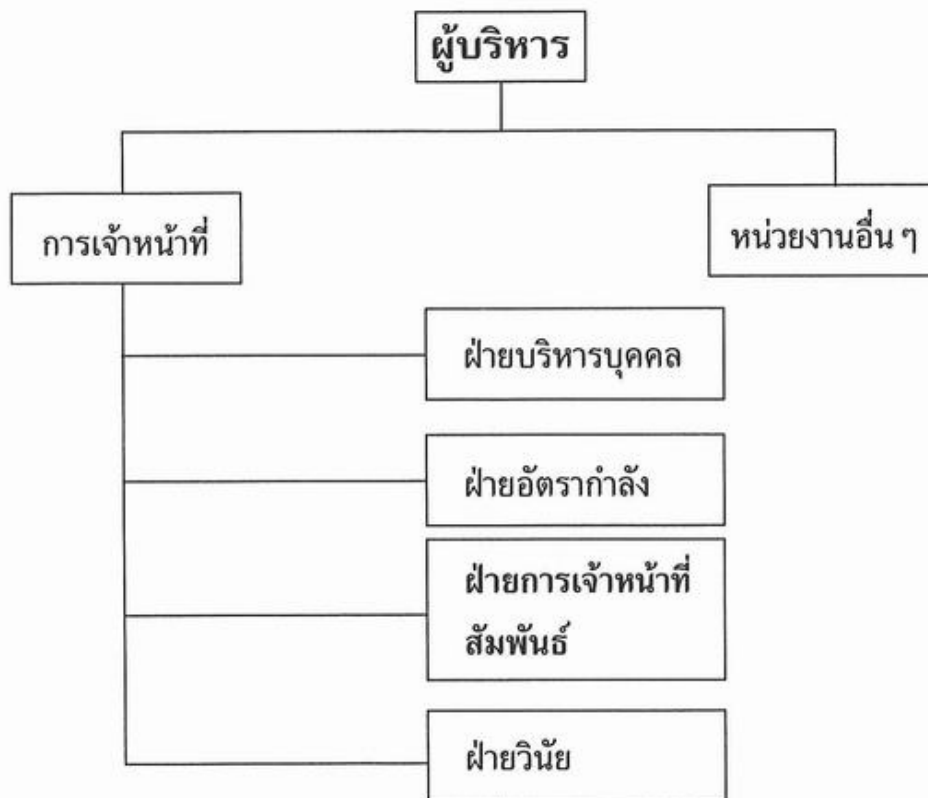
สามารถผ่านกระบวนการ (Process) ให้ออกมาเป็นผลงาน (Output) ที่มากที่สุด โดยใช้ทรัพยากรที่น้อยที่สุด การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์จึงเป็นกลไกที่ช่วยป้องกัน และบรรเทาความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่างๆ ในองค์การโดยเฉพาะฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นการสร้างเสริมประสิทธิภาพของระบบ หรือองค์การนั่นเอง

๒. ในองค์การนั้นโดยธรรมชาติแล้วนายจ้างและลูกจ้างต่างเป็นปฏิปักษ์ต่อกันอยู่ในที่ กล่าวคือฝ่ายนายจ้างนั้นต้องการให้ลูกจ้างทำงานให้มาก โดยที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้น้อยที่สุด ส่วนลูกจ้างนั้นต้องการทำงานให้น้อยโดยได้รับค่าตอบแทนให้มากที่สุด องค์การจะดำเนินการไปได้ต่อเมื่อความต้องการที่ขัดแย้งกันนี้อยู่ในจุดที่ทั้งสองฝ่ายพอใจร่วมกัน ซึ่งการบรรลุและรักษาข้อตกลงที่ทั้งสองฝ่ายพอใจนี้จำเป็นต้องมีผู้มารับผิดชอบดูแล ซึ่งถ้าเป็นกลไกภายในองค์การ คือฝ่ายการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ และถ้าเป็นกลไกภายนอกองค์การคือกลไกของรัฐ เช่น ศาลแพ่ง ศาลแรงงาน และศาลยุติธรรม เป็นต้น

๓. โดยธรรมชาติแล้วเมื่อมนุษย์ไม่ได้สิ่งที่ต้องการ จะเกิดความอึดอัดคับแค้นใจ (Frustration) ซึ่งอาจจะบทยออกมา ในรูปของพฤติกรรมป้องกันจิตใจ (Defense Mechanisms) ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายผู้คน หรือ ทำลายสิ่งของ ฯลฯ พฤติกรรมการชดเชย ทดแทน เช่น การกล่าวโทษผู้อื่น หรืออาการตีหัวกระทบคราด ฯลฯ และพฤติกรรมที่ถดถอย เช่น การเฉื่อยชา มาสาย บ่ายหลังกลับเร็ว ฯลฯ ซึ่งย่อมไม่เป็นผลดีแก่องค์การ ฝ่ายจัดการจึงต้องอาศัยกลไกด้านการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในการดูแลรับทราบความต้องการของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อพยายามหาทางสนองความต้องการ หรือสร้างความเข้าใจในกรณีที่ไม่สามารถสนองความต้องการได้

๔. ในสภาพการณ์ปัจจุบันที่การเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว องค์การทั้งภาครัฐและเอกชนจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ จนกระทั่ง การบริหารการเปลี่ยนแปลงนั้นกลายเป็นงานประจำงานหนึ่งขององค์การแต่การปรับเปลี่ยนองค์การจะประสบความสำเร็จได้ยากหากผู้ปฏิบัติงานขาดความเข้าใจและยอมรับ เพราะจะทำให้เกิดการต่อต้านขัดแย้ง จึงจำเป็นต้องมีกลไกด้านการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์เข้ามาดูแลในด้านการเสริมสร้างความเข้าใจ และความร่วมมือร่วมใจในการปรับเปลี่ยนองค์การ

๕. ผู้บริหารในหน่วยงานต่างๆ ขององค์การนั้นส่วนใหญ่มักจะเติบโตมาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขาต่างๆ โดยมีเพียงส่วนน้อยที่จะได้รับการศึกษาอบรมในเรื่องการจัดการกับสัมพันธ์ภาพในหน่วยงาน ดังนั้น จึงมีผู้บริหารจำนวนไม่น้อยที่ละเลยไม่เห็นความสำคัญ หรือไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดการด้านการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในหน่วยงานของตนเอง ดังจะเห็นได้จากปัญหาความขัดแย้งระหว่างหัวหน้าและลูกน้องในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นอยู่บ่อยๆ ดังนั้น องค์การจึงอาจต้องมีหน่วยงานด้านการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ขึ้นมาดูแลด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างหัวหน้าและลูกน้องในหน่วยงานต่างๆ เช่น ด้านการพัฒนาความรู้ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในหน่วยงาน หรือการเข้าไปเป็นคนกลางในการปรึกษา ไกล่เกลี่ยแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อให้สัมพันธ์ภาพระหว่างฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยราบรื่น

หน้าที่ของการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์

- ☞ เป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจระหว่างฝ่ายบริหารกับผู้ปฏิบัติงาน
- ☞ ศึกษาวิเคราะห์ด้านขวัญกำลังใจและความพึงพอใจในงาน
- ☞ วางแผน ดำเนินการ จัดการให้มีกิจกรรมการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์
- ☞ ให้คำปรึกษา เป็นคนกลางในการแก้ปัญหาสัมพันธ์ภาพในหน่วยงานต่าง ๆ

รูปแบบของการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์

การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์นั้นมีหลายรูปแบบ เช่น ในภาคเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานฉบับหนึ่งจะมีรูปแบบการจัดการงานเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในแบบหนึ่ง ในรัฐวิสาหกิจ จะมีกฎหมายเฉพาะซึ่งทำให้รูปแบบการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์แตกต่างออกไปจากภาคเอกชน ส่วนในราชการนั้น แม้ไม่มีกฎหมายเฉพาะ แต่ก็ยังต้องมีการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ ซึ่งมีรูปแบบแตกต่างไปจากหน่วยงานสองประเภทแรกแต่โดยทั่วไปแล้วการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์อาจแบ่งได้เป็นสองแบบ ดังนี้

๑. การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์เชิงรับ (Reactive Approach) คือ การจัดการงานเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในลักษณะที่รอให้ความเดือดร้อน และความขัดแย้งรุนแรงขึ้นจนกระทั่งเป็นที่เปิดเผย ซึ่งถ้าเป็นในภาคเอกชนคือการทำงานที่มีการก่อตั้งสหภาพแรงงาน ยื่นข้อเรียกร้อง เจริญต่อรอง นัดหยุดงาน ปิดงาน หรือฟ้องร้องต่อศาลแรงงาน ฯลฯ ซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ด้านกฎหมายเข้ามาดูแลจัดการ ส่วนถ้าเป็นภาคราชการ ซึ่งมีเพียงการอุทธรณ์ ร้องทุกข์ เท่านั้น ความขัดแย้งอาจจะออกมาในรูปของการประท้วง การนัดกันลาป่วย หรือการวางพวงหรีด เผาโลงศพ ฯลฯ

๒. การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์เชิงรุก (Proactive Approach) ซึ่งเป็นการพยายามเชื่อมช่องทางการสื่อสาร เพื่อรับทราบความต้องการของกันและกัน สร้างความเข้าใจกัน ก่อนที่จะเกิดความอึดอัดคับแค้นใจ และกลายเป็นความขัดแย้งที่เปิดเผย รุนแรง ซึ่งวิธีการต่างๆ ที่สามารถสร้างการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์เชิงรุก ได้แก่

▢ การเปิดช่องทางสื่อสารระหว่างฝ่ายบริหาร กับฝ่ายพนักงาน เช่น นโยบายเปิดประตู (Open-door Policy) การบริหารแบบเดินไปทั่ว (Management by Walking Around) และการประชาสัมพันธ์ภายใน ฯลฯ

▢ การจัดกิจกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม เช่น การจัดระบบข้อเสนอแนะ (Suggestion System) กลุ่มคุณภาพ (Quality Circles) การบริหารโดยมุ่งวัตถุประสงค์ หรือมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Management by Objective หรือ Result-based Management) ฯลฯ

▢ การจัดกิจกรรมสนทนาการ เช่น การทัศนศึกษาออกสถานที่ การแข่งกีฬาภายใน การจัดกิจกรรมชมรมกลุ่มสนใจต่างๆ หรือ สังสรรค์ร่วมกัน ฯลฯ เพื่อสร้างความใกล้ชิด ความไว้วางใจ และการสื่อสารสร้างความเข้าใจกัน

▢ การจัดตั้งคณะกรรมการลูกจ้าง (Joint Consultative Committee) ซึ่งเป็นคณะกรรมการร่วมระหว่างฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างซึ่งมาร่วมกันพิจารณาหาทางป้องกัน และปรับปรุงแก้ไขสภาพการจ้างและการทำงานให้ทั้งสองฝ่ายพอใจ

บทสรุป

ข้าราชการทุกคนมีความสำคัญต่อประเทศชาติมาก เพราะทุกคนถืออำนาจของรัฐไว้ในมือ และอำนาจรัฐนี้ก็สามารถอำนวยประโยชน์ หรือโทษให้แก่คนได้เป็นจำนวนมาก การตัดสินใจของข้าราชการแต่ละครั้งอาจชี้เป็นชี้ตายให้แก่คนจำนวนมากได้ ข้าราชการจึงควรได้รับการดูแลอย่างดีจากหน่วยงาน ให้มีความสุขความพอใจตามอัตภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้โดยซื่อสัตย์สุจริต และมีประสิทธิภาพ

แต่เท่าที่ผ่านมา มักจะพบว่าข้าราชการได้รับเงินเดือนน้อย ไม่พอกิน ต้องเป็นหนี้เป็นสิน ล้นพ้นตัว สภาพการทำงานของข้าราชการบางกลุ่ม เช่น ตำรวจจราจร หรือข้าราชการในถิ่นทุรกันดาร ก็เป็นสภาพที่ไม่ดี การกลั่นแกล้งกดดันจากผู้บังคับบัญชาอย่างไม่เป็นธรรมก็เป็นเรื่อง ที่พบเห็นกันได้บ่อยๆ จนกระทั่งต้องร้องเรียกหาธรรมมาภิบาลกันอยู่เนืองๆ นอกจากนี้ ยังมีปัญหา ความห่างเหิน ขัดแย้ง ไม่เข้าใจกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ดังนั้น จึงไม่น่าแปลกใจที่เรามักจะพบปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง การเฉื่อยชา เข้าขามเยินขาม หรือ การให้บริการที่ไม่ดีแก่ประชาชน ซึ่งเป็นอาการโดยธรรมชาติของคนที่มีความคับข้องใจ

กลไกที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวในปัจจุบัน มีเพียงการอุทธรณ์ร้องทุกข์ การร้องเรียนผ่านสมาคมข้าราชการพลเรือน และเพิ่งมีกลไกใหม่คือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และศาลปกครองเท่านั้น ซึ่งถ้าพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าเป็นกลไกการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์เชิงรับเป็นส่วนใหญ่ กลไกที่พอจะเรียกได้ว่าเป็นเชิงรุกนั้น มีเพียงฝ่ายหรืองานการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ในบางส่วนราชการ ซึ่งในทางปฏิบัติมักถูกมอบหมายให้ทำงานอื่น และอาจจะมีกิจกรรมสนทนาร่วมกันบ้าง เช่น งานปีใหม่ หรือกีฬาประจำปีอยู่บ้าง สัมพันธภาพระหว่างฝ่ายบริหารและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานราชการจึงเต็มไปด้วยความห่างเหิน ไม่เข้าใจ ไม่ไว้วางใจกัน ซึ่งมักนำมาซึ่งความขัดใจ คับแค้น ไม่พอใจกันและกัน แล้วนำไปสู่ความห่างเหินกันยิ่งขึ้น ในท้ายที่สุด เมื่อผู้บริหารคิดจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งใด ก็ไม่ทราบว่าคุณปฏิบัติงานจะคิดอย่างไรเห็นด้วย หรือไม่ หรือทำไปโดยไม่ต้องสนใจฟังผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนผู้ปฏิบัติงานที่เห็นถึงปัญหาต่างๆ อย่างใกล้ชิด ก็ไม่มีช่องทางที่จะสื่อสารให้ผู้บริหารได้รับทราบและเข้าใจ เลยต้องทนอึดอัดคับแค้นใจกับปัญหาดังกล่าวจนกระทั่งเคยชินจนกลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา

ดังนั้น เราจึงมักพบเห็นปัญหาอย่างเช่น ห้องน้ำที่ส่วนราชการนี้ ก็ต้องเหม็นสกปรกเป็นธรรมดา ยกเว้นห้องน้ำของท่านอธิบดี หรือมาติดต่องานที่นี้ก็ต้องร้อน จอดรถยาก และต้องถูกเจ้าหน้าที่ตะคอกเป็นธรรมดา

ถึงเวลาที่ราชการไทยจะหันมาใส่ใจเรื่องการเจ้าหน้าที่สัมพันธ์ และช่วยกันพัฒนาสัมพันธภาพในหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจทำราชการไทยให้ใสสะอาด มีประสิทธิภาพ และที่สำคัญคือให้ทุกคนมีความสุขกับการทำงานได้หรือยัง

เอกสารอ้างอิง

- ทิพาวดี เมฆสวรรค์. “การเจ้าหน้าที่สัมพันธ์,” การบริหารงานบุคคลภาครัฐ. (เอกสารการสอนสาขาวิชารัฐศาสตร์ หน่วยที่ 14) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- Nigro, Felix A. and Nigro, Lloyd G. *The New Public Personnel Administration*. Illinois: Peacock Publisher, 1981.

นิสิตนักศึกษาเข้าร่วมสร้าง ประเทศไทยใสสะอาด

พุทธทรัพย์ มณีศรี*

แม้ว่าได้เขียนถึงการเปิดตัวและการ
ประชาสัมพันธ์ของ “โครงการประเทศไทยใส
สะอาด” ใน “วารสารข้าราชการ” ฉบับเดือน
พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๔๓ มาแล้ว

แต่อาจจะมีท่านผู้อ่านที่ยังไม่ได้อ่านหรือ
ยังไม่ได้รับทราบโครงการนี้ จึงขอสรุปโครงการ
นี้อีกสักเล็กน้อย

“โครงการประเทศไทยใสสะอาด” เป็น
โครงการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของภาครัฐ
ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งได้กล่าวแล้ว

ว่ามีวัตถุประสงค์หลักอยู่ ๒ ประการ คือ

ประการแรก เพื่อปลูกจิตสำนึกให้คนไทย
ทุกคนทั้งนักการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่
ของรัฐ นักธุรกิจและประชาชนทั่วไป มีจริยธรรม
มีคุณธรรม ไม่คอร์รัปชันและถือประโยชน์ของ
ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ประการที่สอง เพื่อสร้างแนวร่วมในการ
ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในสังคมไทย
ทั้งยังได้ประชาสัมพันธ์โครงการหลาย ๆ
อย่าง ทั้งจัดทำโปสเตอร์ แผ่นพับ จำหน่ายของ

* ที่ปรึกษาระบบราชการ (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล ๑๐) ประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ภายนอกของสำนักงาน ก.พ.

ที่ระลึก และจัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ

ที่สำคัญได้จัดทำสโปตประชาสัมพันธ์ทาง โทรทัศน์ จำนวน ๓ เรื่อง คือเรื่อง “พอกันที” “ลัดคิว” และ “ปกปิดความผิด”

ซึ่งได้เผยแพร่ทางโทรทัศน์ทุกช่อง ทั้ง ช่อง ๓ ช่อง ๕ ช่อง ๗ ช่อง ๙ ช่อง ๑๑ ไอทีวี ยูบีซี และอีทีวี

และเป็นที่น่ายินดี ที่สโปตโทรทัศน์ของ โครงการประเทศไทยใสสะอาด ๒ ใน ๓ เรื่อง ได้รับรางวัล TACT Award (Top Advertising Commercial of Thailand) ประจำปี ๒๕๔๔ โดยที่สโปต โทรทัศน์ชุด “ลัดคิว” ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประเภทส่งเสริมสังคม และสโปตโทรทัศน์ชุด “ปกปิดความผิด” ได้

รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ในประเภทเดียวกัน

นอกจากนี้โครงการประเทศไทยใสสะอาด ยังได้จัดทำ website ให้น่าดูและน่าสนใจ

หวังว่าเมื่อข้อเขียนนี้ได้ตีพิมพ์เสร็จแล้ว ท่านผู้อ่านคงเปิดเข้าไปดู website ของโครงการ ประเทศไทยใสสะอาดนี้ได้ โดยเข้าไปที่ www.anticorruption.or.th หรืออาจจะเข้าไปได้ที่ www.ocsc.go.th/anticorruption

เขียนถึงโครงการประเทศไทยใสสะอาด มาพอสมควร เพื่อปูพื้นให้เห็นถึงที่มาของหัวข้อ เรื่องที่ตั้งไว้ว่า “นิสิตนักศึกษา ร่วมสร้างประเทศ

ไทยใสสะอาด”

เพราะสำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำโครงการ เยาวชนไทย สร้างประเทศไทยใสสะอาดปราศจาก คอร์รัปชัน

โครงการนี้เป็นโครงการนำร่องโครงการ หนึ่งของสำนักงาน ก.พ. เพื่อเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกตลอดจนสร้างแนวร่วม

ในการต่อต้านคอร์รัปชัน ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนของชาติ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปริญญาตรี คณะนิเทศ- ศาสตร์ วารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน หรือ คณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ วิชาสื่อสารมวลชนและ การประชาสัมพันธ์

เนื่องจากสำนักงาน ก.พ. ได้ตระหนักดีว่าการ สร้างประเทศไทยใส สะอาด จะประสบความสำเร็จ

ได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

ประกอบกับหากได้ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มเยาวชนไทยซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ จะได้สร้างรากฐานของการต่อต้านคอร์รัปชัน อย่างมั่นคง และทำให้อนาคตของประเทศไทย มีความใสสะอาดต่อไป

สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดให้ส่งผลงาน บทโฆษณาทางโทรทัศน์ (Story Board) เข้า ประกวดเป็นทีมทีละ ๓ คน เพื่อให้เป็นไป ในลักษณะของการ “ร่วมคิด ร่วมทำ” โดยให้ส่ง ผลงานได้ทีละไม่เกิน ๒ ชิ้น

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้ส่งผลงานได้ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ผลงานที่ส่งเข้าประกวดจะต้องสื่อถึงคนไทยทุกคนในสังคม ทั้งข้าราชการเยาวชน ประชาชน สื่อมวลชน และภาคเอกชน ให้ตระหนักถึงภัยของการคอร์รัปชัน และร่วมเป็นหนึ่งพลังในการสร้างประเทศไทยใสสะอาดปราศจากคอร์รัปชัน

โดยเน้นการสร้างจิตสำนึก “พอกันทีไม่ให้ไม่รับ” และ “ความโปร่งใส เริ่มที่ตัวเราก่อน” และเพื่อให้นิสิต นักศึกษา ได้ทราบเรื่องนี้อย่างทั่วถึง สำนักงาน ก.พ. จึงได้ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ

โดยการส่งโปสเตอร์และแผ่นพับประชาสัมพันธ์โครงการ ไปให้สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกแห่งทั้งของรัฐและของเอกชนทั่วประเทศ

เช่น มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สถาบันราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล รวมทั้งสถาบันและวิทยาลัยต่าง ๆ

นอกจากนั้น ยังประชาสัมพันธ์โดยการทำข่าวให้สื่อมวลชน ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดีจากสื่อมวลชนหลาย ๆ ฉบับ ที่ได้ลงข่าวให้

โดยเฉพาะคอลัมน์ “เหะเหะพาที” ของคุณชุม แห่งไทยรัฐ และคอลัมน์ “ข้าราชการ” ของคุณสายสะพายแห่งมติชน ได้ลงให้ทั้งคอลัมน์

ยังไม่หมดครับ ยังได้เผยแพร่ทางสปอตวิทยุและตัววิ่งทางสถานีโทรทัศน์ รวมทั้งทาง Website ของสำนักงาน ก.พ. ด้วย

ผลปรากฏว่าเป็นที่สนใจของนิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะมีผู้ส่งเข้าประกวดทั้งสิ้น ๑๙๑ ทีม จำนวน ๒๐๙ ชิ้น จาก ๒๖ สถาบันการศึกษาทุกภาคทั่วประเทศ

สำหรับการตัดสินนั้น สำนักงาน ก.พ. ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้น ๒ คณะ

คณะแรกเป็นคณะกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงทางโทรทัศน์

ซึ่งได้พิจารณาผลงาน จำนวน ๒๐๙ ชิ้น แล้วคัดเลือกบทโฆษณาทางโทรทัศน์ที่เห็นว่าดีที่สุด และถูกต้องตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการมากที่สุด จำนวน ๑๕ เรื่อง

แล้วให้เจ้าของผลงานทั้ง ๑๕ เรื่อง ได้มานำเสนอด้วยตนเองกับคณะกรรมการตัดสินการประกวดบทโฆษณาทางโทรทัศน์

ซึ่งประกอบไปด้วยนักวิชาการด้านโฆษณา

ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนสื่อมวลชน

ที่เป็นนักวิชาการนั้น มาจากคณะนิเทศ-
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะ
วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์

ส่วนผู้เชี่ยวชาญด้านโฆษณา มาจาก
บริษัท สปา แอ็ดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด บริษัท ลีโอ
เบอร์เนท จำกัด และบริษัท กู๊ด คอมมิวนิเคชั่น
จำกัด

และสื่อมวลชน คือคุณสมชาย กรุสวน
สมบัติ แห่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ผลการตัดสินรอบสุดท้ายปรากฏว่า มี
ผู้ได้รับรางวัลจำนวนทั้งสิ้น ๗ ทีม จาก ๕ สถาบัน
การศึกษา แต่ปรากฏว่าไม่มีผลงานใดได้รับรางวัล
ชนะเลิศ

ผลงานที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ
๑ มี ๒ รางวัล ได้รับเงินรางวัล ๗ ละ ๕๐,๐๐๐
บาท ได้แก่ ทีมน้ำตาป่า เจ้าของผลงานประกอบด้วย
นางสาวเบญจวรรณ จงเจริญ นางสาว
อัญญรัตน์ เกษมทิพย์อำนวย และ นางสาววงศ์สิริ
มาทวิโชติกุล จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และ
ทีมผู้ชนะสิบทิศ เจ้าของผลงานประกอบด้วย
นายกฤตณัฐ เล็กวุฒิกันต์ นางสาวศุภคทา บุญ-
ฉิมพลี และ นายกวีวีรชร์ จรัสพันธ์กุล จากคณะ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒ มี ๑ รางวัล
ได้รับเงินรางวัล จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ได้แก่
ทีมคนไทย เจ้าของผลงานประกอบด้วย
นางสาวสุนิศา กีบเกิด นายมवलอนนต์ พูนศรี-
พัฒนา และนางสาวจิตรสุพรรณ พรรณสมมิตร
จากคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหา-
วิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนรางวัลชมเชย มีผู้ได้รับรางวัลจำนวน
๔ ทีม ได้รับเงินรางวัล ทีมละ ๕,๐๐๐ บาท ได้แก่
ทีมปฏิรูปไทย จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ทีม
ภายใต้จิตใจคุณ จากคณะวารสารศาสตร์และ
สื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทีมรีบกลับ จากคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
ศูนย์กลางสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และทีม
ลินบน จากคณะวิทยาการจัดการ สถาบัน
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขธิการก.พ.
ได้มอบเงินรางวัล พร้อมโล่เกียรติยศและใบ
ประกาศเกียรติคุณ ให้แก่นิสิต นักศึกษาเหล่านี้
ไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๔ ณ ห้อง
ประชุมจินดา ณ สงขลา สถาบันพัฒนาข้าราชการ
พลเรือน จ. นนทบุรี

ลองมาดูแนวคิดผลงานที่ได้รับรางวัล ๓
อันดับแรก ดูบ้าง

ทีมน้ำตาป่านั้น สะท้อนภาพสังคมไทยใน
ปัจจุบันที่มีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นมากมายหลาย
รูปแบบ ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ
ในหลาย ๆ ด้าน

ได้นำเสนอถึงความทุกข์ยากของชาวบ้านที่
เกิดขึ้น เนื่องจากการคอร์รัปชัน ซึ่งแสดงให้เห็น
ถึงการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าโดยไม่คำนึง
ถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดฝนตกหนัก น้ำ
ท่วมบ้านเรือนเสียหาย

โดยตัดภาพสลับกับภาพของผู้ที่คอร์รัป
ชัน โกงกิน แต่กลับมีความสุขสบายและอึดหน้า
สำราญกับอาหาร ในขณะที่ชาวบ้านที่ไม่รู้อิโหน
อิเหน่กลับต้องมารับกรรมจากการกระทำผิดของ
ชายผู้นั้น

และเพื่อเป็นการเปรียบเทียบว่า ผู้ที่

คอร์รัปชันนั้นมีความสุขอยู่บนความทุกข์ยากของชาวบ้าน ทีมนีจึงใช้ภาพสื่อให้เห็นว่าน้ำตาของชาวบ้านผู้ทุกข์ยากนั้นหยดลงไปใในแก้วน้ำของชายผู้โกงชาติบ้านเมือง แต่ชายผู้นั้นกลับดื่มน้ำแก้วนั้นอย่างกระหาย โดยไม่สำนึกเลยว่าน้ำที่เขากำลังดื่ม นั้น คือ น้ำตาของชาวบ้านผู้เดือดร้อนจากการกระทำของเขา

สำหรับทีมผู้ชนะสิบทิศ ได้นำเสนอโดยใช้กลยุทธ์ทางลบ (Negative Approach) โดยการเสียดสีเปรียบเทียบว่า แม้แต่สุนัขเฝ้าบ้าน ยังมีความซื่อสัตย์และรักษาหน้าที่ของตนเอง คือ การเฝ้าบ้าน และป้องกันขโมย โดยไม่สนใจน้องไก่ที่โจรเอามาฉ้อ

เปรียบได้กับข้าราชการที่ประชาชนมอบหมายให้ทำหน้าที่ดูแลและปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน หากข้าราชการทุกคนมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่แล้ว ย่อมจะช่วยปกป้องไม่ให้ผู้ที่ไม่หวังดีมาเอารัดเอาเปรียบประชาชนและประเทศชาติได้

ส่วนทีมคนไทย ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชันในรูปแบบของการเสียดสี โดยนำเอาลักษณะนิสัยที่ดีของคนไทย เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความ

ประนีประนอม เป็นต้น มานำเสนอในรูปแบบของการประชดประชันในการคอร์รัปชันในลักษณะต่าง ๆ

ทั้งนี้ ได้ชี้ให้เห็นว่าในบางครั้งลักษณะนิสัยที่ดีบางอย่างของคนไทย อาจนำไปสู่ข้ออ้างในการคอร์รัปชันได้ โดยโฆษณาที่มีจุดประสงค์เพื่อที่จะมุ่งเน้นให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เกิดความรู้สึกรังเกียจ ไม่คิดที่จะกระทำและเลิกกระทำการทุจริตคอร์รัปชัน ผลงานที่ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับหนึ่งและสองนี้ สำนักงาน ก.พ. ได้วางแผนที่จะนำไปปรับปรุงและผลิตเป็นโฆษณาโทรทัศน์

และเผยแพร่ออกอากาศให้ได้รับชมกันทั่วไป ทั้งนี้เพื่อรณรงค์สร้างประเทศไทยใสสะอาด ปราศจากคอร์รัปชันอย่างจริงจังต่อไปครับ ประเทศไทยจะใส

สะอาดได้ ก็ด้วยความร่วมมือของทุกคน ซึ่งนอกจากจะได้รณรงค์ให้คนไทยทุกคนทั้งนักการเมือง ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักธุรกิจและประชาชนทั่วไป รวมทั้งนิสิต นักศึกษาตามโครงการข้างต้นแล้ว ยังมีโครงการอื่น ๆ ที่จะปลูกจิตสำนึกในเรื่องนี้ถึงนักเรียนด้วย

และเมื่อเริ่มดำเนินการแล้ว จะได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกันต่อไป

๑๑๑๑๑

การศึกษา คตินสังคัมพุทธให้สังคัมไทย (๒)

เสฐียรพงษ์ วรรณปก*

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

ในวารสารข้าราชการฉบับที่แล้ว (เดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๔๔) ผู้เขียนได้กล่าวถึงลักษณะของสังคัมพุทธสมัยพุทธกาลว่ามี ๕ ประการ คือ ๑ รื้อปรับระบบเก่า ๒ ตั้งเป้าหมายไว้สูง ๓ มุ่งแก้กฏกันฉันทันองพี ๔ ความดีตนก็เอา ประโยชน์เขาก็ช่วยทำ ๕ พุทธกรรมตรวจสอบได้ โดยได้เสนอลักษณะของสังคัมพุทธประการที่ ๑ ไปแล้ว ฉบับนี้จะได้นำเสนอลักษณะที่ ๒ - ลักษณะที่ ๕ ต่อไป

(๒) ตั้งเป้าหมายไว้สูง

พระพุทธเจ้าผู้ประดิษฐานพระพุทธศาสนา ทรงมีเป้าหมายสูงส่ง และพยายามดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น เป้าหมายคือ การบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อจะได้ช่วยเหลือสัตว์โลกทั้งหลายพ้นจากทุกข์คือการเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏ

ตั้งแต่เวลาตั้งปณิธานเป็นพระโพธิสัตว์เป็นต้นมา พระองค์ทรงบำเพ็ญบารมี ๑๐ ประการอย่างอุกฤษฏ์ อันเรียกว่า ปรมัตถบารมี (บารมีขั้นสุดยอด) ให้เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ เช่นทำทานก็ทานอย่าง

*ราชบัณฑิต

สุดท้ายคือบริจาคลูกเมียเป็นทาน เพียรก็เพียรสุดท้าย

เมื่อถือกำเนิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ก็ไม่ลืมเป้าหมายสูงส่งนั้น สละเพศฆราวาสออกผนวช ทำทุกกริยาแทบเอาชีวิตไม่รอด จนได้บรรลุสัมมาสัมโพธิญาณในที่สุด ดูตัวอย่างที่พระพุทธองค์จะเห็นว่าสังคัมพุทธของพระองค์เป็นสังคัมที่มุ่งเป้าหมายไว้สูง เป้าหมายที่เป็นไปเพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์

เมื่อทรงวางหลักปฏิบัติแก่สาวก ก็ทรงวางพรหมจรรย์ แนวทางประพฤติอันประเสริฐเพื่อบรรลุเป้าหมายของปัจเจกบุคคลไว้สูงสุดคือ พระนิพพาน (การดับกิเลสได้โดยสิ้นเชิง) ผู้ออกบวชตามพระองค์จะต้องบวชเพื่อมุ่งเป้าหมายนั้น トラบใดที่ยังไม่บรรลุถึงเป้าหมายนั้น ถือว่ายังไม่สำเร็จภารกิจแห่งพรหมจรรย์

สังคัมพุทธที่ว่านี้มีใช้จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มชนที่สละโลกหรือบรรพชิตเท่านั้น หากรวมถึง บริษัท ๔ หรือย่นเป็น ๒ ฝ่ายคือ ฝ่ายพระสงฆ์ และฝ่ายฆราวาส ไม่ว่าจะเป็สงฆ์ หรือฆราวาส เป้าหมายของชีวิตที่สูงที่สุดคือ “การลดละพันธะของกิเลส จนกระทั่งหลุดพ้นจากพันธะของกิเลส ได้รับอิสรภาพทางใจ” ด้วยกันทั้งนั้น ทั้งนี้ พระพุทธศาสนามีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย ๒ ประการคือ

- เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนพัฒนาได้

- กระบวนการพัฒนานั้นต้องค่อยเป็นค่อยไป จากจุดเริ่มต้น ใต้เต้าไปจนถึงจุดหมายสูงสุด หรือ “เป้าหมายปลายทาง”

- ในช่วงการพัฒนานั้น ให้ตั้งเป้าสูงสุดไว้ หมายใจว่าจะต้องไปให้ถึง แต่ในขณะที่ยังไม่ถึง ให้ค่อยเติมเต็มเป้าหมายระยะสั้นตามลำดับ อันจักเป็นเงื่อนไขปัจจัยให้ก้าวสูงต่อไป โดยทรงวางเป้าหมาย “นำทาง” ดังนี้

๑. เป้าหมายระดับพื้นฐาน คือความพร้อมด้วยปัจจัยจำเป็นสำหรับดำเนินชีวิต ข้าว ผ้า ยาบ้าน มีความสมบูรณ์ทางด้านเศรษฐกิจ พึ่งตนได้ในทางเศรษฐกิจ ชาวพุทธจะต้องมีคุณธรรมอย่างน้อย ๔ ประการจึงจะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจได้คือ (๑) ขยันทำมาหาเลี้ยงชีพ (๒) รู้จักเก็บออม และใช้จ่ายให้เป็น (๓) คบคนที่เกื้อกูลแก่อาชีพ ไม่คบนักเลงการพนันหรือคนที่มัวในอบายมุข เป็นต้น และ (๔) เป็นอยู่เหมาะสมแก่ฐานะ (อย่าไปเชื่อใครว่า เป็นชาวพุทธต้องอยู่อย่างยากจน)

๒. เป้าหมายระดับสูงขึ้นไปอีก คือแสวงหาความมั่นคงทางจิตใจ ข้อแรกเป็นความพร้อมด้วยวัตถุเครื่องดำเนินชีวิต ข้อสองนี้เป็นความพร้อมทางคุณธรรม หรือ “รวยทางธรรม” คุณสมบัติที่จะทำให้เป็นคนรวยทางธรรม เช่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง มีศีลหรือพฤติกรรมเกื้อกูลสังคม มีจาคะน้ำใจเสียสละ และมีปัญญาเข้าใจโลกและชีวิต

๓. เป้าหมายสูงสุด ระดับผู้ครองเรือนสามารถสัมผัสเป้าหมายระดับนี้ได้เป็นครั้งคราว เช่นมีความเข้าใจโลกและชีวิตระดับหนึ่ง เข้าใจถึงโลกธรรม ๘ ทั้งฝ่ายอิฏฐารมณ์และฝ่ายอนิฏฐารมณ์ แล้วปล่อยวางได้ ไม่ยึดมั่นเกินกว่าเหตุ ส่วนผู้สละโลกีย์โดยสิ้นเชิง จะสามารถบรรลุถึงความดับสนิทแห่ง

กิเลสทั้งปวง จิตวิมุติหลุดพ้นเป็นอิสรภาพโดยสมบูรณ์

ต้องเข้าใจว่า อยู่ในเพศฆราวาส จิตใจอาจเลื่อนชั้นขึ้นไปจนถึงภาวะวิมุติหลุดพ้นได้เช่นกัน
มิใช่จำกัดอยู่เฉพาะในเพศบรรพชิตผู้สละโลกีย์เท่านั้น

สรุปตรงนี้ก็คือ สังคมพุทธที่แท้คนในสังคมต้องตั้งเป้าไว้สูง แล้วพยายามพัฒนาตนให้ก้าวขึ้นไปตามลำดับจากจุดเริ่ม จนถึงจุดหมายปลายทาง เริ่มด้วย มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ-จิตมีคุณธรรม-ดำเนินชีวิตด้วยความปล่อยวาง ตามลำดับ

- สังคมไทยสมัยก่อน มีลักษณะไม่ต่างจากสังคมพุทธสมัยพุทธกาล คือปู่ย่าตายายเราสอนให้ตั้งเป้าหมายไว้สูงๆ แล้วค่อยๆ สร้างค่อยๆ ทำตามลำดับ เพื่อให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยไม่ย่อท้ออุทิศชีวิตทั้งชีวิตเพื่อเป้าหมายนั้น สังเกตดังนี้

๑ เชื่อกันว่าคนเราพัฒนาได้ เชื่อกันว่า คำสอนทางศาสนาก็ดี สมบัติทางสังคมอื่นๆ เช่น วรรณกรรมพื้นบ้าน ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะวัฒนธรรม ของสังคม ตลอดจนสุขภาพจิตคำพังเพย คำสั่งสอนของผู้ผู้มีประสบการณ์ ล้วนเป็นเครื่องช่วยขัดเกลาหล่อหลอมคนในสังคมให้เป็นคนดีได้ จึง “บูรณาการ” ชีวิตทั้งชีวิตกับสิ่งดีงามเหล่านี้ เช่น

- เวลาทำบุญทำทาน ก็ไม่คิดเฉพาะทำทาน หากบูรณาการเอาหลักการทำบุญ (บุญกิริยา) มาให้ครบเลย คือ ทาน ศีล ภาวนา คือในการถวายทานนั้น ไม่ถวายเฉพาะทาน ศีลก็รักษา ภาวนาก็บำเพ็ญ

เวลาจะถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์ จะเปล่งวาจาขอศีล และนั่งสงบฟังพระสวดมนต์ให้พร้อมด้วยพร้อมกันนี้ คือ การทำทาน รักษาศีล และบำเพ็ญภาวนา ในกิจกรรมเดียวกัน

- ในบุญกิริยาแต่ละอย่างแต่ละครั้ง จะตั้งปรารถนาไว้สูง คือเพื่อให้เป็นปัจจัยแห่งนิพพาน (นิพพาน ปัจจัย โทศุ = ขอให้ผลทานอันถวายดีแล้วนี้ จงเป็นปัจจัยแก่พระนฤพานในอนาคตกาลเบื้องหน้า)

- ในบุญกิริยาทุกครั้ง ก่อนจบพิธี จะแผ่เมตตาแก่สรรพสัตว์อันหาประมาณมิได้ ฝึกใจให้กว้างดังกล่าวข้างต้น และเป็นการ “ล้างใจ” ให้บริสุทธิ์สะอาดตามหลักบำเพ็ญภาวนา

๒. โบราณไทยมักสอนอย่าลืมห่วงเป้าหมายสูงส่ง เช่นเวลาสอนลูกหลานมักจะกล่าวว่า ขอให้มีความกว้างดุจพระเวสสันดร ให้มีปัญญาเหมือนพระมโหสถ ให้มีความอดทนเหมือนพระเทมีย์ อะไรเหล่านี้เท่ากับปลูกฝังให้ลูกหลานตั้งเป้าหมายชีวิตไว้สูง และนำเอาบุคคลเหล่านั้นมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต พุดง่าย ๆ ว่าให้สร้าง “ฮีโร่” ประจำใจ หาแบบอย่างในการดำเนินชีวิตให้ได้

(๓) มุ่งเกื้อกูลกันฉันพี่น้อง

- วาระแรกที่ทรงส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนาตรัสเน้นว่า ให้สาวกของพระองค์ออกไปประกาศพรหมจรรย์ (แนวทางดำเนินชีวิตประเสริฐ) แก่คนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์โลก เพื่อ

ประโยชน์สุขแก่มนุษย์และเทวดา แผลตามตัวอักษรก็ว่า พระพุทธศาสนามีได้สอนมนุษย์เท่านั้น หาก
เพื่อแผ่คำสอนไปยังเทวดาด้วย สรุปว่า สรรพสัตว์ในสังสารวัฏนี้ต่างเป็นพี่น้องกัน ร่วมชะตากรรม
เดียวกัน จึงต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

มีพุทธวจนะตรัสไว้ในที่หนึ่งว่า คนเราที่พบปะสมาคมกันในชาตินี้ ผู้ที่ไม่เคยเกิดเป็นญาติ หรือ
เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันมาก่อนไม่มีเลย ทุกคนล้วนเคยเป็นญาติพี่น้องกันมาก่อน

ข้อเท็จจริงจะเป็นตามนี้หรือไม่ คงมิใช่ประเด็น ประเด็นก็คือ การสอนให้รู้สึกอย่างนี้เป็นการ
ปลูกฝังให้คนเรามีความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน และจะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยไม่มีการแบ่งแยก

สำหรับ ผู้ที่มีญาณหยั่งรู้ว่า อีกฝ่ายหนึ่งเป็นลูกหลาน หรือคนรักใคร่ชอบพอกัน ถ้าเห็นอีก
ฝ่ายเปลื้องพลาหรือกำลังจะถล่มทำลายสิ่งไม่ดี ก็อาจมาเตือนสติได้ดุจดังกรณียักษิณีเตือนสาณูสามเณรอลีสสะ
เศรษฐีกับพระอินทร์ เศรษฐีหนุ่มกับหมาอดีตบิดาของตน (ถ้ามีเวลา จะขยายรายละเอียดให้ฟัง
ภายหลัง) แต่ถ้าอีกฝ่ายไม่มีการรับรู้เพียงพอก็เตือนไม่สำเร็จ ดังเทวดาชวนนอนให้หนีสิ่งปฏิฆูลไปอยู่
สวรรค์ นอนว่า สวรรค์ไม่เห็นมีอะไร สู้อยู่ในหลุมคูดึกว่า อายากินเมื่อใดก็มีผู้มาเนรมิตอาหารให้

สังคมไทยมีความรู้สึกทั่วโลกทั้งผองพี่น้องกันสูงจึงมักมีไมตรีจิตต่อต่างชาติต่างศาสนาเป็นพิเศษ
มีคำพูดว่า คนจีนมาจากแผ่นดินใหญ่ ทันที้ที่เหยียบผืนแผ่นดินไทย จะร้องว่า อ๊ะไม่อดตายแล้ว คง
มิได้หมายเพียงว่าผืนแผ่นดินไทยมีทรัพย์ในดินสินในน้ำที่จะแสวงหามาเลี้ยงชีพเท่านั้น หากหมายถึง
คนไทยเจ้าของแผ่นดินเป็นคนเอื้อเฟื้อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลคนต่างถิ่นดุจเดียวกับช่วยญาติพี่น้องของตน
ทั้งนี้ ก็เพราะคนไทยถือว่าทุกคนเป็นพี่น้องกัน

เรามีวัฒนธรรมเรียกคนรุ่นพ่อแม่ ว่าพ่อ แม่ รุ่นลูกบ้านน้ำอาพี่น้อง ว่าบ้านน้ำอาพี่ หรือน้อง ทั้งนี้
เพราะเรามีความรู้สึกว่าบุคคลอื่นเป็นดุจ พ่อแม่ ลูกบ้านน้ำอาพี่น้องเราจริง ๆ

แต่ปัจจุบันนี้ บรรยากาศและความรู้สึกเหล่านี้กำลังจะหายไปคนรอบข้างเรากลายเป็นคน
แปลกหน้ากลายเป็นศัตรูคู่แข่งมากขึ้นทุกที กระทั่งลูกหลาน ก็ไม่เป็นลูกหลาน จึงมีข่าวว่า พ่อช่มชื่นลูก
ลุงปู่ช่มชื่นหลานเกิดขึ้นหนาหู

(๔) ความดีตนก็เอา ประโยชน์เขาก็ช่วยทำ

- มีพุทธวจนะ (ถ้าจำผิดขออภัย) ในแห่งหนึ่งว่า มนุษย์ทุกคนเป็นสหัมมิก (ผู้ปฏิบัติธรรม
ร่วมกัน) เปรียบเหมือนกลุ่มผู้เดินทางกลุ่มใหญ่ ออกจากจุดแรก เดินร่วมทางกันไป เพื่อไปยังจุดหมาย
ปลายทาง ในจำนวนผู้เดินทางนั้น อาจมีทั้งคนที่หนุ่มแน่น แข็งแรง ผู้เต่าผู้แก่ที่ถอยกำลัง หรือเด็กเล็ก ๆ
ที่ยังไม่แข็งแรง ผู้ที่แข็งแรงกว่าก็ควรดูแลผู้ที่ด้อยกำลังกว่า ไม่ใช่ก้าวเดินพรวด ๆ ทิ้งเพื่อนเดินทางไว้
ข้างหลังฉันใดก็ฉันนั้น ในกระบวนการพัฒนาตนเอง ซึ่งเปรียบเสมือนการเดินทางร่วมกันนั้น จะต้อง
ประกอบด้วยบุคคล อย่างน้อย ๓ ฝ่ายคือ

๑. ผู้นำทาง ผู้มีประสบการณ์ในการเดินทาง อันได้แก่พระศาสดา ครูอาจารย์ หรือวิญญูชนผู้
มีประสบการณ์ ผู้เป็นหลักของสังคม

๒. ผู้ร่วมขบวนเดินทางที่มีประสบการณ์มาบ้าง ที่มีผลกำลังมากกว่า อันได้แก่ผู้เคยปฏิบัติธรรมมาบ้าง ได้รับผลแห่งการปฏิบัติมาบ้างบางระดับ พอจะเป็น “พี่เลี้ยง” คนอื่นได้

๓. ผู้เพิ่งจะเดินทาง หรือผู้ด้อยผลกำลัง อันได้แก่ ผู้เริ่มปฏิบัติธรรม ผู้เป็นนวกะอยู่ มองลึกเข้าไประบบ การฝึกฝนภายในกำแพงวัดจะเห็นว่า มีพระศาสดา มีอุปัชฌาย์-อาจารย์ มีภิกษุสามเณรผู้บวชเข้ามาฝึกฝนตน

พระศาสดาจะตรัสบอกแนวทางปฏิบัติ ให้ผู้นั้นไปฝึกปฏิบัติ โดยมีอุปัชฌาย์คอยเฝ้าดูอย่างใกล้ชิดดุจพ่อ และมีอาจารย์คอยช่วยดูแล ดุจพี่หรือพี่เลี้ยง ในหลายกรณีอุปัชฌาย์ และอาจารย์ ยังไม่บรรลุถึงปลายทาง ตนเองยังต้องฝึกฝนตนอยู่ด้วย แต่ขณะเดียวกันก็ดูแลลูกศิษย์ด้วย เปรียบเสมือน “แม่โคกินหญ้าพาลางสายตาเหลือบแลลูกน้อยไปพาลาง” ฉะนั้น

บางครั้งอุปัชฌาย์อาจารย์ตั้งลูกศิษย์ไม่อยู่ หรือสอนศิษย์ไม่สำเร็จ พระศาสดาต้องทรงช่วยเหลือเองก็มีดังกรณีหลานศิษย์พระสังฆรักขิต หรือพระจุฬป็นถก เป็นต้น ทำให้เห็นบรรยากาศของการประพฤติธรรมร่วมกัน (โปรดดูรายละเอียดในเรื่อง พุทธสาวกสาวิกาสัมมัยพุทธกาล ของผู้เขียน)

- ในสังคมไทยเรามีวัฒนธรรมหรือจารีตปฏิบัติว่า ผู้น้อยพึงเคารพนอบน้อมผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์สอนให้มองทุกอย่างเป็นการเรียนรู้ ผู้ใหญ่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

- โดยตรงก็คือสั่งสอนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี อะไรควรทำไม่ควรทำ หน้าที่นี้เป็นของพ่อแม่ ครูอาจารย์และพระสงฆ์ ตลอดจนผู้อาวุโสที่สังคมยอมรับ

- โดยอ้อมคือ ผู้ใหญ่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง เช่น

- สอนลูกหลานไม่ให้เสพยาเสพติด (ดื่มสุราเมรัย สูบบุหรี่ เป็นต้น) ผู้สอนเองทำได้ตามสอนเป็นตัวอย่างให้เขาสำเนียงปฏิบัติตาม

- แสดงคุณธรรมให้ปรากฏเป็นการสอนทางอ้อม เช่นผู้เฒ่าค่านับตักให้ดู เพื่อปลูกฝังกตัญญูกตเวทิต สมเด็จพระเทพฯ ทรงเคารพพระอาจารย์ที่ถวายพระอักษร เพื่อแสดงคารวะต่อ “ครู” ครูกราบเบญจางคประดิษฐ์งาม ๆ หรือพ่อแม่สวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนเป็นตัวอย่างแก่ลูก

พระมหากัสสปะ ถือธุดงค์ ฟังปาติโมกข์ทุกกึ่งเดือน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่คนรุ่นหลัง

รัชกาลที่ ๕ ก่อนเสด็จประพาสยุโรป ทรงให้ปฏิญาณแก่พระสงฆ์อันมีสมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประมุข เมื่อเสด็จกลับมาได้ประกาศความบริสุทธิ์แห่งพระราชปฏิญาณนั้นอีกครั้ง นี่คือการทำพระองค์ให้เป็นชาวพุทธตัวอย่าง

(๕) พฤติกรรมตรวจสอบได้

- แน่นนอนพระธรรมของพระพุทธองค์เป็น เอหิภิกขุสิกขา = ทำทนายให้ตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพราะในคำสอนที่อยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ตรง มิใช่การคาดเดาเอา การตรัสรู้ธรรมของพระพุทธองค์

ตรัสรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ รู้เห็นด้วยญาณปัญญา จนหมดความสงสัยโดยสิ้นเชิง สิ่งที่ทรงบอกว่าเป็นทางเสื่อม ถ้าปฏิบัติตามก็เสื่อมจริง สิ่งที่ทรงบอกว่าเป็นทางแห่งความเจริญ ถ้าปฏิบัติตามก็เจริญจริง ๆ ไม่มีใครคัดค้านได้

- พระพุทธองค์ตรัสว่าไม่มีการตรวจสอบอะไรจะมีประสิทธิภาพเท่ากับการตรวจสอบตนเอง เพราะในส่วนลึกจริง ๆ คนเราย่อมรู้ตัวเองดีกว่าคนอื่น เครื่องมือที่จะช่วยให้การตรวจสอบตนเองออกมาตรงตามความเป็นจริง ก็คือ สัจจะ ผู้นั้นจะต้องซื่อสัตย์ต่อตัวเอง ซื่อสัตย์ต่อความจริง ไม่บิดเบือน

- เพราะฉะนั้นในกระบวนการวัดผลจึงมักจะเอ่ยถึงว่า การกระทำต่าง ๆ นั้น “ตนเองดีเตียนตนได้หรือไม่” ถ้าลึก ๆ แล้วตนเองก็ขยี้ขย้างตัวเอง ให้เชื่อแน่ว่า การกระทำนั้น ๆ ไม่ได้

หลักคำสอนส่วนใหญ่จึงทรงเน้นให้วิพากษ์ตนเอง ตรวจสอบตนเอง เช่นสอนว่า

“ตนพึงโจทก์ตนเองด้วยตนเอง ตนพึงพิจารณาตนเองด้วยตนเอง”

“ความบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์เป็นเรื่องเฉพาะตัว คนอื่นจะทำให้คนอื่นบริสุทธิ์มิได้”

“สอนเขาอย่างไร ฟังทำตนอย่างนั้น ฝึกตนได้แล้ว จึงควรฝึกผู้อื่น เพราะตนเองฝึกตนเองได้ยากยิ่ง”

“บัณฑิตพึงตั้งตนในคุณธรรมอันสมควรก่อนค่อยสอนคนอื่นทำได้อย่างนี้จึงจะไม่มัวหมอง”

- การตรวจตราตัวเองเป็นมาตรการหนึ่ง แต่องค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งคือ คำวิพากษ์ของวิญญูชน วิญญูชนยอมรับ หรือไม่ เพราะฉะนั้น ท่าทีของชาวพุทธที่แท้จะต้องยินดีรับฟังความคิดเห็นของผู้รู้อื่น ๆ ด้วย แม้ว่าสิ่งนั้นจะคิดว่าดีที่สุดแล้ว ถูกต้องที่สุดแล้วก็ตาม บุคคลอย่างพระพุทธเจ้าทรงทำพระองค์ให้เป็นตัวอย่าง ดังครั้งหนึ่ง ทรงปวารณาท่ามกลางสงฆ์ว่า ถ้าสงฆ์เห็น ได้ยิน หรือรังเกียจว่า กายกรรม วจีกรรม มโนกรรมใด ๆ ของพระองค์ไม่เหมาะไม่ควร ให้ตักเตือนได้

ตัวอย่างนี้สื่อความอย่างน้อย ๒ ประการคือ

(๑) พระพุทธองค์ไม่จำเป็นต้องปวารณาพระองค์ให้สงฆ์ตักเตือน เพราะเป็นที่รู้และยอมรับแล้วว่าพระพุทธองค์ทรงบริสุทธิ์ด้วยไตรทวาร ไม่มีสิ่งใด ๆ ฟังตำหนิได้

(๒) แต่ที่ทรงปวารณาเช่นนั้น เพื่อวางแบบอย่างในสังคมพุทธของพระองค์ ว่าต่อไปภายหน้าผู้เป็นหัวหน้า จะต้องร่วมอยู่ในกระบวนการตรวจสอบด้วย ไม่มียกเว้น เมื่อมีการตรวจสอบผู้นำ หรือหัวหน้าแล้วพบว่ามีความบริสุทธิ์ในทุกกรณี ย่อมจะก่อเกิดศรัทธาปสาทะ และสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้น้อยเป็นอย่างยิ่ง

(สังคมพุทธไม่มีภาษิตว่า All are born equal; some are more equal than the others ดังใน Animal Farm)

(๓) ระบบทดสอบกันได้ อันเรียกว่า ปวารณา นี้ ช่วยให้การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคมเป็นไปอย่างสงบ ราบรื่น อยู่กันฉันมิตรไมตรี โอกาสที่ความผิดพลาด เสียหายแก่ส่วนรวมก็ จะไม่เกิดขึ้นได้โดยง่าย เพราะการตรวจสอบอยู่เสมอ

(๔) ในบางกรณีในสังคมชาวบ้านชาวเมือง ถ้าเกิดเหตุการณ์ไม่ปกติขึ้น เช่นฝนแล้งติดต่อกันเกิดโรคร้ายขึ้น ประชาชนภายใต้การปกครองของพระราชาในสมัยนั้น จะยกพวกกันมาร้องทุกข์ต่อผู้ปกครองว่าผู้ปกครองได้ปกครองประเทศชาติโดยยุติธรรม หรือไม่ ทำไมจึงเกิดเหตุร้ายขึ้น ผู้ปกครองจะตรวจสอบพฤติกรรมของตนเอง ถ้าเห็นว่าบกพร่องก็ยอมรับและแก้ไข ถ้าไม่เห็นความบกพร่องก็จะประกาศความบริสุทธิ์ของตน และหาสาเหตุแห่งภัยพิบัติในด้านอื่นต่อไป นี่ก็แสดงถึงการเห็นความสำคัญของระบบตรวจสอบ

สังคมไทยในอดีต ให้ความสำคัญแก่ระบบการตรวจสอบและควบคุมจริยธรรมของสังคมโดยผ่านทาง

- จารีต เช่น ลัทธิผีสงฆ์ เช่นผีปู่ตา ผีบ้านผีเรือน เกิดอะไรขึ้นให้หันมาสำรวจตนว่าตนผิดต่อผีเหล่านั้นหรือเปล่า ถ้าผิดจะได้ขอขมา แก้ไขพฤติกรรม

- ประเพณีเช่นการขนทรายเข้าวัด เพื่อแก้ไขการกระทำอันอาจละเมิดศีลข้อสอง

- ประเพณีลอยกระทง เพื่อขอขมาความผิดต่อน้ำที่ยังชีพ ปัจจุบัน ขยายไปถึงความเห็นความสำคัญของนิเวศวิทยา

- ชาวบ้านตรวจสอบพระ พระตรวจสอบชาวบ้าน ต่างอาศัยกันและกันบนพื้นฐานของเมตตา กรุณาสมัยก่อนแล้วว่า ถ้าพระเทศน์ไม่ถูก ชาวบ้านผู้เป็นบัณฑิตจะท้วงติง แต่ท้วงติงด้วยท่าทีผู้รู้ที่มีเมตตา มิใช่หักหน้าให้อาย พระก็จะได้ปรับปรุงตัวในภายหลัง

- ในพระราชสำนักมีพระราชประเพณีอย่างหนึ่งคือ “พระราชปุจฉา” ในหลวงจะคิดคำถามในแง่ธรรมะขึ้นมาแล้วพระราชทานแก่พระสงฆ์ ให้ช่วยกันอธิบาย พระสงฆ์ก็จะไปค้นพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา มาอธิบายให้ในหลวงฟัง เป็นวิธีการให้การศึกษาแก่พระสงฆ์ทางอ้อมหรือวิธีการผลักดันให้พระสงฆ์สนใจศึกษาพระศาสนาและวิธีถ่ายทอดพระธรรม

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ต่อมาจึงมีพระราชประเพณีนิมนต์พระผู้ใหญ่ไปถวายพระธรรมเทศนา “มงคลวิเสสกถา” ปีละครั้ง นำแปลก็คือ ในการถวายพระธรรมเทศนาแต่ละครั้ง พระผู้เทศน์จะต้อง “สอน” พระเจ้าอยู่หัวในด้านรัฐประศาสนโยบาย และวิเทโศบายด้วย คือพระจะต้องไปค้นคว้าพระไตรปิฎก แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการปกครองประเทศ และนโยบายเกี่ยวกับต่างประเทศด้วย โดยอ้างหลักธรรมที่พระพุทธเจ้า หรือวิธีการที่พระพุทธเจ้าทรงกระทำในอดีต

ไม่ต้องสงสัยนี่คือวิธีการกระตุ้นให้พระหาทางประยุกต์พระธรรมคำสอนให้ทันสมัย และมีเทคนิควิธีนำเสนอที่มีประสิทธิภาพ

สังคมพุทธไทยสมัยก่อนให้ความสำคัญแก่ระบบตรวจสอบควบคุมกันและกันเป็นระบบอย่างนี้ เราจึงมีมรดกทางศาสนาและวัฒนธรรมที่งดงามตกทอดมาถึงพวกเราในปัจจุบัน

□□□□□

สังคมอุดมคติ*

...ธานีทร์ ลียาภาศ**

ได้รับจดหมายคุณแล้ว เสียใจด้วยกับธุรกิจที่ล้มเลิกไป

ผมเข้าใจที่คุณรู้สึกผิดหวังกับสังคมไทย จนคิดจะอพยพครอบครัวหนีบ้านเกิดเมืองนอน
อย่าเพิ่งสิ้นหวังขนาดนั้นเลย ผมยังอยากจะเชื่อว่า อนาคตจะดีขึ้นได้

“ไอ้ที่คุณว่ามานะ มันอุดมคติ ในชีวิตจริงมันทำไม่ได้หรอก”

ดูเหมือนจะเป็นประโยคสามัญประจำบ้าน ที่คุณและใครๆ ชอบพูด

ทำให้ผมนึกถึงคำของ ดร.ป๋วยว่า สิ่งที่ดีนั้นปฏิบัติยาก ไม่ใช่ปฏิบัติไม่ได้ สิ่งที่ดีนั้น
จะปฏิบัติให้ง่ายสักปานใด ก็ดีขึ้นไม่ได้

เพราะฉะนั้น สิ่งที่คุณมองว่าเป็น “อุดมคติ” และแผลงนัยว่า เป็นความฝันที่ไกลเกิน
เอื้อม ไม่อาจเป็นจริงได้ ก็เหมือนบอกตัวเองให้จำนนต่อสภาพที่ไม่เป็นอุดมคติ ซึ่งแน่นอนว่า
จะต้องขำแย้

แล้วการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ยังไง ถ้าเราอมรับสภาพที่เป็นอยู่ แล้วก็อยู่ไปวันๆ

ที่คุณบอกว่า

“ผมแค่อยากมีอาชีพสุจริต มีครอบครัวที่ผาสุก ไม่เป็นภาระของสังคม ทำประโยชน์ให้
ผู้อื่น ได้บ้าง...ก็เท่านั้น”

ก็น่าจะนับเป็นอุดมคติได้เหมือนกันนะ มันไม่ใช่อะไรที่พิสดารเลย แท้จริงก็คือ หลัก
การที่เรายึดมั่น มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีวิธีการที่ต้องต้องเพื่อไปสู่เป้าหมาย ก็เท่านั้น

ไม่ยากเกินกว่าจะทำให้เป็นจริง

แต่ก็ไม่ง่าย ถ้าไม่มั่นคง แน่วแน่ในหลักการ

มีปัจจัยมากมายเข้าชวนให้เราทำผิด มีเงื่อนไขเยอะแยะยั่วยุให้ประพฤตินิชอบ

ยังไงก็ตาม ผมอยากจะขำว่า การมีอุดมคติ ไม่ใช่สิ่งที่ทำให้เรากลายเป็นตัวประหลาด

ในสังคมไปแน่ๆ

* เรียบเรียงจาก วิดีโอประกอบการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สนใจโทร.๕๕๗ ๑๐๗๒

** ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

คุณเคยบอกเสมอว่า “ตัวเราต้องเอาให้รอดเสียก่อน ถึงค่อยไปคิดช่วยคนอื่น”

ผมคงต้องขอเถียง

นี่ละมั้ง ที่ทำให้เราพากัน “รักษาตัวรอดเป็นยอดดี” เพราะเราใส่ใจที่จะเอาตัวเราให้รอด และบางทีก็เผื่อเผื่อให้รอดยาวไปถึงลูกถึงหลาน ทำให้เรารู้สึกธุระไม่ใช้กับสังคม และส่วนรวม

การเอาตัวให้รอด เหมือนเป็นการเอาตัวเองออกมาจากความเป็นความตายของสังคม เลยพาลจะลืม...เหมือนว่าเราไม่ได้เป็นสมาชิกของสังคมนั้น

บางคน เอาไว้ใช้เป็นข้ออ้างกับตัวเอง ว่าแบ่งปันแก่สังคมไม่ได้ เพราะยังสะสมความมั่งคั่งไม่พอ

ผมเชื่อว่าคุณเห็นด้วยกับผมว่า ทำความดีไม่ต้องรอโอกาส ทำประโยชน์แก่สังคมไม่ต้องรอเวลาหรอก จริงมั๊ย

“วุ่นวายไป ก็เหนื่อยเปล่า ดีไม่ดี เตือดร้อน ถูกเพ่งเล็งอีกต่างหาก”

มีเยอะ ที่คิดอย่างนี้

แต่ผมว่า เมื่อเราผ่านประสบการณ์ความเสียหายยับเยินกันมามากแล้ว เพียงเพราะคนหยิบมือเดียว ที่กุมอำนาจการเมือง และเศรษฐกิจ ก็น่าจะถึงเวลาเสียที่ ที่เราจะต้องกล้าตั้งคำถาม กล้าสงสัย กล้าเปล่งเสียง กล้าสนับสนุนคนดี กล้าปฏิเสธคนไม่ดี

พลังเกิดขึ้นจากศรัทธา...ศรัทธาต่อความถูกต้อง ดีงาม

เราต้องเชื่อเสียก่อนว่าสังคมมีโอกาสจะดีขึ้น ความชอบธรรมมีโอกาสนจะปรากฏเป็นรูปธรรม เราก็จะมีแรง ผลักดันให้ทุกอย่างเป็นไปได้จริง ๆ

อยากให้คุณเป็นอีกหนึ่งแรง ที่จะร่วมกับผมในเรื่องนี้ แม้ว่า คุณจะเจออะไรมา มาก จนแทบจะหมดเรี่ยวแรงแล้วก็ตาม

ผมเข้าใจที่คุณบ่น... “...เบื่อ มันไม่มีวันดีขึ้นได้หรอก ประเทศเรา ธรรมรัง ธรรมรัฐ ก็แค่คำท่องบ่นของยุคสมัย”

ผมเห็นใจที่คุณหมดศรัทธา

ผมเองก็สิ้นหวังในบางครั้ง

แต่นอนหลับแล้วตื่นขึ้นมา ก็สามรถจะหวังได้ใหม่ เริ่มด้วยการจำกัดขอบเขตความหวังของเราให้แคบลงแค่หน่วยงานของเรา ตัวเรา ครอบครัวเรา ทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ทำไมจะหวังผลไม่ได้

และเรื่องของธรรมรัฐ ธรรมภิบาล หรือที่ราชการเรียกว่า การบริหารกิจการบ้านเมือง

อะไร ที่ไหน เมื่อไร

พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ ” ซึ่งสำนักงาน ก.พ.ได้รับมอบหมายให้จัดการประชุม โดยได้เชิญผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มที่เมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 77 คน ประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง เลขาธิการพรรคการเมือง รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้บริหารภาครัฐกิจ เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2544 ณ ดิกลสันติโมเดิร์น ทำเนียบรัฐบาล

เมื่อวันจันทร์ที่ 3 กันยายน 2544
 คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ.
 ร่วมสนทนาในรายการ “บ่ายนี้มีคำตอบ” ทาง
 สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ในประเด็น
 “โครงการพัฒนาข้าราชการที่เกษียณอายุ
 ก่อนกำหนด” โดยมี นายวิสาร ดิลกวานิช และ
 นางสาวสุนทรีย์ อัดตสุข ดำเนินรายการ

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ
 สำนักงาน ก.พ. ร่วมกับสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา

มูลนิธิเด็มน้ำใจให้สังคม และสถาบันราชภัฏจังหวัดลำปาง จัดการประชุมสัมมนา “การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม
 ทางสังคมเพื่อการปฏิรูประบบราชการ” ที่จังหวัดลำปาง โดยครั้งนี้ มีประชาชนจากอำเภอวังเหนือ อำเภอแจ้ห่ม อำเภอ
 เมืองปาน และอำเภอดำรงวัฒนา ร่วมแสดงความคิดเห็นในการปฏิรูประบบราชการจำนวน 80 คน เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2544

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 20 กันยายน 2544
 คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ.
 มอบรางวัลและถ่ายภาพร่วมกับนิสิต
 นักศึกษา ที่ชนะการประกวดบทโฆษณาทาง
 โทรทัศน์ (Story Board) ในโครงการ
 ประเทศไทยใสสะอาด ณ สถาบันพัฒนา
 ข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. จังหวัด
 นนทบุรี โดยผู้ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1
 มี 2 ทีม คือทีมจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และ
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 คือทีมจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พิเศษในการประชุมสัมมนาและระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือทางประชาสังคมเพื่อปฏิรูประบบราชการ เรื่อง “ข้าราชการไทยหัวใจประชาชน : อนาคตและความหวังในการปฏิรูประบบราชการ” ณ อาคารภูพานเพลส สถาบันราชภัฏสกลนคร

และในวันเดียวกันนี้ คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขานุการ ก.พ. เป็นประธานในพิธีเปิดการฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ” (P.S.O.) และบรรยายพิเศษเรื่อง “มิติใหม่การปฏิรูประบบราชการไทย” ให้กับหน่วยงานราชการต่าง ๆ ณ โรงแรมสกลแกรนด์พาลัส

การฝึกอบรมครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และเสนอแนะแนวทางที่จะช่วยยกระดับมาตรฐานการให้บริการของภาครัฐภายใต้ระบบมาตรฐานสากลของประเทศไทย

ด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐแล้ว ยังมุ่งเน้นนโยบายการปรับปรุงระบบบริหารราชการ และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่กันไป

เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2544 คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่สนับสนุนและติดตามการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี(คณะกรรมการ ป.ท.) และสำนักงาน ก.พ. จัดงานแถลงข่าวเปิดตัววารคดีโทรทัศน์ชุด “คนดีของแผ่นดิน” และส่งมอบเทปวีดิทัศน์ ให้แก่สถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ โดย คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ. เป็นผู้มอบให้แก่ ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะประธานกรรมการ ป.ท. เพื่อส่งมอบต่อให้แก่ตัวแทนจากสถานีโทรทัศน์ เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมให้ประชาชนร่วมกันต่อต้านการทุจริตประพฤตินิষอบ และส่งเสริมให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต

จากนั้น ถ่ายภาพร่วมกับข้าราชการพลเรือนและลูกจ้างประจำดีเด่นของปี พ.ศ. 2543 จำนวน 20 คน ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนของข้าราชการที่ประพฤติตนเป็นข้าราชการที่ดี

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ. นำผู้ผ่านการฝึกอบรมนักบริหารระดับสูง หลักสูตรที่ 1 (นบส.1) รุ่นที่ 30-35 จำนวน 337 คน เข้ารับมอบประกาศนียบัตร และเข็มเครื่องหมายวิทยฐานะจากนายปองพล อดิเรกสาร รองนายกรัฐมนตรี ในกรณี นายปองพล อดิเรกสาร ได้ให้โอวาทเพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางในการบริหารราชการ ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2544

คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์ เลขาธิการ ก.พ. พร้อมคณะเดินทางเข้าร่วมการประชุม ก.พ. อาเซียน (ACCSM) ครั้งที่ 11 ระหว่างวันที่ 16 - 18 ตุลาคม 2544 ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม ประเด็นของการประชุม ก.พ.อาเซียน ครั้งนี้ คือ “ASEAN Civil Services for Dynamic and Sustainable Development” โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนจากประเทศสมาชิกของอาเซียน คือ เลขาธิการ ก.พ./หัวหน้าส่วนราชการ ก.พ. และผู้แทนแต่ละประเทศ จำนวน 4- 6 คน ผู้แทนจาก ASEAN Secretariat และผู้แทนจาก dialogue countries 15 ประเทศ รวมทั้งผู้แทนจากหน่วยงานระหว่างประเทศ และ NGO

และสังคมที่ดี ก็ไม่ใช่อะไรที่มหัศจรรย์พันลึก มันก็คือจิตสำนึกของเรานั้นแหละ

อย่างที่พูดกันถึงหลักนิติธรรม ถ้ามว่า เราจะอยู่ในสังคมที่กฎหมายเป็นกฎหมาย หรือสังคมที่ทุกคนพยายามหาช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อเอาเปรียบกัน

เราพอใจที่กฎหมายออกมาเอื้อประโยชน์แก่เรา ไม่สนใจว่าอาจจะไม่เป็นธรรมแก่คนบางกลุ่ม แล้วถ้ากลับกัน.....คือ เราเป็นฝ่ายเสียประโยชน์ล่ะ

หรืออย่างหลักคุณธรรม เราจะแข่งกันซื้อตำแหน่ง วิ่งเด่นเป็นใหญ่เพื่อไปเอาคืน แบบนี้ไปเรื่อย ๆ อย่างนั้นหรือ

เราชิงชังการใช้เส้นสายของคนอื่น แต่เมื่อถึงคราวของเรา เราเองก็เสาะหาคนรู้จักเพื่อฝากฝังด้วยหรือเปล่า

ต้องไม่ใช่

ชีวิตของเรา และลูกหลานเรา ต้องไม่วนเวียนอยู่ในวงจรของการเอาเปรียบ และการหาประโยชน์ซึ่งกันและกันแบบนี้

คุณคงเจ็บปวดมากสินะ “ไม่เห็นมีใครแสดงความรับผิดชอบอะไรเลย กับความล้มเหลวในบ้านเมือง”

ผมเห็นด้วย แต่ผมก็ยังดีใจ ที่คุณยังรับผิดชอบต่อพนักงานของคุณในยามที่ธุรกิจพังพาบ มันเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี

ก่อนจะไปถึงสิบ ต้องเริ่มด้วยหนึ่ง สอง สาม ไม่ใช่หรือ

และที่บอก “ชนชั้นนำในสังคมร่วมกันหาประโยชน์ ไม่มีใครตรวจสอบ”

ก็เรานั้นแหละ ที่จะต้องตรวจสอบ แสดงออก มีส่วนร่วม เป็นปากเป็นเสียง ใช้สิทธิ ใช้เสียง

ผมว่า เราผ่านมาแล้วนะ ยุคที่ผู้คนทอดธุระ ปล่อยทุกอย่างไปตามยถากรรม เพราะฉะนั้นผมจึงไม่อยากเห็นคุณทิ้งแผ่นดิน ปล่อยบ้านเมืองให้เป็นเรื่องของคนอื่น

วันนี้ต้องไม่เหมือนเมื่อวาน เราจะไม่เพิกเฉยอีกต่อไป เพราะเราและสังคม แยกส่วนกันไม่ได้

เราต้องการชีวิตที่ดีขึ้น นั่นหมายถึงสังคมจะต้องดีขึ้นด้วย สังคมจะดีขึ้นได้ ก็ต้องอาศัยการร่วมแรงของคนในสังคม ไม่มีประโยชน์ที่จะบ่นไปวัน ๆ แล้วก็นั่งอมมืออเท้า

ช่วยกันตรวจสอบ ให้ทุกอย่างโปร่งใส ควบคุมให้การใช้เงินภาษีของเราเป็นไปอย่างคุ้มค่า

ผมเองก็พยายามรีบเรียน จนจบได้เร็วขนาดนี้ ก็เพราะคำนึงถึงความคุ้มค่าเช่นกัน ไม่อยากจะรับทุนยืดเยื้อยาวนาน ประเทศชาติยิ่งยากจน และเราเองก็กลัวฝรั่งจะครอบงำความคิดด้วย

เขายังว่าผู้นำในสังคมเดินตามกันฝรั่งกันเป็นแถว แล้วยังถือถือดีว่า ระบบความคิดของตัวเองยังเหนือเป็นอินเตอร์เองต่างหาก ไม่ได้ถูกชี้นำสักหน่อย

ช่างเขาเถอะ ไม่แก้ตัวยาก บางที่ต้องปล่อยไป

แต่สำหรับผมยังระมัดระวังอยู่ กลัวตัวเองจะเผลอไปกับสถานการณ์ จึงยังสองจิตสองใจอยู่กับการเรียนต่อต่ออีกเตอร์

เรียนมากกลัวจะกลายเป็นทาสทฤษฎี กลัวจะฝันเป็น technical terms เป็น module กลัวจะมองโลกแบบ unrealistic แบบว่าหนึ่งบวกหนึ่งต้องเป็นสองเสมอ

จะบอกว่าอยากจะรีบกลับไปทำประโยชน์ให้ประเทศชาติ ก็ฟังดูจะเป็นพระเอกเกินไปหน่อย

แต่จริงๆ แล้ว ประเทศชาติย่อมจะได้ประโยชน์จากผมแน่ๆ เพราะเราทุกคนต่างมีคุณค่าในตัวเอง ทุกๆคนในสังคมต่างมีศักยภาพในการสร้างสรรค์ด้วยกันทั้งนั้น ถ้ารู้จักใช้ รวมทั้ง ศักยภาพที่จะรับมือต่อชะตากรรมของบ้านเมืองด้วย ถ้ารู้จักแสดงออก

เราและสังคมแยกส่วนกันไม่ได้

และสังคมอุดมคติ ก็ไม่ใช่สิ่งที่เป็นไปได้...

เสียงโทรศัพท์ดังขึ้น ชายหนุ่มวางปากกาที่เขียนจดหมายค้างอยู่ เอื้อมมือไปรับสาย “ฮัลโล” สำเนียงเปลี่ยนไป เมื่อได้ยินเสียงตอบ “อ้อ หัวดีศรีรับพ่อ พ่อสบายดีหรือเปล่า...”

“ครับ...” ตามมาอีกหลายครั้ง ตลอดการสนทนากับบิดา แล้วในที่สุด เขาก็ขัดจังหวะ

“พ่อครับ” หยุดเหมือนจะไตร่ตรอง แล้วพูดต่อ “...ผมคิดว่า ผมจะไม่เรียนต่อแล้วละครับ...ผมจะกลับเมืองไทย”

□□□□□

คู่มือใหม่ของข้าราชการ

การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม

คู่มือใหม่ของข้าราชการ การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม เป็นหนังสือประกอบภาพที่สำนักงาน ก.พ. ได้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการช่วย ข้าราชการในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยม เพื่อให้เป็นข้าราชการที่ดี มี เกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน สามารถปฏิบัติราชการ ตามบทบาทภารกิจใหม่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสนองพระราชปณิธาน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ได้ทรงครอง แผ่แผ่นดินโดยธรรมมาโดยตลอด

สำหรับในครั้งนี้ ขอเสนอ

ขอ
ความสามารถในการใจ
คอมพิวตอร์

๑๑.๑ ฝึกฝนใช้เชี่ยวชาญ - ไม้วิชาญขาดความรู้

ต้องสามารถใช้คอมพิวเตอร์ทำงานได้ และหมั่นศึกษาวิวัฒนาการในหลายๆ
วงคอมพิวเตอร์อยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

๑๑.๒ คู่มต่ำช่วยการใช้ - ไม้เก็บไว้ประทับตั่ง

ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานในคู่มต่ำ ไม้ใช้มีใ้ใ้ใ้ใ้ แต่ใ้ใ้ใ้ใ้

๑๑.๓ ถนนผู้ใช้ยั้วระวัง - ไม่ถึงยังใช้แยกซัก

ใช้เดีร็อบมือเดีร็อบใช้ของทางราชการอย่างถนนถนน ไม่นีเกิดคความเสีงนาก
ไน่นมือนกับถนนใช้ของตนเอง

๑๑.๔ บำรุงแสะรักษา - ไม่เรียกตาแก่ของใหม่

หมั้นบำรุงรักษาเดีร็อบใช้ของทางราชการไน้ใหม่ และใช้การได้อืออยู่เสมอ
เมื่อเสีงก็รับซ่อมแซม อย่าปล่องกึ่งไฉฉนใช้การไมไ้

มูม

“เพื่อนมูมลากร”

ทป.*

พี่คะ ..กฎฯ เลื่อนขึ้นเงินเดือนฉบับใหม่ ทำไมไม่มีฉบับที่คะ..... ก.พ. สีมหรือเปล่า?
...กฎ ก.พ. ที่ยกเลิกกฎ 24 เป็นฉบับที่เท่าไรคะ? ไม่มีฉบับที่หรือคะ?
..... ยังงี้ก็เรียกยากชิคะ.....ทำไมไม่เรียกแบบเดิม?.....

คำถามปนคำบ่นข้างบนเป็นคำถามยอดฮิตที่มาพร้อม ๆ กับคำถามเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ภายหลังจากที่ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขึ้นเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔

ก็ต้องบอกว่า เรื่องนี้ ก.พ. ไม่ได้กำหนดเอง

แต่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเห็นชอบกับแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชื่อกฎกระทรวง ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอให้พิจารณาที่มาของเรื่องนี้มาจากปัญหาการกำหนดชื่อของกฎกระทรวงในกรณีของการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งตามแนวปฏิบัติเดิมจะใช้ว่า “กฎกระทรวง ฉบับที่ (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๕๔๓” ซึ่งไม่อาจทราบได้เลยว่าเป็นการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการใด จนกว่าจะพิจารณาในเนื้อหา รวมทั้งหากจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมการแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการนั้นต่อไปอีกหลายครั้งแล้ว กฎกระทรวงเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการของหน่วยงานนั้นจะกระจัดกระจายอยู่หลายแห่งตามฉบับการออกกฎกระทรวง ซึ่งจะมีแต่ตัวเลขเรียงไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้ว่าฉบับใดแก้ไขฉบับใด ปัญหาชื่อกฎกระทรวงนี้เป็นปัญหาของกฎกระทรวงเรื่องอื่น ๆ ด้วยที่จะใช้อย่างไรให้เกิดความเหมาะสม และทราบเนื้อหาเพื่อความสะดวกในการตรวจค้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) จึงได้พิจารณาและเห็นควรวางรูป

แบบกฎกระทรวง ดังนี้

๑. ควรกำหนดรูปแบบกฎกระทรวงให้มีชื่อที่แสดงเนื้อหาสาระ ให้เป็นไปในลักษณะเดียวกับกฎหมายในรูปแบบอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา

๒. เมื่อได้กำหนดชื่อที่เป็นเนื้อหาสาระของกฎกระทรวงไว้แล้ว กฎกระทรวงแต่ละฉบับจึงมีเนื้อหาสาระเป็นเอกเทศจากกัน และไม่ควรระบุฉบับที่ของกฎกระทรวงเรียงลำดับต่อเนื่องกันไปดังที่ปฏิบัติอยู่เดิม เพราะฉบับที่ของกฎกระทรวงในลักษณะดังกล่าวจะไม่มีความสัมพันธ์กับชื่อที่แสดงเนื้อหาสาระของกฎกระทรวงแต่ละฉบับอีกต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงควรใช้ระบบเดียวกับพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกา โดยถือว่ากฎกระทรวงที่มีการระบุชื่อเนื้อหาสาระในเรื่องใดไว้เป็นครั้งแรกเป็นฉบับที่หนึ่ง และหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันนั้นต่อไปก็จะเป็นฉบับที่สอง ฉบับที่สาม ฯลฯ ตามลำดับ ทั้งนี้ โดยไม่ต้องระบุว่า เป็นกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายใดในชื่อของกฎกระทรวง เพราะทำให้ชื่อกฎกระทรวงยาวมาก และได้มีการอ้างอิงไว้ในอารัมภบทอยู่แล้ว และจะเป็นการสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาที่ถือปฏิบัติอยู่

๓. โดยปกติกฎกระทรวงฉบับหนึ่งควรจะกำหนดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่มีบทมาตราใดของพระราชบัญญัติให้อำนาจออกกฎกระทรวงในเรื่องนั้นไว้ และการใช้ชื่อของกฎกระทรวงให้ใช้ตรงกับเนื้อหาสาระที่กำหนดในกฎกระทรวงนั้น แต่ถ้ากรณีที่หลายเรื่องมีความสัมพันธ์กันสมควรที่จะนำมากำหนดรวมไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้อ่านกฎกระทรวงเกิดความเข้าใจได้ง่ายในความเชื่อมโยงกัน แม้ว่าจะมีฐานที่มาในการให้ออกกฎกระทรวงจากหลายมาตราในพระราชบัญญัตินั้น ก็อาจนำมากำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับเดียวกันได้ และในกรณีเช่นนี้การใช้ชื่อกฎกระทรวงควรให้มีความหมายครอบคลุมทุกเรื่องที่อยู่ในเนื้อหาสาระ แต่ต้องให้มีความสะดวกในการอ้างอิงชื่อกฎกระทรวงนั้น และให้มีความยืดหยุ่นเพียงพอในการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของกฎกระทรวงนั้นในภายหลังด้วย และในการแก้ไขเพิ่มเติมภายหลัง แม้จะแก้ไขเพียงบางเรื่องอันมีฐานที่มาเพียงบางมาตรา ก็ให้ใช้ชื่อกฎกระทรวงตามฉบับที่หนึ่ง เพื่อคงความเป็นกฎกระทรวงฉบับเดียวกันไว้

จากมติคณะรัฐมนตรีและเหตุผลดังกล่าว กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนชั้นเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนได้รับเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ จึงมีชื่อเช่นนั้น เพราะทั้ง ๒ ฉบับ ออกมาโดยยกเลิกกฎ ก.พ. เดิม ไม่ใช่การแก้ไข เลยถือเป็นฉบับแรก

ทั้ง ๒ ฉบับ ในระยะแรกๆ อาจจะมีเสียงบ่นกันมาก แต่เชื่อว่าตอนนี้คงจะคุ้นเคยกันแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพราะจากกฎ ก.พ. ฉบับนี้ มีเรื่องให้เพื่อบุคลากรต้องเกี่ยวข้องและพูดถึงกันมากมาย

และต่อไป หากมีการแก้ไขกฎ ก.พ. ฉบับนี้ จะเป็น “กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช” “กฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช” ถึงตอนนั้น จะเห็นว่าการเรียกชื่อแบบใหม่นี้ดีกว่าแบบเดิมจริง ๆ

สำหรับ กฎ ก.พ. เรื่องอื่น ๆ ที่มีอยู่เดิม หากมีการแก้ไขเพิ่มเติม ก็จะมีชื่อตามรูปแบบเดิมไปก่อน ยกเว้นมีการยกเลิกและกำหนดใหม่เช่นเดียวกับ ๒ ฉบับนี้ จึงจะใช้ชื่อตามรูปแบบใหม่อย่างที่บอกข้างต้น คำถามปนคำบ่นดังกล่าวมาพร้อมกับคำถามอื่น ๆ ที่เป็นปัญหากันมากไม่ใช่เรื่องของกฎ ก.พ. ทั้ง ๒ ฉบับโดยตรง แต่ก็มีเหตุมาจากกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ นั่นก็คือเรื่องการเลื่อนตำแหน่ง

การเลื่อนตำแหน่งในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราเงินเดือน แยกได้เป็น 2 กรณี

๑. การเลื่อนตำแหน่งผู้ที่ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำของอันดับเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่จะเลื่อนขั้นแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นโดยไม่เปลี่ยนสายงาน

กรณีนี้ไม่เป็นปัญหานัก หากเงินเดือนถึงขั้นต่ำของระดับตำแหน่งที่จะเลื่อนแล้วและมีคุณสมบัติอื่น ๆ ครบ อาจพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้ได้ตามวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

๒. การเลื่อนตำแหน่งในกรณีที่ ก.พ. กำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของผู้ที่จะเลื่อนขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นไว้ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๓ ลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๖

กรณีนี้ เมื่อระบบการเลื่อนขั้นเงินเดือนเปลี่ยนไปเป็นปีละ ๒ ครั้ง ทำให้สงสัยกันว่า จะเอาเงินเดือนตอนไหนมาพิจารณาเป็นเงินเดือนขั้นต่ำ เงินเดือนในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ ถือเป็นปีงบประมาณใหม่ หรือไม่

ต้องบอกกันว่า ตามพระราชบัญญัติงบประมาณยังคงกำหนดปีงบประมาณไว้เหมือนเดิม คือ เริ่มต้น ๑ ตุลาคม และสิ้นสุด ๓๐ กันยายนปีถัดไป ดังนั้น เงินเดือนในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๔ จึงไม่ถือเป็นปีงบประมาณใหม่ แต่อย่างไรก็ตาม การดูอัตราเงินเดือนที่จะนำมาพิจารณาเลื่อนตำแหน่งอาจสับสนอยู่ในช่วงแรก ๆ นี้ เลยขอเสนอตารางข้อมูลที่อาจใช้ประกอบการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ดังนี้

เลื่อนตำแหน่งระหว่าง	อยู่ใน ปีงบประมาณ	เงินเดือนปีงบประมาณก่อนเลื่อน ตาม ว ๑๓/๒๕๓๖ ใช้เงินเดือน ณ วันที่
๑ ต.ค. ๔๓ - ๓๑ มี.ค. ๔๔	๒๕๔๔	๓๐ ก.ย. ๔๓
๑ เม.ย. ๔๔ - ๓๐ ก.ย. ๔๔	๒๕๔๔	๓๐ ก.ย. ๔๓
๑ ต.ค. ๔๔ - ๓๑ มี.ค. ๔๕	๒๕๔๔	๓๐ ก.ย. ๔๔
๑ เม.ย. ๔๕ - ๓๐ ก.ย. ๔๕	๒๕๔๕	๓๐ ก.ย. ๔๔
๑ ต.ค. ๔๕ - ๓๑ มี.ค. ๔๖	๒๕๔๖	๓๐ ก.ย. ๔๕
๑ เม.ย. ๔๖ - ๓๐ ก.ย. ๔๖	๒๕๔๖	๓๐ ก.ย. ๔๕

หวังว่าดูตารางนี้แล้ว จะทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นนอกจากปัญหาดังกล่าวแล้ว มีคำถามเกี่ยวกับกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ได้รับเงินเดือน อีก ๓-๔ ข้อ ดังนี้

คำถามที่ ๑ นาย ก. ซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะระดับ ๑๐ (๑๐ ชช.) ได้รับเงินเดือนในอันดับสูงสุดของระดับ ๑๐ ชั้น ๔๔,๙๓๐ บาท มาแล้วตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๒ ได้รับการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการ ๑๐ (๑๐ บส.) ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ จะสามารถปรับให้ได้รับเงินเดือนในอันดับ ท ๑๑ ชั้น ๔๘,๒๑๐ บาท ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ และพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในวันเดียวกันได้ หรือไม่

คำตอบ ตามข้อ ๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าว กำหนดให้ปรับเงินเดือนในวันแรกของการเลื่อนขั้นเงินเดือนครั้งถัดไป ดังนั้น ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ข้าราชการผู้นี้ยังคงต้องรับเงินเดือนในอันดับ ท ๑๐ เช่นเดิม และพิจารณาให้เงินตอบแทนพิเศษแทนการเลื่อนขั้นเงินเดือน แล้วจึงไปปรับให้รับเงินเดือนชั้น ๔๘,๒๑๐ บาท ตาม กฎ ก.พ. ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕

คำถามที่ ๒ เนื่องจากปัจจุบันการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนต้องพิจารณาผลงานถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ทำให้ไม่สามารถออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนได้ทันในวันที่

๑ ตุลาคม ซึ่งเป็นวันที่จะมีการเลื่อนตำแหน่งจำนวนมาก จึงขอทราบว่าจะพิจารณาเลื่อนตำแหน่งก่อนเลื่อนขั้นเงินเดือนได้ หรือไม่

คำตอบ ก.พ. ได้กำหนดหลักการโดยทั่วไปในเรื่องนี้ไว้ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๗๐๔/ว ๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๕ โดยกำหนดให้เลื่อนขั้นเงินเดือนก่อนการเลื่อนตำแหน่ง ยกเว้นกรณีที่มีเงินเดือนถึงขั้นสูงสุดของระดับตำแหน่งให้เลื่อนตำแหน่งได้ก่อนการเลื่อนขั้นเงินเดือน ทั้งนี้ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๖ /ว ๙ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๐

ตรงนี้ต้องขอแจ้งว่า ก.พ. กำลังสังคายนาหนังสือเวียนที่มีความเกี่ยวข้องกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในหนังสือเวียนฉบับต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งหนังสือเวียน ๒ ฉบับนี้ด้วย ซึ่งเมื่อวารสารข้าราชการฉบับนี้ออก อาจจะมีหนังสือเวียนฉบับใหม่ออกมาแทน ๒ ฉบับนี้แล้วก็ได้ ขอได้ติดตามรายละเอียดกันต่อไปด้วย

คำถามที่ ๓ กรณีที่ข้าราชการที่ลาออกหรือตายหลังวันที่ ๓๐ มิถุนายน ส่วนราชการจะยังคงพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญโดยอาศัยหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๑๗ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๙ ได้หรือไม่

คำตอบ ว ๑๗/๒๕๓๙ ก.พ. กำหนดให้เลื่อนขั้นเงินเดือนได้เป็นกรณีพิเศษ โดยมีพื้นฐานความคิดจากการที่ข้าราชการดังกล่าวได้ปฏิบัติงานครบ ๑๒ เดือน เช่นเดียวกับข้าราชการรายอื่น ๆ เมื่อหลักการของระบบการเลื่อนขั้นเงินเดือนเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ช่วงเวลาที่ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ข้าราชการที่ลาออกหรือตายไปก่อนวันที่ ๑ เมษายน หรือ ๑ ตุลาคม มีเวลาปฏิบัติงานไม่เท่ากับผู้ปฏิบัติงานอยู่ตามหลักการเดิม จึงไม่อาจนำ ว ๑๗/๒๕๓๙ มาใช้ได้ ทั้งนี้ สำหรับ ข้าราชการที่ลาออกตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิตฯ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ ก.พ. ได้มีหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๓/ว ๑๐ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ ให้พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญได้เป็นกรณีพิเศษแล้ว ส่วนกรณีอื่น ๆ หากส่วนราชการเห็นสมควรเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ ต้องเสนอ ก.พ. พิจารณาเป็นราย ๆ ไป

คำถามที่ ๔ ตามกฎ ก.พ. ว่าด้วยการเลื่อนขั้นเงินเดือน พุทธศักราช ๒๕๔๔ การเลื่อนขั้นเงินเดือนในวันที่ ๑ ตุลาคม จะมีการเลื่อน ๑ ชั้นในกรณีใดบ้าง

คำตอบ มี ๒ กรณี

กรณีแรก คือ พิจารณาผลการปฏิบัติงานระหว่างวันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ กันยายน แล้วมีผลงานที่ประเมินได้ ๙๐-๑๐๐ % ก็อาจเลื่อน ๑ ชั้นได้ ตาม กฎ ก.พ.ฯ ข้อ ๘

กรณีที่ ๒ คือ ในกรณีที่ครึ่งปีแรกข้าราชการได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือนไม่ถึงหนึ่งชั้น (ได้ครึ่งชั้น) และพิจารณาผลการปฏิบัติงานระหว่างวันที่ ๑ เมษายน - ๓๐ กันยายน แล้วมีผลการปฏิบัติงานไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ ๑ ชั้นตามกฎหมาย ก.พ. ข้อ ๘ แต่เมื่อผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนพิจารณาผลการปฏิบัติงานครึ่งปีแรกกับครึ่งปีหลังรวมกันแล้วเห็นว่ามีความมาตรฐานสูงกว่าการที่จะได้รับการเลื่อนชั้นเงินเดือน ๑ ชั้นสำหรับปีนั้น ก็อาจมีคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือนรวมทั้งปีของข้าราชการผู้นั้นจำนวนหนึ่งชั้นครึ่งได้ ตาม กฎ ก.พ. ข้อ ๑๑ วรรค ๒ ทั้งนี้ ผลการปฏิบัติงานต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ด้วย

ท้อใจเส็ง

เทอร์โบ...

“เทอร์โบ” เขียนบทความใน “วารสารข้าราชการ” มานาน
แม้ว่าจะเคยเขียนถึงการเตรียมตัวเกษียณอายุมาแล้ว
แต่ก็ยังไม่เคยเขียนถึงผู้ที่เกษียณอายุ ทั้ง ๆ ที่มีเรื่องที่น่าจะเขียนถึงหลายประการ
ข้าราชการซึ่งรับราชการจนเกษียณอายุ ไม่ว่าจะมียุครบตามที่กฎหมายกำหนด
หรือเข้าสู่โครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต : เกษียณก่อนกำหนด
ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีประโยชน์และมีคุณค่าต่อทางราชการเป็นอย่างยิ่ง
และเมื่อพ้นจากราชการไปแล้ว ก็ยังประพฤติปฏิบัติ ที่น่ารัก น่าเคารพ น่านับถือ
และที่สำคัญที่สุดก็คือยังทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
แต่ก็ยังมีข้าราชการที่เกษียณอายุบางคน ขอย้ำว่า เพียงบางคน ซึ่งน้อยมาก
ชอบทำตัวให้ข้าราชการ โดยเฉพาะลูกน้องเก่า เขาไปบ่นกันลับหลัง
ข้อเขียนของ “เทอร์โบ” ใน “วารสารข้าราชการ” ฉบับนี้
ก็คงจะเหมือนเหรียญ ซึ่งจะได้สะท้อนทั้งสองด้าน
คือทั้งด้านหัวและด้านก้อย หรือด้านบวกและด้านลบ
แน่นอนครับ เมื่อมีด้านบวกมากกว่า ก็คงจะพูดถึงกันก่อน แล้วค่อยไปดูในด้านลบทีหลัง

ในด้านบวกนั้น ขอพูดถึงข้าราชการที่เกษียณอายุในส่วนตัวบุคคลก่อน
หลายท่านนั้น ยังให้ความช่วยเหลือทางราชการและสังคมด้วยดีมาโดยตลอด
ส่วนใหญ่จะเป็นกรรมการ หรืออนุกรรมการในส่วนราชการต่างๆ หรือกรรมการในชมรมหรือ

สมาคม

ความคิดความอ่านของท่านนั้น ยังสุขุม รอบคอบ และความเห็นที่เต็มเปี่ยมด้วยประสบการณ์
รวมทั้งยังคงความน่าเคารพ และน่านับถือไว้เหมือนเดิม

มีสิ่งเดียวเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป และเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ข้าราชการหลายต่อหลายคน
อยากเปลี่ยนแปลงบ้าง

สิ่งนั้นก็คือ หน้าตาที่อึมเฉิบ ไม่มีแววกังวลให้พบเห็น และไม่มีอาการเครียด

และที่สำคัญที่สุดก็คือ ท่านวางตัวได้อย่างมีเกียรติ และมีศักดิ์ศรี
ซึ่งผิดกับท่านที่เกษียณแล้ว อยู่กับบ้านเฉย ๆ ไม่ค่อยมีงานทำ
ท่านเหล่านี้จะแก่เร็วขึ้น
เกษียณไปเพียงปีสองปี แต่แก่กว่าเดิมนับ ๑๐ ปี ก็มี

กลับมาพูดถึงท่านที่เกษียณแล้ว และออกนอกบ้านมาทำงานช่วยเหลือราชการและสังคมกันต่อ
นะครับ

ซึ่งนอกจากการช่วยเหลือในส่วนบุคคลแล้ว
มีหลายแห่งที่รวมตัวกันเป็นชมรม ไม่ว่าจะเป็นชมรมแพทย์อาวุโส ชมรมอาจารย์อาวุโสของ
สถาบันต่าง ๆ

หรือเป็นโครงการที่ทางราชการสนับสนุน
แต่ทั้งหมดนี้ มีจุดมุ่งหมายทำนองเดียวกัน คือ ทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ
“เทอร์โบ” ขอยกตัวอย่างที่สำคัญ ๆ เพียง ๒ ตัวอย่าง
ตัวอย่างแรกคือชมรมข้าราชการอาวุโส

เพียงแค่อ่านวัตถุประสงค์ของชมรมนี้ ก็เห็นความตั้งใจของผู้ที่เกษียณอายุแล้วเป็นอย่างดี
ชมรมข้าราชการอาวุโสได้ตั้ง วัตถุประสงค์ ไว้ ๓ ประการ
ประการแรก เพื่อเป็นศูนย์รวมสมาชิกที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการ
ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

และมีความประสงค์ ความศรัทธาที่จะถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์แก่ข้าราชการรุ่นหลัง
ทำประโยชน์ให้แก่ราชการบ้านเมือง สังคม

รวมทั้งการเป็นวิทยากร การให้คำปรึกษาแนะนำแก่องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และ
ธุรกิจเอกชนตามความเหมาะสม

ประการที่สอง เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของภาคราชการ โดยใช้ทรัพยากรบุคคลซึ่งเป็นผู้
เคยรับราชการที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สูง

เป็นกลไกเร่งเร้าและผลักดันให้ภาคราชการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล
และสามารถแข่งขันกับเวทีโลก

และประการสุดท้าย

เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับข้าราชการที่พ้นจากราชการไปแล้ว ให้สามารถ
ดำรงชีวิตได้อย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีและมีความสุข

เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ข้าราชการรุ่นหลัง และดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่ชมรมพิจารณาเห็นสมควร

ครับ เป็นวัตถุประสงค์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์

เพราะนอกจากจะช่วยเหลือสังคม ช่วยเหลือเพื่อนฝูงแล้ว

ต้องกลับมาช่วยเหลือตนเองด้วย

ที่สำคัญก็คือ “ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและมีความสุข”

ไม่ใช่ตั้งชมรม โดยมีข้อบังคับและมีวัตถุประสงค์อย่างโก้หรู แต่ไม่ได้ทำอะไรนะครับ

เพราะชมรมนี้ได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย

เช่น โครงการรณรงค์และสนับสนุนการปฏิรูปราชการ

ร่วมกับสำนักงาน ก.พ. ในด้านวิทยากรและการจัดสัมมนาโครงการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท

โครงการรณรงค์และสนับสนุนด้านคุณภาพชีวิตข้าราชการ

โครงการศูนย์ข้อมูลวิทยากรและที่ปรึกษาข้าราชการอาวุโส และโครงการนันทนาการเพื่อชีวิต

เป็นต้น

อ่านถึงตอนนี้อ่านแล้ว คงอยากไปร่วมกิจกรรมกับชมรมข้าราชการอาวุโสกันบ้าง

เพราะเป็นชมรมข้าราชการอาวุโส ดังนั้น สมาชิกต้องเป็นบุคคลที่เคยเป็นข้าราชการซึ่งพ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุ ลาออกหรือถูกสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิด

และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๕๕ ปี บริบูรณ์

ครับ ท่านที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ก็ติดต่อขอเป็นสมาชิกได้ที่เลขาธิการชมรม

ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

หรือทางโทรศัพท์ ๐-๒๕๔๗-๑๓๖๑, ๐-๒๕๔๗-๑๓๖๕ และ ๐-๒๕๔๗-๑๓๗๑

ค่าบำรุงเพียง ๕๐๐ บาท และชำระเพียงครั้งเดียว

ตัวอย่างที่สองคือ ธนาคารสมอง

จากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เกี่ยวกับเรื่องธนาคารสมอง (Brain Bank) โดยการนำข้าราชการที่เกษียณอายุแล้ว แต่ยังมีความรู้ความสามารถมาช่วยงานของทางราชการ

บัดนี้ ธนาคารสมองได้เกิดขึ้นแล้ว

เพราะทันทีที่มีพระกระแสรับสั่ง คณะรัฐมนตรีก็ได้สนองรับ

โดยในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๓ ได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นเจ้าของเรื่องในการดำเนินการในเรื่องนี้

ซึ่ง สศช. ก็ได้รับดำเนินการ

จากจดหมายข่าวคลังสมอง ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ เดือนสิงหาคม ๒๕๔๔ ทำให้ได้รายละเอียดชัดเจนขึ้น
ธนาคารสมองมีหลักการและแนวคิด ๓ ประเด็น คือ

ธนาคารคลังสมองมีความสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทยที่ให้ความเคารพนับถือต่อผู้
อาวุโส ส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิความรู้ ประสบการณ์อันดีงามจากผู้อาวุโสสู่คนรุ่นใหม่

ธนาคารสมองจะเป็นศูนย์รวบรวมผู้ทรงคุณวุฒิที่เกษียณอายุแล้วจากภาคราชการและเอกชน
ที่มีความพร้อมและสมัครใจ จะนำความรู้และประสบการณ์มาช่วยพัฒนาประเทศ โดยไม่หวังผล
ตอบแทนเชิงธุรกิจ และ

ธนาคารสมองจะทำหน้าที่เป็นหน่วยทะเบียนกลางประสานเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ เพื่อจัดให้
วุฒิสภาได้ทำงานสอดคล้องกับความต้องการขององค์กรหรือชุมชนต่าง ๆ

ทั้งนี้ สศช. ได้ประชาสัมพันธ์และขอความร่วมมือไปยังหน่วยราชการต่างๆ ทั้งภาครัฐและ
เอกชนเพื่อพิจารณารายชื่อผู้ที่มีความพร้อมและสมัครใจเป็นวุฒิสภา

ปรากฏว่า สศช. ได้รับรายชื่อจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนถึง ๒,๖๗๗ คน

แต่เมื่อ สศช. ได้มีหนังสือขอให้ยืนยันความสมัครใจที่จะเป็นวุฒิสภา พร้อมทั้งขอรายละเอียด
ต่าง ๆ เพิ่มเติม

ปรากฏว่า ข้อมูลจนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ มีผู้ตอบยืนยันที่จะเป็นวุฒิสภาใน
โครงการธนาคารสมอง จำนวน ๑,๓๐๕ คน

ธนาคารสมองนี้ มีคณะกรรมการอำนวยการธนาคารสมองทำหน้าที่เสนอความเห็นและให้คำ
ปรึกษา

เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

ขณะนี้หลายหน่วยงานก็กำลังทยอยขอความช่วยเหลือจากธนาคารสมอง

จากข้อมูลในจดหมายข่าวที่กล่าวแล้วปรากฏว่า มีหน่วยงานขอวุฒิสภามาถึง ๓๙ หน่วยงาน
เช่น อบต. เกาะขวาง จังหวัดจันทบุรี ได้ขอความช่วยเหลือในการพัฒนาบุคลากร อบต. แก้ว
ปัญหาเสพติด และการจัดอาชีพเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่น

และโครงการช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านของกรมวิเทศสหการ ไม่ว่าจะเป็นลาว หรือเวียดนาม
เป็นต้น

“วารสารข้าราชการ” ก็ขอประชาสัมพันธ์โครงการดี ๆ อย่างนี้ด้วย

สนใจก็เข้าไปดูรายละเอียดในเรื่องนี้เพิ่มเติมได้ที่ www.nesdb.go.th

สำหรับหน่วยงานที่จะขอความช่วยเหลือวุฒิสภา ก็ติดต่อที่ สชช. ตู้ ป.ณ. ๔๙ ปทฝ.
หลานหลวง กทม. ๑๐๑๐๒

ท่านที่เกษียณอายุแล้ว และประสงค์จะเป็นวุฒิสภาก็สมัครได้ โดยใช้ใบสมัครใน Website ข้าง
ต้นนั้นแหละครับ

พูดแต่สิ่งดี ๆ ข้างต้นแล้วก็ปลื้มใจ

แต่ก็เหมือนกับที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นนั้นแหละครับ ว่าเหรียญมีสองด้าน
เพื่อไม่ให้เหนื่อยหน้า ขอยกมา ๒ ตัวอย่าง เช่นกัน

ตัวอย่างแรกเป็นผู้ที่ไม่ยอมเกษียณอายุราชการ ทั้ง ๆ ที่ตามกฎหมายท่านพ้นจากราชการไปแล้ว
แต่ในความเป็นจริง ท่านเหมือนกับยังมาทำงาน เพราะส่วนราชการต้องจัดห้องอย่างเป็น
สัดส่วนไว้ให้

มีอยู่ท่านหนึ่ง ท่านคงจะรักห้องทำงานเดิมของท่านมาก

ก็เลยขอใช้ห้องเดิมนั้นแหละเป็นที่ทำงาน

ผู้ที่รับตำแหน่งแทน ก็ต้องทำตาปริบ ๆ และต้องแก้ปัญหาโดยการตกแต่งห้องใหม่แทน

ที่ร้ายไปกว่านั้นก็คือ ท่านยังสั่งการอยู่เหมือนเดิม เหมือนตอนที่ท่านยังไม่เกษียณอายุนั้นแหละ

ผู้รับตำแหน่งแทนก็เคยเป็นลูกน้องเก่า พูดอะไรไม่ออก และก็ต้องรับกรรมไป

ต้องปฏิบัติตามที่ท่านกรุณาสั่ง ทั้งเรื่องราชการและเรื่องส่วนตัว

เห็นแล้วก็เศร้า

สู้เจ้านายของ “เทอร์โบ” ไม่ได้

ท่านเกษียณอายุแล้ว และท่านก็ใช้ที่ทำงานเป็นศูนย์รวมในการส่งข่าวสารและเอกสารต่าง ๆ

แต่ก็ใช้เพียงโรงอาหารเท่านั้นแหละ ซึ่งนอกจากจะมารับจดหมายเชิญประชุมหรือทำงานเล็ก ๆ

น้อย ๆ แล้ว

ยังได้รับประทานอาหารกลางวันกับลูกน้องด้วย

จะจัดห้องไว้รับรองให้ท่าน ท่านก็ยังไม่รับเลย

ไปดูตัวอย่างที่สองกันดีกว่านะครับ

ครับ เป็นกรณีข้าราชการที่เกษียณอายุแล้วไปทำงานต่อที่บริษัท

ไม่ใช่เรื่องแปลกหรอกนะครับ ที่จะไปเป็นที่ปรึกษาบริษัทไหน หรือไปเป็นลูกน้องของใคร

เพราะเป็นเรื่องส่วนบุคคล และเป็นเรื่องของการทำงาน

แต่ที่แปลกก็เพราะ เมื่อยังรับราชการอยู่ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติ อนุญาตให้กับ

บริษัทประเภทหนึ่ง

ทันทีที่เกษียณอายุราชการ ก็ไปเป็นที่ปรึกษาหรือทำงานในบริษัทประเภทนั้น
ก็บริษัทที่เคยอนุมัติ อนุญาต นั้นแหละ

กรณีจึงเป็นที่น่าสงสัยว่า ตอนที่มียอำนาจอยู่นั้น คงจะอนุมัติ อนุญาตง่ายกระมัง บริษัทนั้น ๆ

จึงรับเข้าทำงานทันที

และให้เงินเดือนแพงด้วย

ก็ฝากเป็นข้อสังเกตเท่านั้นแหละครับ

หวังว่าท่านที่เตรียมตัวจะเกษียณอายุราชการ

แม้ว่าจะอีกหลายเดือน แต่ก็คงจะต้องไตร่ตรองไว้แต่เนิ่น ๆ

ว่าเมื่อเกษียณแล้ว สมควรจะเป็นดังเช่นตัวอย่างประเภทใด

เป็นด้านบวกหรือด้านลบดี

□□□□□

อภินันทนาการจาก

บริษัท พันนา บรรจุภัณฑ์ จำกัด

๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม บางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทร. ๖๓๖๖๕๕๐-๘ แฟกซ์ ๒๓๘-๑๐๗๔

รู้ศัพท์รู้เสมอ

นายกิตติไวย

สำหรับคอลัมน์ **รู้ศัพท์ รู้เสมอ** ครั้งนี้ มารู้จักกับสำนวนที่ใช้กับคำว่า as กัน

as for หรือ as to เป็นสันธาน ใช้ขึ้นต้นประโยค เมื่อต้องการเปลี่ยนประเด็นที่จะพูด แต่ยังคงเกี่ยวข้องกับหัวข้อใหญ่ใจความเดิมอยู่

This section is responsible for promoting the production of the company. *As for* my section, it deals with the marketing.

The withdrawal rate of the company is rapidly increasing, *As to* the cause, I really don't know.

as to ในภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ อาจทำหน้าที่เป็น preposition “on” เมื่อเอ่ยถึงหัวข้อที่เฉพาะเจาะจง

The chapter explains *as to* how to be the greatest leader.

as of และ as from ใช้แสดงถึงระยะเวลาที่จะเริ่มทำอะไร ๆ

As of next month, the school will start the lesson.

The new project will be implemented *as from* the beginning of November.

as it is, as it turns, as things stand ใช้แสดงความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริงกับสิ่งที่คาดหวังหรือสิ่งที่วางแผน

As it was, this movie has not been popular as much as its investment.

as it were แม้คล้ายกับสำนวน as it was แต่ใช้ต่างกัน as it were จะใช้เพื่อลดระดับความแน่นอนหรือความชัดเจนของสิ่งที่พูด โดยมีความหมายในเชิง “ในลักษณะนั้น” “ในทำนองว่า” หรือ “ประมาณว่า”

Rice has been largely grown in the middle of Thailand, *as it were*.

แม้ as เป็นคำสั้น ๆ แค่อสองตัว เมื่อผสมกับคำอื่นก็มีความหมายได้หลากหลายจริง ๆ

ที่มา : ดัดแปลงจาก “Words in Action: Exercise your English” in the Nation, July, 12, 2001.

อาหารก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรณ์สวัสดิ์*

ใกล้จะสิ้นปีอีกแล้ว อากาศก็เปลี่ยนจากร้อนมาฝนแล้วตามด้วยหนาวก็เริ่มตามมาติด ๆ แล้วจะหนาวสักกี่วันก็ไม่รู้ได้... แต่จะหนาวหรือร้อนก็ไม่ใช่ว่าเรื่องสำคัญนัก เพราะว่าเป็นเรื่องของธรรมชาติ คิดให้ดีนะหนาวดีกว่าน้ำท่วมแน่นอน... เวลาหนาวก็จะมี การขอรับบริจาคเสื้อผ้า ผ้าห่มกันหนาว แต่ไม่มีใครมาขอรับบริจาคเสื้อผ้า สำหรับฤดูร้อนเลยนะ... บ่นมาคนเดียวนั่นแหละ... ถ้าไม่สบายก็ไปหาหมอเสียบ้างก็ ดีนะ บางทีหมออาจจะอนุญาตให้ไปพักผ่อนคลายเครียดซัก ๒-๓ วันก็ได้จริงไหมครับ... เอาละเรามา ดูข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตของเพื่อนข้าราชการดีกว่าครับ... ครั้งนี้จะนำมาบอกเล่าสู่กันฟังสัก ๖-๗ เรื่องครับ

เอาละ...ตามมาดูได้เลยครับ...

* นิตกร ๙ ชช สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

เหลี่ยมใบเสร็จรับเงิน

นายแสนแสน ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการจดทะเบียนซื้อขายที่ดิน ปรากฏว่านายแสนซื้อได้มาติดต่อกับนายแสนแสนเพื่อจดทะเบียนซื้อขายที่ดิน นายแสนแสนแจ้งว่า คำนวณแล้วจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนซื้อขายเป็นเงินจำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งนายแสนซื้อก็ได้จ่ายเงินให้ไปตามที่ได้รับแจ้ง โดยนายแสนแสนได้ออกใบเสร็จรับเงินให้ไปตามจำนวนเงินที่ได้แจ้ง คือ ๑๕,๐๐๐ บาท แต่ปรากฏว่าใบเสร็จรับเงินต้นฉบับที่ติดอยู่ในเรื่องนายแสนแสนกลับเขียนยอดเงินตามความเป็นจริงเพียง ๖,๐๐๐ บาทเศษและนำเงินส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามนั้น

สำหรับเงินส่วนเกิน นายแสนแสนก็ได้นำไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว การกระทำของนายแสนแสนเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ไล่ออกจากราชการ.. นี่ก็เป็นรูปแบบในการทำมาหากินอีกประเภทหนึ่งของเจ้าหน้าที่ หากไม่มีการตรวจสอบ ไม่มีการร้องเรียนและดำเนินการให้ได้อย่างเรียบร้อย ก็คงจะไม่เกิดเรื่องขึ้นอย่างเช่นรายนี้ครับ

เหลี่ยมใบเสร็จรับเงินอีก

นายแสนมีหน้าที่รับคำขอจดทะเบียนโอนมรดกและแบ่งแยกที่ดิน นายสวยได้มายื่นคำขอรับมรดกซึ่งเป็นพี่นาและสวนของบิดา นายแสนได้รับคำขอก็ได้คำนวณเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมในการขอรับมรดกเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท แล้วนำเงินจำนวนดังกล่าวไปมอบให้นายสวยซึ่งมีหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงินและรับเงินค่าธรรมเนียม ปรากฏว่านายสวยได้เขียนใบเสร็จรับเงินเป็น ๒ ฉบับ คือ ฉบับที่มอบให้นายสวยเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท แต่ฉบับที่เป็นต้นฉบับเขียนจำนวนเงินตามอัตราของทางราชการจำนวน ๔,๐๐๐ บาท หลังจากนั้น นายแสนและนายสวยก็ได้นำเงินที่เรียกเก็บเงินจำนวน ๖,๐๐๐ บาทมาแบ่งกันและนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว การกระทำของนายแสนและนายสวยเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ไล่ออกจากราชการทั้ง ๒ คน...

นี่ก็เป็นรูปแบบในการทำมาหากินโดยผ่านใบเสร็จรับเงินอีกแบบหนึ่ง... ใครที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ อาจจะเป็นผู้ตรวจสอบภายในของส่วนราชการ หรือ ส.ต.ง. ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบใบเสร็จรับเงิน อาจสุ่มตรวจดูสักหน่อยก็อาจจะเจอ JACK POT ได้เหมือนกันนะครับ...

พิมพ์ใบเสร็จแทน

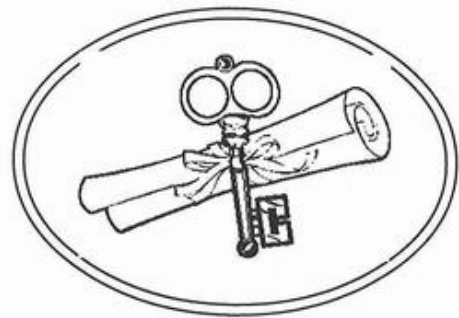

u นายแหลมได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ ออกใบเสร็จเก็บเงินจากผู้เสียภาษีอากร นายแหลมได้ใช้ใบเสร็จรับเงินที่ทางราชการจัดพิมพ์ ไปเรียกเก็บภาษีอากรจากผู้เสียภาษีอากร แล้วนำเงิน ที่เรียกเก็บได้ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ขณะเดียวกัน ก็ได้ไปว่าจ้างโรงพิมพ์เอกชนจัดพิมพ์ใบเสร็จรับเงิน ค่าภาษีอากรขึ้นใหม่โดยใช้เลขที่เล่มที่เดียวกับเล่มที่ นำไปใช้แล้ว และนำไปสอดใส่ไว้แทนชุดเดิมจำนวน ๔ ชุด การกระทำของนายแหลมเป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษ ที่ได้รับคือ ไล่ออกจากราชการ... นี่ก็เป็นการทำมา หากินกับใบเสร็จรับเงินของทางราชการอีกแบบหนึ่ง... ที่นำตัวอย่างมาเสนอนี้มิใช่จะเสนอแนะช่องทางทำ มาหากินหรือกินนะ แต่จะบอกกล่าวให้กับผู้บังคับ บัญชาและผู้มีหน้าที่ตรวจสอบได้พึงระมัดระวังไว้ว่า อาจเกิดขึ้นในหน่วยงานของท่านก็ได้ ขออย่าหลง ดีใจไปนะครับ... รอบคอบๆ

เอกสารลับแต่เปิดเผย

u นายเยี่ยมได้รับมอบหมายจากนายยอดซึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับงานสารบรรณ โดยลงบัญชีรับ-ส่งเอกสาร ที่เป็นเรื่องลับและจัดเก็บสำเนาหนังสือดังกล่าวไว้ใน ตู้เก็บเอกสารลับของสำนักงาน ปรากฏว่านายเยี่ยม ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้มี ผู้นำสำเนาเอกสารลับเรื่องหนึ่งออกไปลงพิมพ์เผยแพร่ในนิตยสาร เป็นเหตุให้ความลับของทาง

ราชการรั่วไหล การกระทำของนายเยี่ยมเป็นความ ผิดวินัยฐานไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษ ที่ได้รับคือ ภาคทัณฑ์.... เรื่องนี้ไม่อาจจับมือใครดมได้ เพราะไม่มีกลิ่นหลงเหลืออยู่... และไม่ทราบว่าได้ มีการตรวจสอบลึกลงไปได้หรือไม่ว่ามีผู้ใดเข้ามา เกี่ยวข้องกับเอกสารเรื่องนี้มากนักน้อยเพียงใด หรือไม่... ก็เป็นเรื่องที่ควรระมัดระวังครับ

ยื่นๆ ถอนๆ

U นายสมชาย อยู่กินกับนางสมหญิง โดยนายสมชายรับราชการอยู่ในส่วนภูมิภาค นายสมชายกับนางสมหญิงก็สมานสามัคคีกันอยู่บ่อยๆ ทำให้นายสมชายโกรธเคืองและยื่นหนังสือขอลาออกจากราชการจนผู้ว่าราชการจังหวัดได้อนุญาตการลาออกจากราชการแล้ว ปรากฏว่านายสมชายหางานใหม่ได้และนางสมหญิงไม่ยอมให้ลาออกจากราชการ นายสมชายจึงรีบยื่นเรื่องขอระงับการลาออกจากราชการเสียก่อนจะถึงวันที่อนุญาต ทั้งนี้ นายสมชายปฏิบัติเช่นนี้มาหลายครั้ง

การกระทำของนายสมชายเป็นความผิดวินัยฐานไม่ถือและปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ ตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน... เรื่องนี้มีเบื้องหลัง... สามีประท้วงภรรยาโดยยื่นหนังสือลาออก เมื่อทะเลาะกันหลายครั้งเมื่อตีกันก็ถอนใบลาออกทำให้ผู้บังคับบัญชา (ก็ผู้ว่าราชการจังหวัดนั่นแหละ) รำคาญก็เลยสั่งลงโทษให้เข็ดหลาบ อย่ามาให้ระบบบริหารแก้ปัญหาคบครวอย่างนี้ เรื่องก็เลยเอวังด้วยประการฉะนี้ครับ...

เฮ้อ...ชีวิตหนอชีวิต

ยิบยั้งใบลาออก

U นายเสมอ ประสงค์จะขอลาออกจากราชการก็ได้ยื่นหนังสือขอลาออกผ่านนายเฉลียวผู้บังคับบัญชา ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง นายเฉลียวได้รับหนังสือขอลาออกของนายเสมอแล้วเห็นว่า หน่วยงานของตน ยังขาดคนทำงานอยู่จึงเก็บใบลาออกของนายเสมอไว้ไม่ส่งไปให้อธิบดีพิจารณาทั้งที่ตนไม่มีอำนาจยับยั้งแต่อย่างใด การกระทำของนายเฉลียวเป็นความผิดวินัยฐานไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่งและมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ โทษที่ได้รับคือภาคทัณฑ์... เหตุที่จะระงับยับยั้งมีอยู่ แต่ผู้ที่ยับยั้งไม่มีอำนาจตามกฎหมาย...ก็ขอนำมาบอกกล่าวกันไว้ครับ... จะใช้อำนาจอันใดหันมาดูตัวเราด้วยว่ามีอำนาจหรือไม่ครับ

สื่อสารเรื่องการสอบ

เส้นทางสู่อาชีพข้าราชการพลเรือนสามัญ

หมวดที่ Ussima

จากที่ได้กล่าวถึงการสอบแข่งขัน ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ ในวารสารข้าราชการฉบับที่แล้วนั้นยังมีวิธีการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเข้ารับราชการอีกวิธีหนึ่ง คือ **การคัดเลือก**

การคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญนั้น เป็นไปตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่มีเหตุพิเศษที่ ก.พ. เห็นว่าไม่จำเป็นต้องดำเนินการสอบแข่งขันอาจคัดเลือกบรรจุบุคคลเข้ารับราชการได้ ทั้งนี้ตามกรณีหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด ซึ่ง ก.พ. ได้กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร.๐๗๐๘.๔/ว๑ ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๓๖ โดยกำหนดกรณีที่มีเหตุพิเศษ ซึ่งอาจคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการได้ไว้ ๖ กรณี คือ

๑. กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้ได้รับทุนรัฐบาลหรือทุนเล่าเรียนหลวงเพื่อศึกษาวิชาในประเทศหรือต่างประเทศ
๒. กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่ ก.พ. อนุมัติให้ส่วนราชการใดจัดให้มีการศึกษาขึ้นเพื่อเข้ารับราชการในส่วนราชการนั้นโดยเฉพาะ
๓. กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้สำเร็จการศึกษาในวุฒิที่ ก.พ. กำหนด (ซึ่ง ก.พ. จะมีการพิจารณาทบทวนทุกๆ ๒ ปี)
๔. กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้สอบแข่งขันได้ ซึ่งไม่สามารถรับการบรรจุได้เมื่อถึงลำดับที่ที่สอบได้ เนื่องจากอยู่ในระหว่างการรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และได้มารายงานตัวขอรับการบรรจุเมื่อบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ที่ผู้นั้นสอบได้ถูกยกเลิกไปแล้ว
๕. กรณีการบรรจุและแต่งตั้งผู้สอบแข่งขันได้ ซึ่งถูกยกเลิกการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ เนื่องจากได้มารายงานตัวเพื่อขอรับการบรรจุแล้ว แต่มีเหตุที่ไม่อาจเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่สอบแข่งขันได้ตามกำหนดเวลาที่ทางราชการจะบรรจุและแต่งตั้ง
๖. กรณีอื่นที่ ก.พ. อนุมัติ

ข่าวสารการสอบ!

การเปิดรับสมัครสอบแข่งขันทุนรัฐบาล ประจำปี ๒๕๔๕ เริ่มขึ้นแล้ว โดยในช่วงแรกนี้ได้เปิดรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อรับทุนรัฐบาลในระดับมัธยมศึกษา ทั้งมัธยมต้นและมัธยมปลาย ซึ่งจะประกาศรายชื่อผู้สมัครสอบแข่งขัน กำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบข้อเขียนในเดือน พฤศจิกายน ๒๕๔๔ นี้จะกะ ส่วนกำหนดการเปิดรับสมัครทุนรัฐบาลระดับปริญญาตรีว่าจะเปิดรับสมัครภายในสิ้นปี ๒๕๔๔ นี้ หากทราบกำหนดการที่แน่นอนจะรีบนำข่าวมาเสนอให้ทราบ ค่ะ

กฎระเบียบ และเรื่องที่น่ารู้

ธงชัย เจษภูษาชีวิน*

ท ลักการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ ๒ หลัก คือ หลักนิติธรรม ได้แก่ การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำความใดเป็นความผิดวินัยฐานใด นั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำผิดวินัย ทั้งนี้การที่จะถือว่าการกระทำอย่างไรเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของความผิดนั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตราใด ก็ปรับบทความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น หลักมโนธรรม ได้แก่ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบ โดยคำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็น กล่าวคือ ก่อนที่จะปรับบทความผิดและกำหนดโทษ จะต้องคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพเช่นนั้นว่าเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่ด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมประกอบด้วย ดังนั้น ในการพิจารณาปรับบทความผิด จึงควรคำนึงถึงหลักทั้งสองดังกล่าวควบคู่กันไป ทั้งนี้เพื่อความถูกต้องและเป็นธรรมทั้งในทางนิติบัญญัติและทางพฤตินัย สำหรับมุมมองระเบียบและเรื่องที่น่ารู้มีเรื่องที่น่าสนใจ ดังนี้

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๔

ด้วยกระทรวงการคลังได้แก้ไขปรับปรุงอัตราค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการในราชอาณาจักรและในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๕๔ และได้แจ้งเวียนตามหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๕๓๐.๔/ว.๑๐๓ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

* นิตกร ๘ สำนักเสริมสร้างวินัยและรักษาระบบคุณธรรม สำนักงาน ก.พ.

ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ

(ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขปรับปรุงระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อให้อัตราค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการสอดคล้องกับภาวะค่าครองชีพในปัจจุบัน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติมกระทรวงการคลังจึงกำหนดระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้บัญชีหมายเลข ๑ อัตราเบี้ยเลี้ยงเดินทางในประเทศ บัญชีหมายเลข ๒ อัตราค่าเช่าโรงแรมในประเทศทำระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกบัญชีหมายเลข ๓ อัตราเบี้ยเลี้ยงเดินทางในต่างประเทศ บัญชีหมายเลข ๔ อัตราค่าเช่าโรงแรมในต่างประเทศ ทำระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๙ และให้ใช้บัญชีหมายเลข ๓ อัตราเบี้ยเลี้ยงเดินทางในต่างประเทศ บัญชีหมายเลข ๔ อัตราค่าเช่าโรงแรมในต่างประเทศทำระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔

(นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

บัญชีหมายเลข 1 อัตราเบี้ยเลี้ยงเดินทางในประเทศ(เหมาจ่าย)

บาท : วัน

ข้าราชการ	ประเภท ก.	ประเภท ข.
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑ ถึงระดับ ๒ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าหรือพลทหารถึงจำสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก หรือพลตำรวจถึงจำสิบตำรวจ	๑๒๐	๗๒
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ ถึงระดับ ๘ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าหรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๑ ถึงชั้น ๓ ตะโตะยุติธรรมหรือข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๑ ถึงชั้น ๓ หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศจำสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก อัตราเงินเดือนจำสิบเอกพิเศษ พันจ่าเอกพิเศษ พันจ่าอากาศเอกพิเศษ ถึงพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก หรือข้าราชการตำรวจซึ่งมียศนายดาบตำรวจถึงพันตำรวจเอก	๑๘๐	๑๐๘
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ขึ้นไป หรือตำแหน่งที่เทียบเท่าหรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจซึ่งมียศพันตำรวจเอก อัตราเงินเดือนพันตำรวจเอกพิเศษขึ้นไป	๒๔๐	๑๔๔

ประเภท ก. ได้แก่

- (๑) การเดินทางไปราชการนอกจังหวัดพื้นที่ที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติ
- (๒) การเดินทางไปราชการจากอำเภอหนึ่งไปปฏิบัติราชการในอำเภอเมืองในจังหวัดเดียวกัน

ประเภท ข. ได้แก่

- (๑) การเดินทางไปราชการในท้องที่อื่นนอกจากที่กำหนดในประเภท ก.
- (๒) การเดินทางไปราชการในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานซึ่งปฏิบัติราชการปกติ

บัญชีหมายเลข ๒ อัตราค่าเช่าโรงแรมในประเทศ

ข้าราชการ	บาท : วัน
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑ ถึงระดับ ๒ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือพลทหารถึงจำสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก หรือพลตำรวจถึงจำสิบตำรวจ	ไม่เกิน ๘๐๐
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๓ ถึงระดับ ๘ หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๑ ถึงชั้น ๓ คณะตุลาการ หรือข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๑ ถึง ชั้น ๓ หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศจำสิบเอก พันจ่าเอก พันจ่าอากาศเอก อัตราเงินเดือนจำสิบเอกพิเศษ พันจ่าเอกพิเศษ พันจ่าอากาศเอกพิเศษ ถึงพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศนายดาบตำรวจถึงพันตำรวจเอก	ไม่เกิน ๑,๒๐๐
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ขึ้นไป หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการอัยการ ซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษขึ้นไปหรือข้าราชการตำรวจซึ่งมียศพันตำรวจเอก อัตราเงินเดือนพันตำรวจเอกพิเศษขึ้นไป	ไม่เกิน ๒,๒๐๐

บัญชีหมายเลข ๓ อัตราเบี้ยเลี้ยงเดินทางในต่างประเทศ

ข้าราชการ	บาท : วัน	
	ประเภท ก.	ประเภท ข.
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๓ ลงมา หรือคณะตุลาการ หรือข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๓ ลงมา หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอกลงมา หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศพันตำรวจเอกลงมา	ไม่เกิน ๔,๕๐๐	๒,๑๐๐
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ขึ้นไป หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจซึ่งมียศพันตำรวจเอก อัตราเงินเดือนพันตำรวจเอกพิเศษขึ้นไป	ไม่เกิน ๔,๕๐๐	๓,๑๐๐

หมายเหตุ

ประเภท ก. เบิกตามจ่ายจริง

ประเภท ข. เบิกเหมาจ่าย

บัญชีหมายเลข ๔ อัตราค่าเช่าโรงแรมในต่างประเทศ

บาท : วัน

ข้าราชการ	ประเภท ก.	ประเภท ข.	ประเภท ค.
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๘ ลงมา หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๓ ลงมา หรือตะโตะยุติธรรม หรือข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๓ ลงมา หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอกลงมา หรือข้าราชการตำรวจซึ่งมียศพันตำรวจเอกลงมา	ไม่เกิน ๗,๕๐๐	ไม่เกิน ๕,๐๐๐	ไม่เกิน ๓,๑๐๐
ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ขึ้นไป หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า หรือข้าราชการตุลาการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการอัยการซึ่งรับเงินเดือนชั้น ๔ ขึ้นไป หรือข้าราชการทหารซึ่งมียศพันเอก นาวาเอก นาวาอากาศเอก อัตราเงินเดือนพันเอกพิเศษ นาวาเอกพิเศษ นาวาอากาศเอกพิเศษขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจ ซึ่งมียศพันตำรวจเอก อัตราเงินเดือนพันตำรวจเอกพิเศษขึ้นไป	ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐	ไม่เกิน ๗,๐๐๐	ไม่เกิน ๔,๕๐๐

หมายเหตุ

ประเทศที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าที่พักเพิ่มขึ้นจากประเภท ก. อีกไม่เกินร้อยละ ๔๐ ได้แก่ ประเทศ รัฐ เมือง

๑. สาธารณรัฐฝรั่งเศส
๒. สหพันธรัฐรัสเซีย
๓. ญี่ปุ่น

ประเทศที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าที่พักเพิ่มขึ้นจากประเภท ก. อีกไม่เกินร้อยละ ๒๕ ได้แก่ ประเทศ รัฐ เมือง

๑. สหรัฐอเมริกา
๒. สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ
๓. ราชอาณาจักรสเปน
๔. สาธารณรัฐอิตาลี
๕. สาธารณรัฐสิงคโปร์

ประเภท ก. ได้แก่ ประเทศ รัฐ เมือง

๑. เครือรัฐออสเตรเลีย	๓. ราชอาณาจักรเดนมาร์ก
๒. สาธารณรัฐออสเตรเลีย	๔. สาธารณรัฐฟินแลนด์

๕. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน
๖. ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์
๗. ราชอาณาจักรนอร์เวย์
๘. ราชอาณาจักรสวีเดน
๙. สมาพันธรัฐสวิส (สวิตเซอร์แลนด์)
๑๐. ราชอาณาจักรเบลเยียม
๑๑. แคนาดา
๑๒. สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้)
๑๓. สาธารณรัฐโปรตุเกส
๑๔. ไต้หวัน
๑๕. สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล
๑๖. สาธารณรัฐโปแลนด์
๑๗. กัมพูชา
๑๘. ราชรัฐลักเซมเบิร์ก
๑๙. สาธารณรัฐชิลี

๒๐. นิวซีแลนด์
๒๑. ชองกง
๒๒. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
๒๓. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
๒๔. สาธารณรัฐตุรกี
๒๕. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
๒๖. สาธารณรัฐฮังการี
๒๗. สหพันธ์สาธารณรัฐยูโกสลาเวีย
๒๘. สาธารณรัฐไอซ์แลนด์
๒๙. ราชอาณาจักรมอริอ็อกโก
๓๐. มอริเชียส
๓๑. สาธารณรัฐเช็ก
๓๒. สาธารณรัฐสโลวัก
๓๓. ราชรัฐโมนาโก

ประเภท ข. ได้แก่ ประเทศ รัฐ เมือง

๑. รัฐบาร์ทเรน
๒. สาธารณรัฐประชาชนจีน
๓. สาธารณรัฐไซปรัส
๔. สาธารณรัฐอินเดีย
๕. สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน
๖. สาธารณรัฐอิรัก
๗. รัฐอิสราเอล
๘. ราชอาณาจักรฮังไคด์จอร์แดน
๙. รัฐคูเวต
๑๐. สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน
๑๑. รัฐสุลต่านโอมาน
๑๒. รัฐกาตาร์
๑๓. ราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย
๑๔. สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
๑๕. เนการาบรูไนดารุสซาลาม (บรูไน)

๑๖. สาธารณรัฐอาหรับซีเรีย
๑๗. ราชอาณาจักรตองกา
๑๘. ราชรัฐอันดอร์รา
๑๙. สาธารณรัฐเฮลเลนิก (กรีซ)
๒๐. โรมานี
๒๑. สาธารณรัฐบรูไน
๒๒. สาธารณรัฐแคเมอรูน
๒๓. สาธารณรัฐแอฟริกากลาง
๒๔. สาธารณรัฐชาด
๒๕. สาธารณรัฐโกตดิวัวร์ (ไอเวอรีโคสต์)
๒๖. สาธารณรัฐจิบูตี
๒๗. สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์
๒๘. สาธารณรัฐแกมเบีย
๒๙. สาธารณรัฐกานา
๓๐. สาธารณรัฐเคนยา

๓๑. สาธารณรัฐมาลี	๕๒. สาธารณรัฐเอสโตเนีย
๓๒. สาธารณรัฐอิสลามมอริเตเนีย	๕๓. จอร์เจีย
๓๓. สาธารณรัฐไนเจอร์	๕๔. สาธารณรัฐคาซัคสถาน
๓๔. สาธารณรัฐเซเนกัล	๕๕. สาธารณรัฐคีร์กีซสถาน
๓๕. สหพันธ์สาธารณรัฐไนจีเรีย	๕๖. สาธารณรัฐลัตเวีย
๓๖. สาธารณรัฐเซียร์ราลีโอน	๕๗. สาธารณรัฐลิทัวเนีย
๓๗. สาธารณรัฐแทนซาเนีย	๕๘. สาธารณรัฐมอลโดวา
๓๘. สาธารณรัฐเบนิน	๕๙. สาธารณรัฐทาจิกิสถาน
๓๙. เครือรัฐบาฮามาส	๖๐. เดิร์กเมนีสถาน
๔๐. สาธารณรัฐคอซตาริกา	๖๑. ยูเครน
๔๑. สาธารณรัฐปานามา	๖๒. สาธารณรัฐอุซเบกิสถาน
๔๒. สาธารณรัฐตรินิแดดและโตเบโก	๖๓. สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา
๔๓. จาเมกา	๖๔. สหรัฐเม็กซิโก
๔๔. สาธารณรัฐอาร์เจนตินา	๖๕. มาเลเซีย
๔๕. สาธารณรัฐโครเอเชีย	๖๖. ราชอาณาจักรเนปาล
๔๖. สาธารณรัฐสโลวีเนีย	๖๗. สาธารณรัฐแอฟริกาใต้
๔๗. สาธารณรัฐบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา	๖๘. สาธารณรัฐบัลแกเรีย
๔๘. สาธารณรัฐมาซิโดเนีย	๖๙. สาธารณรัฐยูกันดา
๔๙. สาธารณรัฐอาร์เมเนีย	๗๐. สาธารณรัฐแซมเบีย
๕๐. สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจาน	๗๑. สาธารณรัฐซิมบับเว
๕๑. สาธารณรัฐเบลารุส	๗๒. สาธารณรัฐตูนิเซีย

ประเภท ค. ได้แก่ ประเทศ รัฐ เมืองอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดในประเภท ก. และประเภท ข.
 คำแนะนำของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติเมื่อได้รับจดหมายหรือ
 พัสตูกุณฑ์ที่คาดว่าจะมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคแอนแทรกซ์

ด้วยปรากฏเป็นข่าวทางสื่อมวลชนเกี่ยวกับจดหมายและพัสตูกุณฑ์ที่คาดว่าจะมีการปนเปื้อนของ
 เชื้อโรคแอนแทรกซ์ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจึงได้แจ้งคำแนะนำกรณีได้รับจดหมายหรือ
 พัสตูปริษณีย์ที่สงสัยว่าจะมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคแอนแทรกซ์ และได้แจ้งเวียนตามหนังสือสำนัก
 เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๕/๒๖๑๒๑ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔ ให้ส่วนราชการ
 ทราบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต

กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๑๐๕/ ๒๖๑๒๑

๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ข้อควรปฏิบัติเมื่อได้รับจดหมายหรือพัสดุภัณฑ์ที่คาดว่าจะมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคแอนแทรกซ์
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ตามที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ว่าได้มีการส่งจดหมายที่คาดว่าจะมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคแอนแทรกซ์ ให้กับบุคคลในวงการต่างๆ นั้น

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ติดตามผลการตรวจสอบจดหมายที่ต้องสงสัยดังกล่าวของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์แล้ว พบว่าผงสีขาวในซองจดหมายเป็นเพียงแป้งธรรมดา ไม่ใช่เชื้อโรคแอนแทรกซ์ที่หัวนเกรงกัน แต่เพื่อความไม่ประมาทใคร่ขอแจ้งคำแนะนำกรณีได้รับจดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์ที่สงสัยว่าจะมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคร้ายข้างต้น ดังนี้

๑. ไม่ควรเปิดซองหรือหีบห่อที่ต้องสงสัยดังกล่าว

๒. แจ้งไปที่ศูนย์ปฏิบัติการโรคแอนแทรกซ์ กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๐-๓๒๗๗ หรือแจ้งกองรักษาความปลอดภัย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โทรศัพท์ ๐-๒๒๕๒-๑๑๒๗ หรือภายใน ๘๘๘๘ ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๓. ชำระล้างมือและร่างกายที่สัมผัสของจดหมายหรือหีบห่อที่ต้องสงสัยด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคแอลกอฮอล์ หากไม่มีให้ใช้สบู่กับน้ำชำระล้างไม่น้อยกว่า ๕ นาที

๔. กรณีสงสัยว่าเชื้อโรคแอนแทรกซ์ได้เข้าสู่ร่างกายจากการสูดดมหรือทางบาดแผลให้รีบชำระล้างทำความสะอาดร่างกายและรีบไปปรึกษาแพทย์ได้ที่ สถานพยาบาลทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ไม่ควรวิตกในกรณี que คิดว่าสัมผัสเชื้อโรคแล้ว เนื่องจากระยะฟักตัวของเชื้อโรคดังกล่าวอยู่ในช่วง ๒-๗ วัน โดยจะปรากฏอาการคลื่นเหียน อาเจียน มีไข้ ปวดท้อง อูจจาระร่วง หนาวสั่นและต่อมน้ำเหลืองบวม จึงมีระยะเวลาที่จะรักษาได้ก่อนเป็นอันตรายถึงชีวิต โดยให้ผู้ที่เปื้อนโรคดังกล่าวไปปรึกษาแพทย์เพื่อทำการรักษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและกรุณาประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบได้ทั่วกัน

ขอแสดงความนับถือ

(หม่อมหลวงปานสาร หัสตินทร)

รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ตอน อีโล ...Workshop

ถ้าเป็นขนมหวานหรืออาหารจานโปรด ก็ต้องร้องว่า “ร้อน ๆ จ้า ! “ “เต็ม ๆ จ้า!” สำหรับปฏิบัติการสายฟ้าแลบของรัฐบาลคิดใหม่ทำใหม่ ที่เรียกว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือ Workshop “เรื่อง การปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างส่วนราชการ” กับ “เรื่อง มิติใหม่ในการปรับโครงสร้างและการบริหารงานภาครัฐ” ที่สุดเทห์แก่โก้โลเลสิศหฺร ฮอตฮิตติดอันดับยอดนิยม ไม่แพ้การก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา

สืบเนื่องจากพลังศรัทธาของประชาชนที่มีให้รัฐบาลชุดนี้แบบถล่มทลาย เพื่อให้ช่วยกู้ชาติหรือพลิกโฉมใหม่ให้พ้นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม และนี่คือที่มาหรือเป็นตัวผลักดันปลุกสำนึกให้รัฐบาลตระหนักถึงความทุกข์ยากเดือดร้อนแบบเต็ม ๆ ที่เป็นจริงแบบจริงยั่งยืนมานานแล้วของประชาชนชาวไทย จึงมีปรากฏการณ์การเร่งระดมปรับเปลี่ยนคิดใหม่ทำใหม่ โดยฟันธงไปว่า “ภาครัฐ” เท่านั้นที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนให้ระบบต่าง ๆ ภารกิจต่าง ๆ ในประเทศไทย เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ไหลไปตามกระแสโลกได้อย่างราบรื่น และถึงฝั่ง ฝ่าตัดราชการได้ก็ ฝ่าตัดสังคมได้ คือสูตรลับเฉพาะที่จะใช้ในการพัฒนาประเทศให้ทันการทันโลกสู่สากลอย่างเป็นรูปธรรมสักที โดยในเบื้องต้นที่จะทำให้ฝันเป็นจริงได้นั้น จะต้องมีการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเสียก่อน ประชาชนจะต้องอยู่ดีกินดีมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการศึกษาหรือการเรียนรู้ต่อเนื่อง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความมั่นคงและเชื่อมั่นในการดำรงชีวิตได้อย่างผาสุก มีรายได้เพียงพอ สวัสดิการต่าง ๆ ครบถ้วน เมื่อประชาชนได้รับการตอบสนองความต้องการและได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง สุขภาพกายใจดี จิตวิญญาณดี สิ่งดีงามจะตามมาทั้งสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ และที่มุ่งหวังไว้ว่า “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง” จะสมหวังหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่สิ่งที่ต้องระลึกนึกถึงไว้เสมอก็คือ “ความฝันเป็นจริงได้ ถ้าลงมือปฏิบัติ”

และผู้ที่จะแสดงบทบาทเ้าค้ช้ันได้ดีดีบตแตกคือข้าราชการไทยยุคนี้ พ.ศ.นี้ เป็นตัวเอกตัวนำในการปฏิรูปราชการ ให้มีการปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างส่วนราชการ และการบริหารงานภาครัฐ สู่การพัฒนาประเทศอย่างถาวรและยั่งยืน โดยแบ่งกลุ่มภารกิจภาครัฐ เป็น ๔ กลุ่มคือ ๑. กลุ่มเศรษฐกิจ ๒. กลุ่มสังคม ๓. กลุ่มความมั่นคง ๔. กลุ่มบริหาร เพื่อให้สั้นกระชับตรงประเด็น

ไม่ซ้ำซ้อนและมีสมรรถนะในการปรับกลไกภาครัฐการให้ขับเคลื่อนภารกิจของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ
สู่การเป็นภาครัฐ ที่มีศักยภาพและสมรรถภาพสูง (High Performance Government) การทำ
workshop จึงเป็นการนำไปสู่ข้อยุติ เรื่องการปฏิรูประบบราชการ การปรับโครงสร้าง และการบริหารงาน
ภาครัฐ ซึ่งถือว่าเป็นวาระแห่งชาติ เมื่อมีการปรับเปลี่ยนและนำไปปฏิบัติแล้ว ผลลัพธ์สุดท้ายคือผล
ประโยชน์อย่างแท้จริงของประชาชน สังคม และประเทศชาติ โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ
ยุทธศาสตร์ราชการ ให้ภาครัฐมีกลุ่มหน่วยงานที่ชัดเจน ไม่กระจัดกระจายและซ้ำซ้อน มีศักยภาพ
ในการตัดสินใจได้เองในพื้นที่ มีการทำงานแบบเน้นภารกิจ (Agenda approach) มากกว่าเน้นหน้าที่
(Function approach) มีความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ยึดหลักธรรมาภิบาล (good
governance) และมีสายโซ่แห่งคุณภาพ (Value Chain) เป็นตัวชี้ความสำเร็จของงานทุกด้านเพื่อให้
ประชาชนและรัฐมีปฏิสัมพันธ์แบบสมประโยชน์ (Win-Win)

สำหรับตัวข้าราชการต้องมีการพัฒนาตนเอง ให้มีศักยภาพและสมรรถภาพสูง มี
คุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ครบวงจร ตรงตามกระบวนการ เป็นคนเก่ง คนดี
มีความพร้อมบริบูรณ์เบ็ดเสร็จในตัวเอง ที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นสำคัญ ต้อง
ทันสมัย ต้องเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง ต้องตื่นตัวที่จะทำงานแนวใหม่ ฝึกทักษะใหม่
(re-train) ฟื้นฟูสมรรถนะใหม่ (re-habilitate) เพื่อให้งานภาครัฐบรรลุเป้าประสงค์คือการสร้าง
ผลประโยชน์แก่ ประชาชน สังคม และชาติ โดยประชาชนมีความพึงพอใจในการให้บริการของรัฐ
มีขวัญ กำลังใจ และพลังในการดำรงชีวิตสู่ความสำเร็จสุข สังคมส่วนรวมอยู่ในกฎ กติกา มารยาท
ที่ราบรื่นเป็นปกติสุข ประเทศชาติมีเสถียรภาพที่มั่นคง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและอธิปไตย ตลอด
จนมีเกียรติภูมิและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ทั้งนี้สิ่งที่พึงปรารถนาคือภาพโดยรวมของประเทศ
ไทยเป็นที่ยอมรับเชื่อถือของประชาคมโลก มีมาตรฐานสากลสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้อย่างเต็ม
ภาคภูมิ

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า

Workshop สร้างราชการ รัฐบาลสร้างชาติ
แบบคิดใหม่ ทำใหม่ซ้ำ!!

สินเชื่อดี

อัตราดอกเบี้ยคงที่
ที่คุณไม่ควรพลาด

2 ปีแรก

ปีที่ 3

6.5%

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมที่
ธนาคารกรุงศรีอยุธยาทุกสาขา
และฝ่ายสินเชื่อบุคคล โทร.296-4640-58
หรือส่วนบริการลูกค้าสัมพันธ์ โทร.296-3000

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)
ปีกแห่งเป็นแก่นสาร บริการเป็นกันเอง

www.bay.co.th